

การเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น
กรณีศึกษา ชาวญี่ปุ่นหลังวัยเกษียณในพื้นที่ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

The selection of residence after retirement for Japanese elderly people
Case study the Japanese elderly people after retirement in Sukhumvit area, Bangkok.

มณีกัญญา นากามัทสึ

ภาคนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

พุทธศักราช 2556

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

อนุมัติให้ภาคนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

เรื่อง การเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น

: กรณีศึกษา ชาวญี่ปุ่นหลังวัยเกษียณในพื้นที่ ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย มณีกัญญา นากามัทสึ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร. เอก ชุณหัชชราชัย)

กรรมการ

(ดร. พุฒิธร จิรายุส)

กรรมการ

(ดร. ถนอมพงษ์ พานิช)

(ดร. อภิเทพ แซ่โล้ว)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 กันยายน 2556

©-2556

มณีกัญญา นากามัทลี

สงวนลิขสิทธิ์

มณีกัญญา นากามัทลี , ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, กันยายน 2556, บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

การเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น

: กรณีศึกษา ชาวญี่ปุ่นหลังวัยเกษียณในพื้นที่ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร (101หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร. เอก ชุณหัชชราชัย

บทคัดย่อ

ภาคินพนธ์เรื่อง“การเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น: กรณีศึกษา ชาวญี่ปุ่นหลังวัยเกษียณในพื้นที่ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพมหานครประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในบริเวณย่านสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 300 ชุด จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมีจำนวนทั้งสิ้น 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของประชากรที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐาน โดยหลังจากการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงนำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ T-test, และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ปัจจัยที่ผลักดันให้ชาวญี่ปุ่นย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศญี่ปุ่นนั้น พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือปัจจัยทางเศรษฐกิจคือเหตุผลหลักที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นย้ายถิ่นฐานไปในบริเวณย่านสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพมหานครคือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยพบว่าสินค้าและบริการที่ซื้อใช้ที่เขตสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพฯมีราคาไม่แพงเลย เหตุผลรองลงมาคือปัจจัยทางด้านสังคม ชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณอายุมีความรู้สึกอบอุ่นใจว่ามีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ(มีเพื่อนชาวญี่ปุ่นมาอยู่ก่อนที่จะมาแล้ว)คือในบริเวณย่านสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพมหานคร เหตุผลต่อมาคือปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ชาวญี่ปุ่นรู้สึกดีว่าในละแวกที่พำนักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย

ผลสรุปตามสมมติฐานพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสรุปได้ว่าปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดการเลือกสถานที่พำนัก ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นในเขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

Stamford International University

The selection of residence after retirement for Japanese elderly people

: Case study the Japanese elderly people after retirement in Sukhumvit area, Bangkok (101Pages)

Advisor: Dr. Ake Choonhachatrachai

Abstract

The objective of this research is to study The selection of residence after retirement for Japanese elderly people by the factors which had affected on the Japanese migration to Sukhumvit, Bangkok and to study the factors attracting Japanese to stay as the long term stay in Sukhumvit area, Bangkok. The population data collected from the questionnaires of 300 Japanese ageing people who are residing in Sukhumvit, Bangkok, The data collecting instruments were a questionnaire. In term of quantitative data analysis, T-test, and Pearson's Product Moment Correlative Coefficient were used.

As a resulted of study, it was found that the most popular factor of Economics which had affected on the Japanese migration and attracting Japanese to stay as the long term stay in Sukhumvit area, Bangkok are the goods and service price which is cheaper if compared with Japan ,also the cost of living is lower in the highest level if compared with staying in Japan. For the next factor of Social are already having the acquaintance in abroad. The another factor of Environment are having of some variety of entertainment and transportation convenience.

The Hypothesis results are as follows:

1. From examining between the difference in personal characteristics and The selection of residence after retirement for Japanese elderly people, it shown that personal characteristics in sex status was not statistical different at 0.05 level of significance.
2. All longstay factors which had affected on the Japanese migration were positive correlation with The selection of residence after retirement for Japanese elderly people at 0.01 level of significance.

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร. พุฒิธร จิรายุส และ ดร. ถนอมพงษ์ พานิช กรรมการควบคุมการสอบภาคนิพนธ์ และ ดร.เอก ชูณหัชชราชัย กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษาและ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนการศึกษาวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณดร.เอก ชูณหัชชราชัย ที่กรุณาตรวจสอบการทำวิจัย ที่ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนการทำวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ในสำนักงานต่างๆของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสดมฟอร์ดที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนตลอดมา

ขอขอบคุณ ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุและเป็นสมาชิกของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย (Japan Club Thailand) ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาค้นคว้ารุ่นต่อไป โดยสิ่งที่พึงได้จากการศึกษานี้ขอมอบให้กับผู้ที่มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องต่อความสำเร็จในครั้งนี้ด้วยกันทุกท่าน

มณีกัญญา นากามัทสึ

สารบัญ

| | หน้า |
|------------------------------------|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย | ง |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ | จ |
| กิตติกรรมประกาศ | ฉ |
| สารบัญ | ช |
| สารบัญตาราง | ฉ |
| สารบัญภาพ | ฉ |
| บทที่ 1 บทนำ | 1 |
| 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา | 1 |
| 1.2 คำถามของงานวิจัย | 10 |
| 1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย | 10 |
| 1.4 ขอบเขตของงานวิจัย | 11 |
| 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ | 12 |
| 1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ | 12 |

| | | |
|------|---|----|
| 2 | วรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | |
| 2.1 | ความหมายของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay Tourism) ในคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ | 15 |
| 2.2 | ความเป็นมาของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศ (International Retirement Migration/IRM) | 15 |
| 2.3 | แนวคิดเกี่ยวกับการพำนักระยะยาว | 17 |
| 2.4 | แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy) | 18 |
| 2.5 | แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผลัก-ดึง (Push-Pull Theory) | 22 |
| 2.6 | ปัจจัยที่ดึงดูดการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของ ชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ | 22 |
| 2.7 | ความหมายของ IKIGAI ของชาวญี่ปุ่น | 25 |
| 2.8 | ชีวิตหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น | 25 |
| 2.9 | แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ | 25 |
| 2.10 | ปัจจัยทางประชากร | 26 |

| | | |
|------|---|----|
| 2.11 | ปัจจัยทางสังคม | 27 |
| 2.12 | ปัจจัยทางการเมือง | 27 |
| 2.13 | ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและ สิ่งบริการอำนวยความสะดวก | 28 |
| 2.14 | ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 28 |
| 2.15 | สมมุติฐาน | 31 |
| 2.16 | กรอบแนวคิดตามทฤษฎี | 32 |
| 3 | วิธีดำเนินการวิจัย | |
| 3.1 | ประเภทของงานวิจัย | 33 |
| 3.2 | กลุ่มประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง | 33 |
| 3.3 | เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา | 34 |
| 3.4 | การทดสอบเครื่องมือ | 35 |
| 3.5 | วิธีการเก็บข้อมูล | 36 |
| 3.6 | วิธีการทางสถิติ | 37 |

| | | |
|---|--------------------------------------|-----|
| 4 | บทวิเคราะห์ข้อมูล | |
| | 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน | 38 |
| | 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นๆ | 48 |
| | 4.3 สรุปผลการศึกษาตามสมมุติฐาน | 49 |
| 5 | สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ | |
| | 5.1 สรุปผลวิจัย | 52 |
| | 5.2 อภิปรายผล | 55 |
| | 5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ | 59 |
| | 5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย | 59 |
| | บรรณานุกรม | 60 |
| | ภาคผนวก | |
| | ภาคผนวก ก แบบสอบถามในการวิจัย | 62 |
| | ภาคผนวก ข ข้อมูลทั่วไป | 88 |
| | ประวัติผู้เขียน | 101 |

สารบัญญัตินำ

| ตารางที่ | หน้า |
|--|------|
| 1.1 จำนวนประชากรของญี่ปุ่นระหว่างปี พ.ศ. 2543-2568 | 2 |
| 1.2 แสดงรายละเอียดของเหตุผลของการเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยของชาวญี่ปุ่น | 7 |
| 1.3 ประเทศที่คนญี่ปุ่นอยากไปลงสเคย์ | 8 |
| 1.4 ชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย แยกตามจังหวัด (ข้อมูล ณ ปี 2011) | 9 |
| 1.5 เพศ | 38 |
| 1.6 โครงสร้างอายุประชากร | 39 |
| 1.7 สถานภาพการสมรส | 39 |
| 1.8 ระดับการศึกษา | 40 |
| 1.9 ลักษณะส่วนบุคคล | 40 |
| 1.10 รายได้ครัวเรือน | 41 |
| 1.11 รายจ่ายประจำเดือน | 42 |
| 1.12 สมาชิกในครอบครัวผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย | 42 |
| 1.13 ภูมิลำเนาเดิม | 43 |
| 1.14 สุขภาพโดยรวม | 43 |
| 1.15 การลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่น | 44 |
| 1.16 ประเภทของวิชา | 44 |

| | |
|--|----|
| 1.17 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่น ที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเพื่อการพำนักระยะยาว | 45 |
| 1.18 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณ | 49 |
| 1.19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยวิธี Pearson Correlation ค่า Sig. 2-tailed | 50 |
| 1.20 ตารางผลการสรุปตามสมมติฐาน | 51 |

สารบัญภาพ

| ภาพที่ | หน้า |
|--|------|
| ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดตามทฤษฎี | 32 |
| 1.1 กราฟแสดงจำนวนรุ่นอายุของประชากรญี่ปุ่น | 3 |
| 1.2 กราฟแสดงถึงจำนวนเด็กเกิดใหม่ที่มีจำนวนน้อยลง | 4 |
| 1.3 กราฟแสดงถึงอายุขัยคนญี่ปุ่นที่สูงขึ้น | 5 |
| 1.4 จำนวนที่ลดลงของประชากรญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง | 6 |
| 1.5 สถิติของสำนักตรวจคนเข้าเมืองของปริมาณนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น | 7 |

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์เรื่องการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของคนวัยเกษียณ(International Retiree Migration: IRM)ของประชากรโลกได้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะญี่ปุ่นเนื่องมาจากประชากรมีอายุขัยที่ยาวนานขึ้น การเจริญพันธุ์ที่ลดลง และการเข้าเมืองของชาวต่างชาติ

ญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบปรากฏการณ์ของสังคมผู้สูงวัย(Ageing Society) เช่นเดียวกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำในโลกตะวันตก นอกจากนี้ยังพบว่าญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนแปลงของการอาศัยอยู่ร่วมกันของครอบครัวขยาย Toyota,Boecker,and Guild(2006) ระบุว่าผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นอาศัยอยู่กับลูกหลานน้อยลงเรื่อยๆ จากสถิติปีพ.ศ 2513 การอาศัยอยู่ร่วมกันของครอบครัวขยายในญี่ปุ่นเท่ากับร้อยละ77 ซึ่งลดลงมาเหลือเพียงร้อยละ52 ในปีพ.ศ2540 นอกจากนี้Jones(2008:36)ยังแสดงให้เห็นอีกว่าในปีพ.ศ2542 ญี่ปุ่นจัดให้มีระบบเงินบำนาญแก่ผู้สูงวัยคิดเป็นจำนวนร้อยละ

60ของรายได้ทั้งหมดภายในครัวเรือนและมีครัวเรือนประมาณร้อยละ50มีความจำเป็นต้องพึ่งพาระบบ

เงินบำนาญของรัฐดังกล่าว เงินบำนาญภาคบังคับสำหรับผู้ที่ไม่ได้ทำงานในบริษัทภายใต้ชื่อ National Pension Scheme

(NPS)และผู้ที่ทำงานอิสระซึ่งครอบคลุมร้อยละ90ของแรงงานทั้งหมดในประเทศ(อ้างอิง Horlacher and mackeller,

2003:113)นอกจากนี้ยังจัดให้มีเงินบำนาญของบริษัทภายใต้ชื่อ Employees' Pension Scheme (EPS)อีกด้วย Jones (2008:38)

ยังกล่าวอีกว่าในปัจจุบันผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นในกลุ่มชนชั้นกลางต้องพบกับ การลดลงของรายได้ที่แท้จริงของตนเองหลังเกษียณ

ดังนั้นจึงมีชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณจำนวนมากนิยมเดินทางออกนอกประเทศเพื่อใช้ชีวิตในต่างแดนและเป้าหมายปลายทางหนึ่ง

สำหรับคนญี่ปุ่นวัยเกษียณผู้มีรายได้ระดับกลางคือภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่น

ระดับค่าครองชีพที่ต่ำกว่า อากาศที่ร้อนกว่า เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณที่ตัดสินใจเดินทางมาประเทศ

ไทย อาจเป็นไปเพื่อการพำนักระยะยาว(Long Stay)ซึ่งเป็นการพำนักเป็นเวลาหลายเดือนหรือแ่ที่จริงแล้ว อาจเป็นไปเพื่อ

การย้ายถิ่นฐานที่อยู่ไปยังต่างประเทศของคนวัยเกษียณ

ปัจจุบันมีชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณจำนวนประมาณ10,000รายอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะแถบถนนสุขุมวิท บางนา

และกลางใจเมืองอื่นๆ เช่น ถนนนราธิวาสนครินทร์ เป็นต้น และจากการที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดอยุธยาได้รับการ

ส่งเสริมจากรัฐกิจภาคเอกชนและสถานพยาบาลภาคเอกชนจัดให้เป็นเมืองสุขภาวะดี(Wellness City)ของคนวัยเกษียณจาก

โลกตะวันตกและจากญี่ปุ่นด้วยนั้น ทำให้ในภาพรวมของการพำนักระยะยาวและ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของ

คนวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่นในภูมิภาคนี้เพิ่มตัวสูงขึ้น ข้อมูลของMiyazaki(2008:145-146) ระบุว่ามิชาวญี่ปุ่นช่วงอายุระหว่าง

50-60ปี(คิดเป็นเพศชายจำนวน2,065,000รายและเพศหญิงจำนวน1,232,000ราย) และชาวญี่ปุ่นช่วงอายุระหว่าง60-70ปี(คิด

เป็นเพศชายจำนวน1,512,000รายและเพศหญิงจำนวน1,206,000ราย) พวกกันย้ายถิ่นฐานออกนอกประเทศ จากสถิติระหว่างปี พ.ศ 2544-2548พบว่า มีชาวญี่ปุ่นที่อาศัยในต่างประเทศด้วยระยะเวลาตั้งแต่1-3เดือน เพิ่มขึ้นจากจำนวน 511,570 รายเป็น 553,187ราย (Miyazaki(2008:146อ้างถึงImmigration Office,2006:43-44) ส่วนข้อมูลซึ่งประเทศไทยเอง ได้จัดเก็บไว้จนถึงปี พ.ศ2547 พบว่าจำนวนคนญี่ปุ่นวัย65ปีขึ้นไปนั้นมีจำนวนสูงถึง65,000คนหรือคิดเป็นกว่าร้อยละ 10ของจำนวนชาวญี่ปุ่นทั้งหมดที่อาศัยในต่างประเทศช่วงระยะเวลา 1-3เดือนดังกล่าว

การตั้งถิ่นฐานนั้นนับว่ามีความจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์เพราะการตั้งถิ่นฐานเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและการตั้งถิ่นฐานยังสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มนั้นๆโดยมนุษย์จะตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่บ้าน เป็นเมือง เกิดการรวมตัวกันและมีความสัมพันธ์กันเป็นสังคม ในแต่ละสังคมจะประกอบไปด้วยคนหลายกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกันในหลายลักษณะ เช่น เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ฯลฯการย้ายถิ่นตามคำจำกัดความหมายถึง การเคลื่อนย้ายเชิงพื้นที่ของประชากรจากพื้นที่ที่เป็นอยู่ปกติ ข้ามเขตการปกครอง ไปยังพื้นที่อื่น ปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการย้ายถิ่นมีหลายปัจจัย เช่น สภาพแวดล้อมธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และการปกครอง ฯลฯ ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดให้คนอพยพเข้ามา

ประเทศญี่ปุ่น

ข้อมูลพื้นฐานของประเทศโดยสังเขป

ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของทวีปเอเชียหรือทางตอนเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิก ลักษณะภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะทอดตัวเป็นรูปโค้งเหมือนพระจันทร์เสี้ยว ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อยประมาณ 3,900 เกาะ โดยมีเกาะใหญ่ที่สำคัญ 4 เกาะ ได้แก่ ฮอกไกโด ฮอนชู คิวชูและชิโกกุ มีพื้นที่รวม 377,915 ตารางกิโลเมตร มีขนาดเท่ากับ 0.7 เท่าของประเทศไทยข้อมูลสถิติปี พ.ศ.2549 พบว่าญี่ปุ่นมีประชากรประมาณ 127 ล้านคน เป็นประชากรสูงอายุ คือ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 26.82 ล้านคนหรือเท่ากับร้อยละ 21 ของประชากรทั้งหมด (Statistics Bureau, 2006) และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (ตารางที่ 1) เป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 9 ของโลก และมีความหนาแน่นเป็นอันดับที่ 4 ของโลก ซึ่งสูงกว่าสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศสมาก รวมทั้งเป็นประเทศที่มีประชากรสูงอายุมากที่สุด (U.S. Census Bureau, 2007)

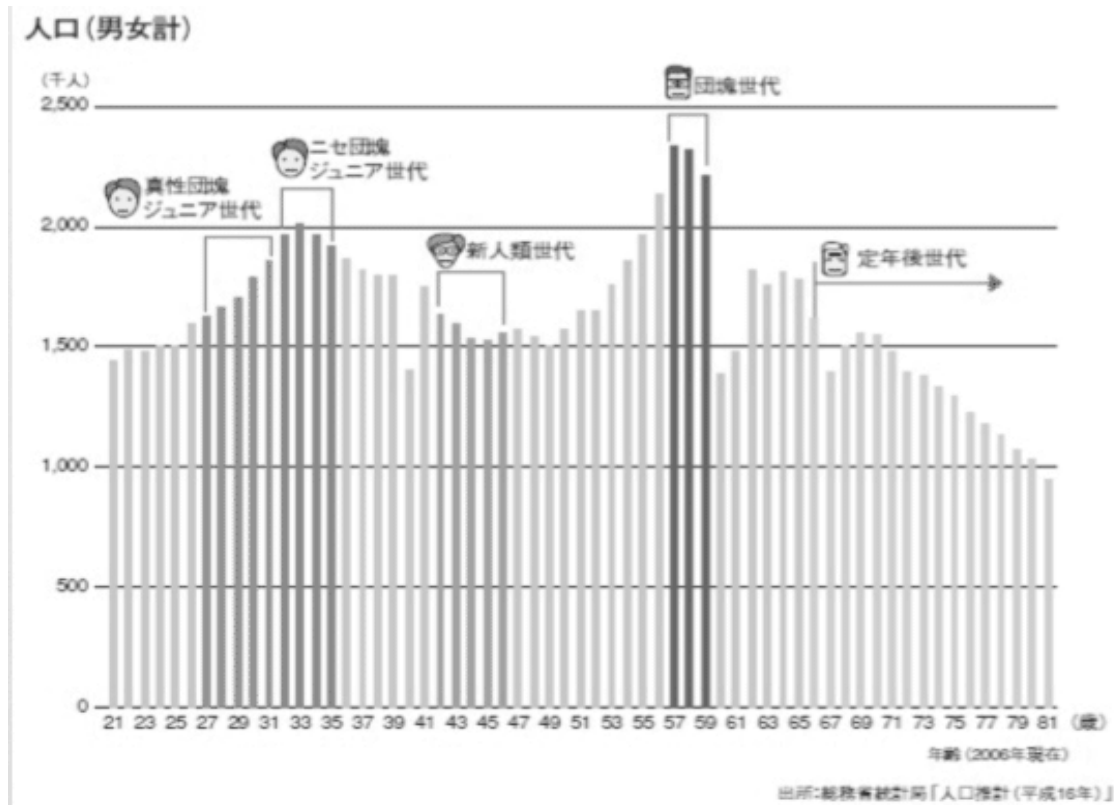
ตารางที่ 1.1 จำนวนประชากรของญี่ปุ่นระหว่างปี พ.ศ. 2543-2568

| ปี พ.ศ. | 0-19 | 20-29 | 30-39 | 40-49 | 50-59 | 60+ | รวม |
|---------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|---------|
| 2543 | 26,101 | 18,521 | 16,926 | 16,736 | 19,199 | 29,552 | 127,034 |
| 2548 | 24,453 | 16,168 | 18,731 | 15,841 | 19,086 | 33,636 | 127,914 |
| 2553 | 23,433 | 14,186 | 18,571 | 16,822 | 16,328 | 38,658 | 127,998 |
| 2558 | 22,616 | 12,719 | 16,241 | 18,632 | 15,510 | 41,506 | 127,224 |
| 2563 | 21,396 | 12,242 | 18,489 | 18,489 | 16,512 | 42,702 | 125,617 |
| 2568 | 20,266 | 12,080 | 16,191 | 16,191 | 18,325 | 43,762 | 123,444 |

*(x1000 คน)

ที่มา: United Nation, 2003

รูปที่ 1.1 กราฟแสดงจำนวนรุ่นอายุของประชากรญี่ปุ่น (สีเข้มที่สุดคือจำนวนประชากรยุคเบบี้บูม)



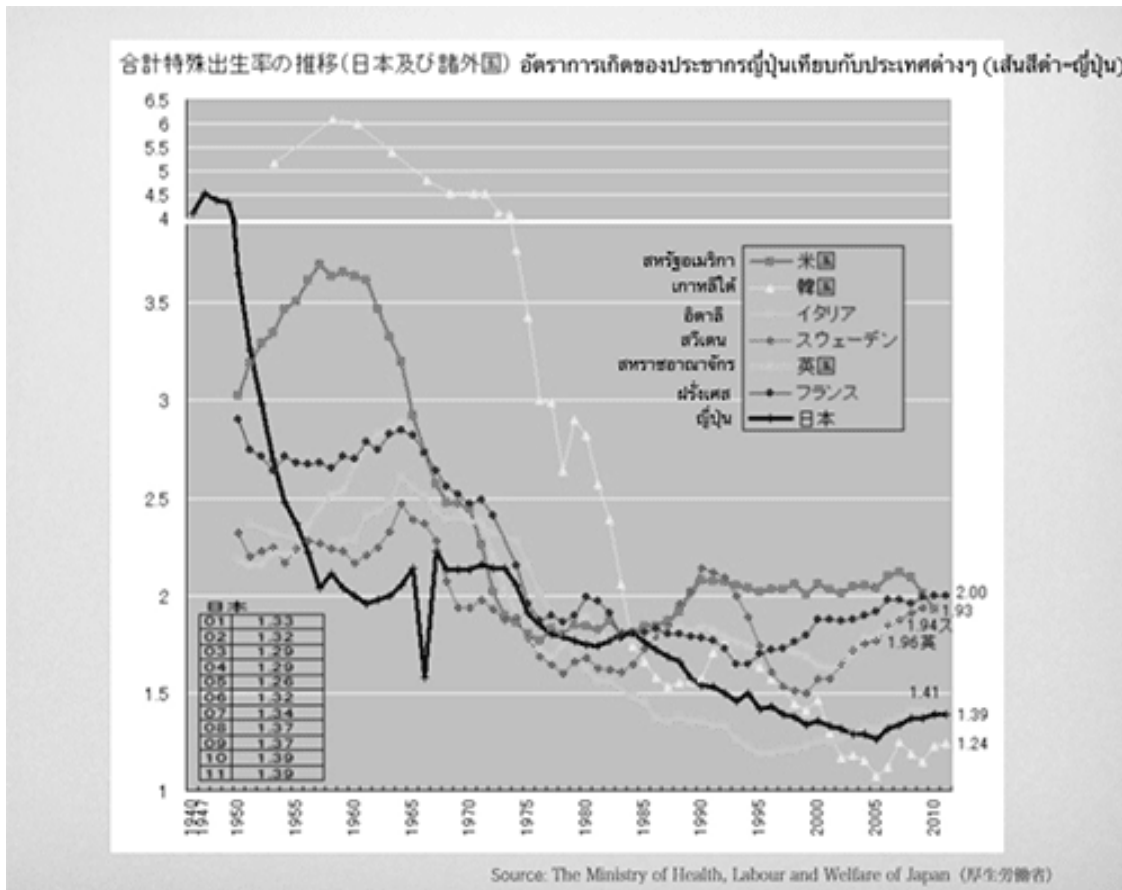
ที่มา: ชาติพันธุ์นิพนธ์ลงสเดย์: คนญี่ปุ่นมาทำอะไรกันที่เชียงใหม่. สืบค้น วันที่ 20 มิถุนายน 2556, จาก

http://www.prachatham.com/detail.htm?code=n2_16052013_01

คนรุ่นที่เกิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่างปี 1947-1949 ที่เรียกกันว่า "คนรุ่นเบบี้บูม" คนรุ่นนี้เกิดมาในช่วงที่รัฐบาลญี่ปุ่นส่งเสริมให้เพิ่มจำนวนประชากร เนื่องจากประชากร โดยเฉพาะกลุ่มคนหนุ่มแรกเริ่มเสียชีวิตในสงครามเป็นจำนวนมาก ดังนั้นประชากรรุ่นนี้จึงมีมากและจำนวนรุ่นลูกของประชากรนี้ก็มากเป็นอันดับสองและในปี 2007 คนรุ่นนี้มีอายุ 60 ปี ซึ่งเป็นวัยเริ่มเกษียณ ฉะนั้นในปี 2007 คนที่มีประสบการณ์เชี่ยวชาญก็จะหายไปจากภาคธุรกิจเป็นจำนวนมาก และรัฐต้องจ่ายเงินเพื่อเป็นสวัสดิการให้คนรุ่นนี้ จนกลายเป็นภาระด้านการเงินของรัฐญี่ปุ่น

รัฐบาลญี่ปุ่นพยายามแก้ปัญหาหลายวิธี อาทิชะลอการจ่ายเงินบำนาญโดยการยืดเวลารับเงินออกไป หรือบางบริษัทยืดอายุวัยเกษียณ รวมถึง "Longstay" ก็ได้กลายเป็นอีกมาตรการหนึ่งในการแก้ไขปัญหา

รูปที่ 1.2 กราฟแสดงถึงจำนวนเด็กเกิดใหม่ที่มีจำนวนน้อยลง



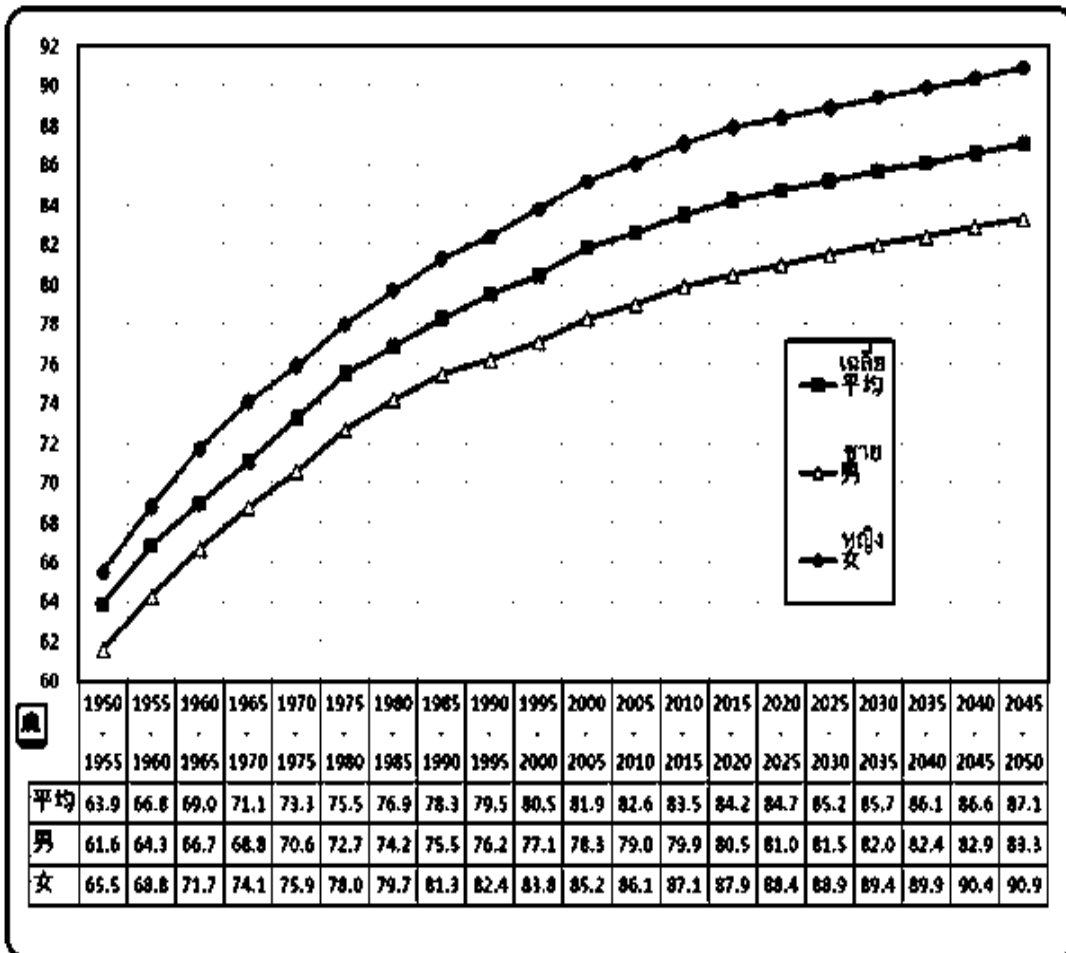
ที่มา: The Ministry of Health, Labour and Welfare of Japan.

นอกจากนี้จำนวนเด็กเกิดใหม่ในญี่ปุ่นเริ่มลดน้อยลงอย่างมาก ในปี2003มีจำนวนเด็กที่เกิดน้อยมากเพราะเป็นปีม้ไฟตามความเชื่อของคนญี่ปุ่นจะไม่นิยมให้เด็กเกิดในปีนี้

ดังนั้น สิ่งที่เห็นคือ อายุขัยของคนญี่ปุ่นสูงโดยเฉพาะผู้หญิง อายุเฉลี่ยผู้หญิงญี่ปุ่นที่ประมาณการในปีค.ศ.2050จะสูงถึง91ปี โดยเฉพาะเด็กเกิดน้อยลงจำนวนคนญี่ปุ่นก็น้อยลงเมื่อฐานของคนที่จะดูแลคนแก่มีจำนวนน้อยลงไปเรื่อยๆ พร้อมกันนั้นคนญี่ปุ่นในรุ่นนี้ก็เกิดความกังวลกับเงินบำนาญที่ลดลงสวนทางกับค่าครองชีพในญี่ปุ่นที่จะสูงขึ้นฉะนั้นคนญี่ปุ่นจึงแสวงหาชีวิตแบบอยู่อย่างราชาราคามิตรภาพ

รูปที่ 1.3 กราฟแสดงถึงอายุขัยคนญี่ปุ่นที่สูงขึ้น

อายุขัยของคนญี่ปุ่นสูงขึ้น

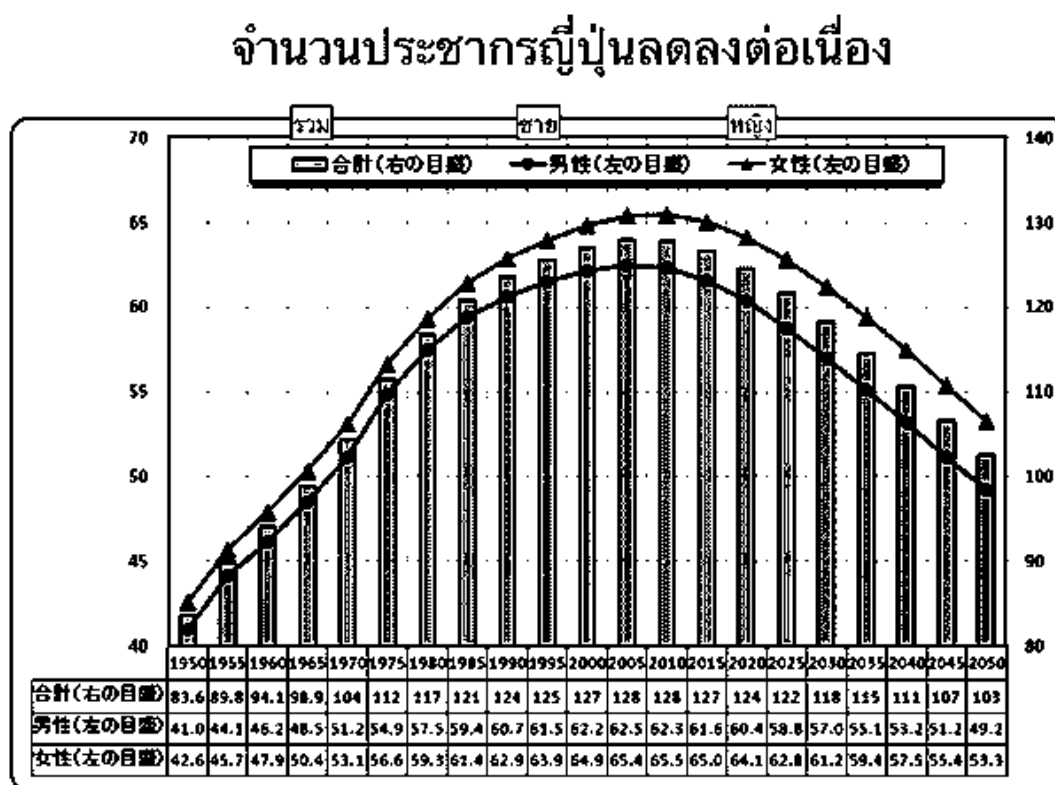


ที่มา: The Ministry of Health, Labour and Welfare of Japan.

นอกจากนี้ยังมีปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม กล่าวคืออย่างที่เราทราบกันดีว่าผู้ชายญี่ปุ่นจะออกไปทำงาน ผู้หญิงจะอยู่เป็นแม่บ้านเวลาเกษียณญี่ปุ่นจะมีบำนาญของคู่สมรส อาชีพแม่บ้านก็จะมีเงินบำนาญด้วยเพราะถือว่าเป็นผู้สนับสนุนสามี กิจกรรมประจำวันของคนญี่ปุ่น สามีออกไปทำงานภรรยาทำงานบ้าน แต่ ณ วันหนึ่งที่ผู้ชายเกษียณ กิจกรรมก็เปลี่ยน จึงเกิดปัญหาในการใช้ชีวิตที่จะอยู่กันอย่างไร ไม่เฉพาะแต่ในครอบครัว ในชุมชนก็ไม่ว่างจะปรับตัวเข้ากับชุมชนอย่างไร เพราะชีวิตที่ผ่านมาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เมื่อเกษียณแล้วจึงต้องไปแสวงหา "SecondLife"

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่สองของโลก ดังนั้นความเปลี่ยนแปลงของญี่ปุ่นจึงมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของโลก หน่วยเงินตราที่ใช้คือเยน ซึ่งเป็นหนึ่งในสามหน่วยเงินหลักของโลก ญี่ปุ่นมีทรัพยากรธรรมชาติน้อยมากแต่เป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากเหล็กและโลหะ สิ่งทอและเครื่องบริโภค โดยการนำเข้าวัตถุดิบและผ่านกระบวนการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออก เมืองหลวงคือโตเกียว ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาชินโต มีภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาราชการ ญี่ปุ่นมีรูปแบบการปกครองระบอบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ

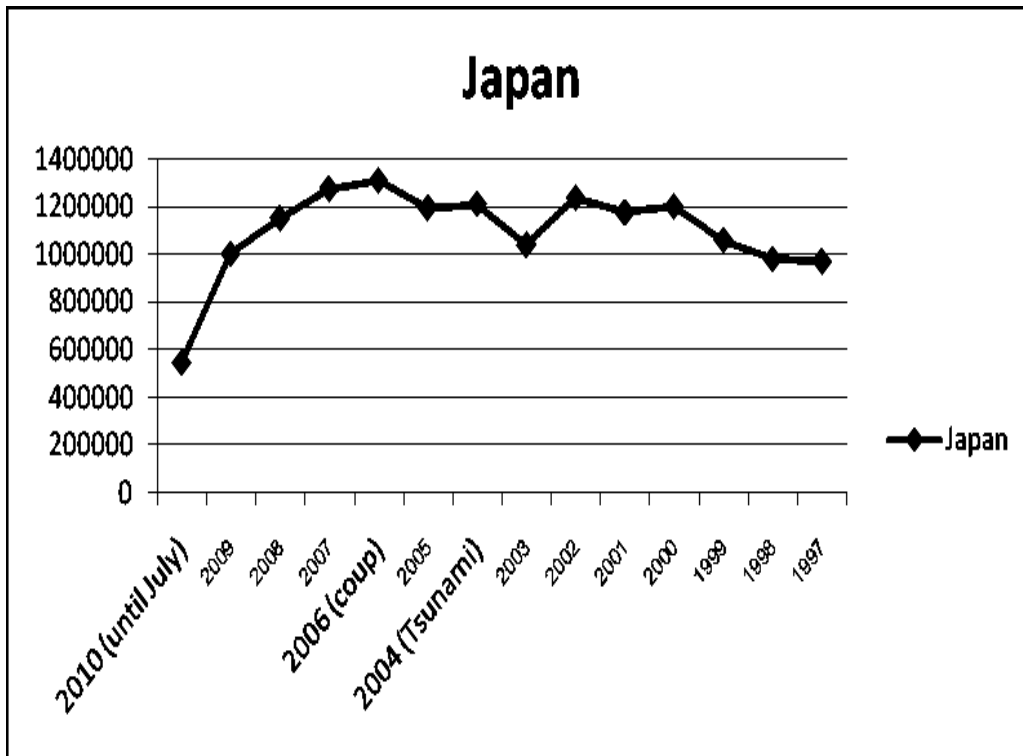
รูปที่ 1.4 จำนวนที่ลดลงของประชากรญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง



ที่มา: The Ministry of Health, Labour and Welfare of Japan.

จากสถิติของสำนักตรวจคนเข้าเมือง (Immigration Bureau, 2010) พบว่าแม้ว่าการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในระยะ 10 ปีนี้จะมีแนวโน้มลดลง แต่โดยรวมแล้วปริมาณนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยก็ไม่เคยต่ำกว่า 1 ล้านคนต่อปีแม้แต่ปีเดียว

รูปที่ 1.5 สถิติของสำนักตรวจคนเข้าเมืองของปริมาณนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น



แหล่งที่มา: (Immigration Bureau, 2010)

ข้อมูลของสถานทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย (Embassy of Japan in Thailand, 2010) ระบุว่าปริมาณของชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นมาโดยตลอดในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2001 มีชาวญี่ปุ่นอาศัยในประเทศไทยทั้งสิ้น 22,731 คน และเพิ่มเป็น 47,251 คนในปี 2010 ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณคนญี่ปุ่นที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยเพิ่มขึ้นกว่าหนึ่งเท่าตัว ทั้งนี้สามารถจำแนกรายละเอียดของเหตุผลของการเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ดังที่แสดงในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 แสดงรายละเอียดของเหตุผลของการเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยของชาวญี่ปุ่น

| เหตุผลของการเข้ามาอาศัย | จำนวน (คน) |
|--|------------|
| ผู้ที่เข้ามาทำงานในธุรกิจญี่ปุ่น และครอบครัว | 35,019 |
| ผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชนและครอบครัว | 203 |
| ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว | 1,819 |
| นักเรียน/นักศึกษา/นักวิจัยและครอบครัว | 2,285 |
| เจ้าหน้าที่ภาครัฐและครอบครัว | 668 |
| อื่นๆ | 6,238 |
| ผู้ตั้งถิ่นฐานระยะยาว | 1,019 |
| รวม | 47,251 |

ที่มา: (Embassy of Japan in Thailand, 2010)

นอกจากนี้แล้ว ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับข้อมูลชาวญี่ปุ่นในต่างประเทศ (Annual Report of Statistics on Japanese Nationals Overseas) ได้ระบุว่า ประเทศไทยเป็นประเทศอันดับ 7 ของโลกที่คนญี่ปุ่นนิยมเข้าไปอยู่อาศัย และเป็นอันดับ 4 ในการออกไปตั้งถิ่นฐานในระยะยาว ส่วนกรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ลำดับที่ 4 ที่คนญี่ปุ่นนิยมมาอยู่อาศัย รองลงมาจาก ลอสแอนเจลิสนิวยอร์ก และเซี่ยงไฮ้ (Ministry of Foreign Affairs, 2009: 8) จากข้อมูลเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันว่า ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจกับประเทศไทยเป็นอย่างสูง และปริมาณการเข้ามาประเทศไทยทั้งเพื่อจุดประสงค์ในการท่องเที่ยว การตั้งถิ่นฐาน พำนักระยะยาว การประกอบธุรกิจ และการศึกษาของชาวญี่ปุ่นก็เพิ่มมากขึ้นทุกปีเช่นกัน

ลงสเดย์: ต่อยอดนโยบายผลักดันคนญี่ปุ่นสูงวัยออกนอกประเทศ

ความจริงคนญี่ปุ่นมีการอพยพออกนอกประเทศมาตั้งแต่อดีตแล้วเช่นไปโคลัมเบียหรือการมีโครงการ “Silver Columbia”92 ในปี1986 อันนี้เป็นโครงการที่รัฐผลักดันเป็นโครงการลงทุนก่อสร้าง Japan Townในประเทศต่างๆ(เช่นสเปน,ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์ฯลฯ)แล้วให้ผู้เกษียณอายุไปอยู่ใช้ชีวิตว่าเป็นโครงการที่มีชีวิตใหม่ในดินแดนใหม่แต่โครงการนี้ไม่ประสบความสำเร็จ ถูกวิจารณ์จากคนในประเทศว่าเหมือนตำนานเรื่องเอเดนแก่ไปทิ้งที่ภูเขา ด้วยเหตุนี้ปี1992จึงมีโครงการใหม่คือโครงการลงสเดย์มีการจัดตั้งองค์กร LongstayFoundation ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแนวคิดจากเดิมย้ายถิ่นเป็นพำนักระยะยาว จากที่จะไปสร้าง"หมู่บ้านคนญี่ปุ่น"ที่ต่างประเทศก็เปลี่ยนเป็นเพื่อจะ"ไปสร้าง"พื้นที่แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม"Longstay Foundation จะมีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในประเทศต่างๆ รวมถึงร่วมกับบริษัทท่องเที่ยวจัดให้มาทดลองใช้ชีวิตมีการพิมพ์หนังสือ(คล้ายเป็นรายงาน)ออกมาทุกปีมีการจัดงาน Longstay Fair ด้วยเพื่อสำรวจความต้องการของคนที่มาร่วมงานว่าอยากไปประเทศไหน เป็นต้น

ตารางที่ 1.3 ประเทศที่คนญี่ปุ่นอยากไปลงสเดย์

| | | |
|----|-------------|-------|
| 1 | Malaysia | 2,047 |
| 2 | Thailand | 1,177 |
| 3 | Hawaii | 936 |
| 4 | Australia | 754 |
| 5 | New Zealand | 544 |
| 6 | Canada | 473 |
| 7 | Philippines | 435 |
| 8 | Singapore | 374 |
| 9 | Indonesia | 347 |
| 10 | Taiwan | 299 |
| 11 | Vietnam | 278 |
| 12 | USA | 260 |
| 13 | Spain | 225 |
| 15 | Italia | 195 |
| 16 | UK | 190 |

ที่มา: (LS Foundation, April 2012-March 2013)

จะเห็นได้ว่าจากข้อมูลในการสำรวจปี2012นั้นประเทศไทยจัดเป็นอันดับสองที่คนญี่ปุ่นอยากมา รองจากมาเลเซีย ซึ่งก่อนหน้านั้นประมาณ ปี 2005 ไทยเคยอยู่อันดับที่ 4-5 ของทั่วโลก แต่เป็นอันดับหนึ่งในเอเชียที่คนญี่ปุ่นอยากมาพำนัก แต่พอหลังรัฐประหารปี 2549 ตกอันดับไปเพิ่งจะขึ้นมาอันดับสองเมื่อปีที่แล้ว

ตารางที่ 1.4 ชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย แยกตามจังหวัด (ข้อมูล ณ ปี 2011)

| | | |
|----|-------------|-----------|
| 1 | ก.ท.ม | 35,935 |
| 2 | ชลบุรี | 3,695 |
| 3 | เชียงใหม่ | 2,854 |
| 4 | ปทุมธานี | 1,023 |
| 5 | อยุธยา | 889 |
| 6 | สมุทรปราการ | 700 |
| 7 | ภูเก็ต | 611 |
| 8 | นนทบุรี | 509 |
| 9 | นครราชสีมา | 460 |
| 10 | ปราจีนบุรี | 404 |
| 11 | ระยอง | 381 |
| 12 | เชียงราย | 376 |
| 13 | นครปฐม | 173 |
| 15 | พะเยา | 137 |
| 15 | ขอนแก่น | 121 |
| | อื่นๆ | 1,715 |
| | รวม | 49,983 คน |

ที่มา: (Japan Embassy, 2011)

ข้อมูลจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยระบุว่า มีจำนวนชาวญี่ปุ่นพำนักในจังหวัดกรุงเทพฯ อยู่เป็นจำนวนถึง 35,935คน รองลงมาอันดับที่สองคือจังหวัดชลบุรีเป็นจำนวน 3,695คน และอันดับที่สามคือจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวน 2,854 คน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจทำการศึกษเกี่ยวกับผู้สูงอายุในปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่นที่มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับวัยอื่นๆ โดยมีสาเหตุสำคัญเนื่องมาจากปรากฏการณ์Baby Boomและมาจากการที่ชาวญี่ปุ่นมีอายุยืนนาน การที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากกว่าผู้คนในวัยอื่นๆ โดยเฉพาะวัยทำงานได้ก่อให้เกิดปัญหาใหญ่ตามมา คือ เมื่อมีจำนวนของ

ผู้สูงอายุมากขึ้น รัฐบาลก็จะต้องจ่ายเงินบำนาญมากขึ้นด้วย ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องหารายได้กลับมา ซึ่งรวมไปถึงการเรียกเก็บภาษีในอัตราที่แพงขึ้นจากผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน และอาจจะต้องลดจำนวนเงินบำนาญของผู้สูงอายุลงด้วย ทำให้ผู้คนที่ทุกฝ่ายได้รับความเดือดร้อน

ปัญหาต่อมาของผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น คือ รัฐบาลกำหนดว่าจะให้เงินบำนาญในอัตราปกติเมื่ออายุ 65 ปี แต่หากว่าอยากจะได้เงินบำนาญตอนที่เกษียณอายุ 60 ปี ก็จะถูกลดจำนวนเงินบำนาญลง ซึ่งตามปกติแล้วบริษัทในประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดให้เกษียณอายุเมื่ออายุ 60 ปี ดังนั้นทำให้ผู้ที่อายุ 60 ปีแล้วอยากจะทำงานต่อไปจนถึงอายุ 65 ปี ซึ่งคนในวัยนี้ก็หางานทำได้ยาก หากจะต้องมาแข่งขันกันหางานกับผู้คนที่อยู่ในวัยทำงาน

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งของผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น คือ ค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่นนั้นสูงมาก ทำให้ครอบครัวของผู้สูงอายุนั้นอาจจะต้องเจอกับปัญหาทางการเงิน ผู้สูงอายุเองก็ไม่อยากเป็นภาระแก่ครอบครัวของตนด้วยการย้ายถิ่นไปยังต่างประเทศจึงเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน

ในปี 2555 มีการจัดอันดับสถานที่ซึ่งคนสูงอายุชาวญี่ปุ่นนิยมย้ายถิ่นฐานไปอยู่อาศัยอยู่ 15 ประเทศได้แก่ มาเลเซีย ไทย ฮาวาย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ใต้หวัน เวียดนาม อเมริกา สเปน อิตาลี และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ

ปัจจุบันสังคมในประเทศญี่ปุ่นนั้น ได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น การอาศัยอยู่ในต่างประเทศแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) หลังจากการเกษียณจากการทำงาน จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น การพำนักระยะยาวในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร นั้น เนื่องจากไทยเป็นประเทศที่มีค่าครองชีพถูก มีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายด้านรองรับ และเป็นสังคมที่ให้ความเคารพต่อผู้สูงอายุ จึงทำให้ประเทศไทยได้รับความนิยมสูง และคาดว่าต่อจากนี้ไปก็คงจะมีความนิยมมากขึ้น ไปเรื่อยๆ ผู้ศึกษาจึงต้องการทราบถึงการเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น วัตถุประสงค์ของการมาอยู่อาศัยในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น กรณีศึกษาสมาชิกของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย (Japan Club Thailand)

1.2 คำถามของงานวิจัย

1. ปัจจัยใดที่ผลักดันและดึงดูดมากที่สุดในการเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่นในพื้นที่ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่นในพื้นที่ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น:กรณีศึกษาชาวญี่ปุ่นหลังวัยเกษียณในพื้นที่ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครซึ่งประกอบไปด้วยเหตุผลที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่บริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ถึงเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในพื้นที่ศึกษาในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครในช่วงระยะเวลาปีที่ผ่านมา(ปีพ.ศ 2552-2556)ทั้งเพศหญิงและเพศชายซึ่งมีอายุ60ปีขึ้นไปจำนวน300คนจากสมาชิกสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทยทั้งหมดจำนวน1100คนซึ่งย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครและเป็นสมาชิกของสมาคม(JapanClubThailand)ที่นำมาวิเคราะห์พฤติกรรมกาเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วทั้งเพศหญิงและเพศชายซึ่งมีอายุ60ปีขึ้นไปที่ย้ายเข้ามาอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครในช่วงระยะเวลาปีที่ผ่านมา(ปีพ.ศ2552-2556)และเป็นสมาชิกของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทยที่นำมาวิเคราะห์พฤติกรรมกาเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น:กรณีศึกษาชาวญี่ปุ่นหลังวัยเกษียณในพื้นที่ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครการคัดเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างโดยกำหนดคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ชาวญี่ปุ่น
2. ทั้งเพศหญิงและเพศชาย
3. มีอายุ60ปีขึ้นไป
4. อาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
5. ย้ายเข้ามาอยู่ในช่วงระยะเวลาปีที่ผ่านมา (ปีพ.ศ2552-2556)
6. เป็นสมาชิกของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย (JapanClubThailand)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

3.1.1 ด้านประชากรศาสตร์ (ปัจจัยส่วนบุคคล)

3.1.2 ปัจจัยที่ดึงดูดและผลักดันให้ย้ายถิ่นฐาน

ด้านเศรษฐกิจ

ด้านสังคม

ด้านสภาพแวดล้อม

3.2 ตัวแปรตาม คือ การเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสถานที่พำนักของชนญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
2. จะทำให้สามารถหาแนวทางเพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตหลังเกษียณของชาวญี่ปุ่นให้สามารถพำนักระยะยาวได้อย่างราบรื่น
3. กรมการท่องเที่ยวสามารถดำเนินแผนการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมภาคธุรกิจการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวในการให้บริการข้อมูลต่างๆแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศ (International Retirement Migration: IRM) หมายถึง การย้ายที่อยู่ประจำของคนจากท้องที่หนึ่งซึ่งเป็นประเทศต้นพำนักไปยังอีกท้องที่หนึ่งในต่างประเทศ อาจเป็นการย้ายแบบถาวรหรือการย้ายแบบชั่วคราวก็ได้

"Longstay"หรือการพำนักระยะยาวของญี่ปุ่น หมายถึง

1. อายุ50ปีขึ้นไปและได้ปลดเกษียณจากการทำงานแล้วรวมทั้งคู่สมรสด้วย(ไม่รวมคู่สมรสที่เป็นคนท้องถิ่น)

2. วัตถุประสงค์ในการพำนักคือ"การดำรงชีวิตหรือการอยู่อาศัย(living)ไม่ใช่การท่องเที่ยว(sightseeing)อย่างนักท่องเที่ยว(tourist)ทั่วไป
3. วัตถุประสงค์ในการพำนักไม่ใช่เป็นการทำงานหรือการหารายได้เพื่อยังชีพแม้จะมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นบางครั้ง แต่การพำนักเพื่อหารายได้ยังชีพเป็นหลักไม่จัดเป็นLongstayer
4. Longstayer หมายถึงถึงทั้งผู้พำนักชั่วคราวและผู้พำนักถาวรโดยนับระยะเวลาพำนักตั้งแต่ 1 เดือน (30 วัน ขึ้นไป) ทั้งนี้รวมถึงผู้มาพำนักตามฤดูกาลด้วย
5. ที่พำนักอาศัยไม่ใช่โรงแรมหรือรีสอร์ทแต่เป็นที่พำนักเช่นเดียวกับคนท้องถิ่นเช่นบ้านเช่า คอนโดมิเนียม หรืออพาร์ทเมนท์โดยอาจเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือผู้เช่าอาศัยก็ได้
6. การดำเนินชีวิตประจำวันไม่แตกต่างจากคนท้องถิ่นมากนักเช่นมีการคบหาสมาคมกับคนท้องถิ่น สามารถสนทนาเป็นภาษาท้องถิ่นเกี่ยวกับชีวิตประจำวันง่ายๆได้หรือมีคู่สมรสเป็นคนในท้องถิ่น

สภาพความเป็นอยู่หมายถึงการที่ชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีระดับการมีชีวิตที่ดีมีความสุข และความพึงพอใจในชีวิต ในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมเป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay Tourism) ในคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ
- 2.2 ความเป็นมาของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศ (International Retirement Migration/IRM)
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพำนักระยะยาว
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy)
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผลัก-ดึง (Push-Pull Theory)
- 2.6 ปัจจัยที่ดึงดูดการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 2.7 ความหมายของ IKIGAI ของชาวญี่ปุ่น
- 2.8 ชีวิตหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น
- 2.9 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ
- 2.10 ปัจจัยทางประชากร
- 2.11 ปัจจัยทางสังคม
- 2.12 ปัจจัยทางการเมือง
- 2.13 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและบริการอำนวยความสะดวก

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay Tourism)

ในคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ

The Long Stay Japanese Foundation ได้ให้คำนิยามของคำว่า Long stay หมายถึง “การพักผ่อนระยะเวลานานในต่างประเทศ ซึ่งไม่ใช่การอพยพย้ายถิ่น หรือไปมีถิ่นฐานที่ถาวรในต่างประเทศ” ลักษณะโดยทั่วไปของ Long Stay คือ ต้องอาศัยอยู่เป็นระยะเวลานาน คือ จะอยู่นานกว่าการอยู่ในต่างประเทศโดยทั่วไปแต่ต้องกลับมายังประเทศญี่ปุ่น มีจุดมุ่งหมายที่จะทำกิจกรรมเพื่อเป็นการพักผ่อน เน้นการอาศัยอยู่กับที่มากกว่าการเดินทางท่องเที่ยว โดยการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศคือ การหาประสบการณ์ ในต่างประเทศที่ไม่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน ในขณะที่ Long Stay คือ การหาประสบการณ์ที่พบได้ในชีวิตประจำวันซึ่งจะมีลักษณะที่เหมือนกับการใช้ชีวิตประจำวันในต่างประเทศต้องมีหรือเช่าที่พักในต่างประเทศเพื่ออยู่อาศัยในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่อยู่โรงแรมแบบนักท่องเที่ยวทั่วไป ต้องมีเงินทุนในประเทศญี่ปุ่นเพียงพอที่จะอาศัยอยู่ในต่างประเทศ ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเท่านั้น (Longstay Tourism 2002:2)

จากคำนิยามนี้เป็นที่ชัดเจนว่าโครงการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (long stay) ถูกออกแบบมาเพื่อให้คนญี่ปุ่นวัยเกษียณมีโอกาใช้ชีวิตหลังเกษียณในต่างประเทศ เน้นการเรียนรู้ด้านชีวิตประจำวันของคนท้องถิ่นผ่านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรม คนญี่ปุ่นวัยเกษียณสามารถใช้เงินบำนาญของตนเองจึงไม่ตกเป็นภาระทางการเงินกับประเทศปลายทาง การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว คือการเดินทางชนิดชั่วคราวด้วยระยะเวลาหนึ่งที่น่าพอใจสมควรเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และเพื่อการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ นักท่องเที่ยวประเภทนี้ต้องเดินทางกลับประเทศญี่ปุ่นทุกคนเมื่อเสร็จสิ้นการพำนักระยะยาวแล้ว

2.2 ความเป็นมาของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศ (International Retirement Migration/IRM)

ในอดีตที่ผ่านมา การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศ หมายถึงการเคลื่อนย้ายสถานที่หลายต่อหลายครั้งตามฤดูกาล (seasonal movement) ซึ่งมักเป็นกลุ่มผู้ที่มีฐานะดีเท่านั้นที่จะทำได้ในทุกๆ ช่วงวัย คนกลุ่มนี้จะเปลี่ยนแปลงสถานที่อยู่อาศัยไปยังที่ราบสูง/ภูเขาแห่งการสปาเพื่อสุขภาพ (upland health spa) เพื่อหลีกเลี่ยงหน้าร้อนของบริเวณที่ราบต่ำ (cited Vance, 1972) ก่อนที่จะเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 ปรากฏมีผู้คนที่กระทำเช่นนี้จำนวนมากมุ่งหน้าขึ้นภูเขาสูงเพื่อแสวงหาความรักหวานแบบโรแมนติกด้วยบรรยากาศรอบตัวที่สวยงาม (Svart, 1976:321)¹¹ ทั้งนี้ ประวัติศาสตร์ของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศในทวีปต่างๆ สามารถกล่าวพอสังเขปได้ดังนี้

ในทวีปยุโรปได้มีการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศอย่างแพร่หลาย โดยหยั่งรากลึกมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19-20 ในประเทศอิตาลี (cited King and Patterson 1998) และต่อมาที่เฟรนช์ ริเวียร่า(French Riviera) (พื้นที่แถบชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทางมุมตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศฝรั่งเศส รวมไปถึงโมนาโก) ซึ่งได้รับความนิยมพุ่งถึงขีดสุดระหว่างปี พ.ศ. 2503-2513 ตามประวัติศาสตร์ของยุโรปมีสาเหตุสำคัญ 4 ประการที่เอื้อให้การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศรวดเร็ว (cited Williams et al. 1997) ดังนี้ ประการแรกคือการเพิ่มขึ้นของการมีชีวิตที่ยืนยาว ประการที่สองคือการลดลงของอายุการเกษียณตามกฎหมาย (cited Commission of the European Communities 1994:33) ซึ่งทำให้ระยะเวลาของการเกษียณอายุยาวนานขึ้นกว่าที่เป็นมา ประการที่สามคือการเพิ่มตัวของกระแสแห่งการแสวงหารายได้และการเพิ่มมากขึ้นของความร่ำรวย ซึ่งกลายมาเป็นต้นทุนในการคิดถึงกลยุทธ์เมื่อเกษียณวัย ซึ่งรวมถึงการย้ายถิ่นที่อยู่ไปต่างประเทศด้วย ประการสุดท้ายคือการเปลี่ยนแปลงไปของการเคลื่อนย้ายถิ่นระหว่างที่มีชีวิตอยู่ (lifetime mobility) ก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์การใช้ชีวิตในประเทศปลายทางที่ไม่ใช่บ้านเกิดของตนเอง (สืบเนื่องมาจากการทำให้การย้ายถิ่นของคนวัยแรงงานเป็นเรื่องระดับสากล ตั้งแต่ปี 2488 และจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวกระแสหลักระหว่างปี พ.ศ. 2493-2503) นอกจากนี้ การได้เดินทางท่องเที่ยวช่วงวันหยุดพักผ่อนสั้นๆ หลายครั้งหลายสถานที่อาจเป็นก้าวแรกของการย้ายถิ่นตามฤดูกาลหรือการย้ายถิ่นอย่างถาวรที่ตามมาด้วยการซื้อบ้านพักตากอากาศ (holiday home) ไว้เป็นของตนเอง (Williams, King, Warnes , and Patterson:31)

การวิจัยในภาคพื้นยุโรปพบว่ามีการย้ายถิ่นไปยังประเทศต่างๆ แถบทะเลแคสเปียนของชาวยุโรปตะวันตกและยุโรปเหนือ ยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (cited Salva Tomas, 2002, 2003) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะคนวัยเกษียณต่างแสวงหาแสงอาทิตย์อันอบอุ่น สถานที่ดีชายหาด การใช้ประโยชน์ของอากาศที่ดีต่อสุขภาพ สามารถใช้ชีวิตนอกร้านได้มากขึ้น ซึ่งรูปแบบการใช้ชีวิตนี้เองที่ทำให้คนวัยเกษียณพากันซื้อหา หรือในบางกรณีเช่า สถานที่ที่อยู่อาศัยตามแนวชายหาดทะเลแคสเปียนเพื่อการอยู่อาศัยตลอดทั้งปีหรือส่วนใหญ่ของปีโดยเรียกว่าเป็นบ้านพักตากอากาศ (holiday home) ของตนเอง หรือบางครั้งก็เพื่อจุดประสงค์ของการลงทุนซื้อบ้านไว้เป็นทรัพย์สิน (Bahar et al, 2009:509)

ในทวีปอเมริกาเหนือ พบวรรณกรรมด้านแนวคิดของการดึงดูดใจคนวัยเกษียณเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นเกิดขึ้นประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา (cited Aday & Miles, 1982; Summers & Hirschl, 1985) และในหลายปีมานี้ได้เกิดความสนใจต่อปรากฏการณ์นี้เป็นอย่างมาก อาจเป็นเพราะการตระหนักรู้มากขึ้นเรื่องแนวโน้มของประชากรสูงวัยโดยเฉพาะผู้สูงวัยกลุ่ม “baby boom” ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอัตราการเกิดมากในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (Serow, 2003: 898) แนวคิดของชุมชนคนวัยเกษียณ (retirement community) เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจกลายมาเป็นที่ยอมรับของสังคม (cited Cook 1990; Glasgow 1990; Fagan and Longino, 1993; Stallmann and Jones, 1995 in Serow, 2003: 898) จึงทำให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างหลากหลายแก่คนวัยเกษียณผู้ย้ายถิ่น (amenity retirement migrant) ซึ่งอาจพุ่งพรวดภายใน 5-10 ปีจากนี้ไป ความสนใจของสังคมได้พุ่งเป้าไปที่ปรากฏการณ์นี้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นไปเพื่อการดึงดูดใจคนวัยเกษียณในฐานะที่กระตุ้นกลไกทางเศรษฐกิจ (Serow, 2003: 901) ดังนั้น การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศจึงกลายมาเป็นหัวข้ออภิปรายย่อยๆ (theme) ของการศึกษาด้านประชากรศาสตร์ในรอบ 25 ปีที่ผ่านมา นักภูมิศาสตร์ประชากร (population geographer) ในออสเตรเลีย เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมันนี สหราชอาณาจักรอังกฤษ อิสราเอล อิตาลี ญี่ปุ่น และเนเธอร์แลนด์รวมทั้งสหรัฐอเมริกา ต่างเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก ซึ่งพิจารณาจากการมีผลการตีพิมพ์บทความเผยแพร่บ่อยครั้งในหลากหลายหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับ

“ประชากรผู้สูงอายุ” (ageing population) ซึ่งหัวข้อที่มีการพินิจพิเคราะห์อย่างเข้มงวดจากสังคมคือการพยากรณ์เรื่องค่าใช้จ่ายของประชากรกลุ่มนี้ที่มีต่อสาธารณะ อย่างไรก็ตาม การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศยังได้รับความสนใจน้อยกว่าการย้ายถิ่นของผู้สูงอายุภายในประเทศของตนเองด้วยหลากหลายเหตุผล ประการแรกคือ กระแสของข้อมูลระดับนานาชาติเป็นสิ่งที่หายาก ประการที่สองคือ ความแตกต่างของภาษาเป็นอุปสรรคต่อการให้ความร่วมมือด้านการวิจัยและการสื่อสาร และประการที่สามคือ ทุนวิจัยระหว่างชาติมีไม่มากนัก ดังนั้นจึงทำให้การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศเป็นประเด็นอันเป็นพลวัตของการวิจัยในรูปแบบของสหวิทยาการข้ามศาสตร์ เช่น ศาสตร์ด้านการศึกษาเรื่องการย้ายถิ่น ศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว และศาสตร์ด้านชราวิทยาสังคม (social gerontology) เนื่องจากผู้สูงวัยมีหนทางเลือกมากขึ้นกว่าการใช้ชีวิตในวัยเกษียณอย่างที่ผ่านมาในอดีต (traditional retirement living) (cited Wilcox and Province 1992) (King, Warnes, and Williams, 1998:92) ในความเป็นจริงแล้ว การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญทางการท่องเที่ยว อันเนื่องจากแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวเริ่มย่างเข้าสู่ช่วงของการลดความนิยมลง (cited Foster and Murphy 1991) และเป็นแนวทางหนึ่งที่แหล่งสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ใช้แสวงหาทางเลือกที่ยั่งยืนด้านการพัฒนาระดับใหญ่ (cited McElroy and de Albuquerque 1996) (Truly 2002:264)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพำนักระยะยาว

ลักษณะของการไปอาศัยอยู่ในต่างประเทศของชาวต่างชาติได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม ที่เป็นเพียงพักผ่อนและท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากการไปอยู่แบบ Long Stay เริ่มได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะ Long Stay นี้เปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติได้อาศัยพักผ่อนอยู่ในต่างประเทศเป็นระยะเวลานานซึ่งทำให้สามารถเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมสังคมและภาษา กับคนในสังคมท้องถิ่น ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยดังนั้นการพำนักระยะยาวหรือ Long Stay จึงมีความหมายกว้างขวางมากในยุคปัจจุบัน ซึ่งครอบคลุมถึงการพำนักระยะยาวรูปแบบต่างๆ ที่มีใช้การท่องเที่ยวแบบทั่วไป แต่เป็นการไปพักอาศัยชั่วคราว ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ สำหรับระยะเวลานั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมตามวัตถุประสงค์แต่ละวัตถุประสงค์ ฉะนั้นบุคคลที่จะกลายมาเป็นพำนักระยะยาวนั้นโดยทั่วไปแล้วมักจะผ่านขั้นตอนต่อไปนี้

รูปแบบต่างๆของการพำนักระยะยาว หรือ Long Stay

ขั้นที่ 1 เป็นนักท่องเที่ยวธรรมดา (Tourist) ใช้เวลาในการท่องเที่ยวระหว่าง 7 - 10 วัน

ขั้นที่ 2 เป็นนักท่องเที่ยวธรรมดาที่ใช้เวลานานขึ้น (Stay-longer) ใช้เวลานานขึ้นเป็น 2 - 3 สัปดาห์

ขั้นที่ 3 เป็นการพำนักระยะยาว (Long Stay) อาจจะพำนักนาน 1 - 6 เดือน

ขั้นที่ 4 เป็นผู้อยู่อาศัยถาวร (Permanent Stay) ใช้เวลาพำนักเป็นปี

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความหมายของการพำนักระยะยาวว่า เป็น การท่องเที่ยวพักผ่อนระยะยาวในต่างประเทศ ที่มีใช้การอพยพย้ายถิ่น หรือมีถิ่นฐานถาวรในต่างประเทศ อันมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนทั้งทางร่างกาย จิตใจ และวิญญาณ เน้นเพื่อการใช้ชีวิตประจำวันเป็นหลัก และท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเสริม ที่สำคัญคือนักท่องเที่ยวเข้ามาพำนักระยะยาว ไม่ใช่เข้ามาเพื่อประกอบอาชีพในประเทศนั้นๆเนื่องจากการที่ประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนประชากรที่จำเป็นต้องไปอาศัยยังประเทศเป็นจำนวนมาก การพำนักระยะยาวจึงเป็นที่นิยมในคนญี่ปุ่นบางกลุ่ม มูลนิธิพำนักระยะยาวหรือLong Stay Foundation ของประเทศญี่ปุ่น ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวพำนักระยะยาวหมายถึง การ

พักผ่อนระยะยาวนาน ณ แห่งใดแห่งหนึ่งในต่างประเทศแต่ยังมีพื้นฐานวิถีชีวิตอยู่ที่ญี่ปุ่น และการพักผ่อนนั้นต้องได้สัมผัสกับวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งมากกว่า

การเดินทางเพื่อช้อปปิ้งหรือไปชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ (มูลนิธิธอสต์, 2002: 13)นอกจากนี้ต่างกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยทั่วไป การท่องเที่ยวพำนักระยะยาวนี้จะต้องมีการพัฒนาสิ่งเหล่านี้เพิ่มขึ้น

- การจัดเตรียมที่พักอาศัยที่ได้มาตรฐานสากล และมีราคาไม่แพงมากจนเกินไป
- การจัดเตรียมที่พักอาศัยที่เพียบพร้อมไปด้วยเครื่องอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่พำนักระยะยาว
- การจัดเตรียมและการรวบรวมเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านการดูแลสุขภาพ
- กิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เพียงแค่ออกกำลังกาย และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ แต่เพื่อจิตใจ ร่างกายและจิตวิญญาณด้วย
- สนับสนุนการพำนักระยะยาวในเรื่อง การคมนาคม ภาษา การสื่อสาร วิชา การธนาคาร การซื้อของ และการพัฒนาตนเอง เป็นต้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy)

สำหรับความหมายต่างๆเกี่ยวกับการปรับตัวนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้กรมรัตน์ หล้าสูงษ์ (2511: 45) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาส่วนตัวที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ทั้งทางอารมณ์ บุคลิกภาพ และปัญหาความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายนอก จนทำให้ตนอยู่ได้อย่างมีความสุข ก็แสดงว่าบุคคลนั้นมีสุขภาพจิตที่ดี แต่ถ้าหากบุคคลปรับตัวแล้วไม่สามารถอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีสุขภาพจิตเสื่อมลง ได้กลายเป็นบุคคลมีปัญหาทางพฤติกรรมและสุขภาพจิตตามมา Lazarus (1977, อ้างใน พัชร ศรีศิริสิทธิกุล, 2546: 27) อธิบายว่า การปรับตัว (Adjustment)ตามความหมายทางจิตวิทยา หมายถึง การที่มนุษย์ต้องต่อสู้เพื่อความสมดุลแห่งชีวิต อันเป็นไปตามแรงผลักดันสองประการ คือ สิ่งเร้าภายนอกอันเกิดจากสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมถึงแรงกระตุ้นภายใน อันเกิดจากสภาพสรีระภายในร่างกาย ประสบการณ์ในอดีตของบุคคลแต่ละคนอาจสรุปได้ว่า การปรับตัว เป็นวิธีหรือกระบวนการต่างๆที่บุคคลใช้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองและสิ่งแวดล้อมของตน เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ

ทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy, 1981 อ้างใน พัชร ศรีศิริสิทธิกุล, 2546: 40) อธิบายว่า การปรับตัวเป็นพฤติกรรมการตอบสนองของบุคคลเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในหรือภายนอก เพื่อปรับตนเองให้คงไว้ซึ่งภาวะสมดุล รอยเชื่อว่าบุคคลประกอบด้วยร่างกาย จิตใจ สังคม โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนจะมีความสัมพันธ์กัน สาเหตุใดก็ตามที่มีผลกระทบต่อกายย่อมมีผลกระทบต่อจิตใจ สังคมด้วย และบุคคลเปรียบเสมือนเป็นระบบใหญ่ระบบหนึ่งซึ่งเป็นระบบเปิด จึงทำให้ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง บุคคลจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้น โดยมีเป้าหมายของการปรับตัวเพื่อการมีชีวิตรอด การเจริญเติบโต การสืบทอดเผ่าพันธุ์ และมีความสามารถต่อการเอาชนะอุปสรรค การปรับตัวที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยและบรรลุตามเป้าหมายของการปรับตัว ซึ่งทำให้บุคคลมีภาวะสุขภาพที่ดี ส่วนการ

ปรับตัวที่ไม่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ อาจจะทำให้บุคคลมีภาวะสุขภาพที่ทรุดโทรมลงและถึงแก่ความตายในที่สุด (Fawcett, 1989 อ้างใน พัชรี ศรีศิริสิทธิกุล, 2546: 28) รอย (Roy อ้างใน พัชรี ศรีศิริสิทธิกุล, 2546: 28) ได้ประยุกต์ทฤษฎีระบบทั่วไป (General System Theory) ซึ่งมีเนื้อหาอธิบายถึงระบบว่าประกอบด้วย สิ่งนำเข้า กระบวนการควบคุม สิ่งนำออก และกระบวนการย้อนกลับมาเป็นแนวทางในการอธิบายระบบการปรับตัวของบุคคล โดยสิ่งนำเข้าตามแนวคิดของรอย หมายถึง สิ่งเร้าและระดับการปรับตัวซึ่งรอยได้นำแนวคิดนี้มาจากทฤษฎีการปรับตัว (Adaptation Level Theory) และได้อธิบายถึงสิ่งนำเข้าในระบบการปรับตัวไว้ดังนี้สิ่งเร้า (Stimuli) หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาตอบสนองหรือมีการปรับตัวซึ่งอาจมาจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายในตัวบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมที่ล้อมรอบตัวบุคคล สิ่งเร้าเหล่านี้ อาจจะเป็นสิ่งเร้าทางด้านกายภาพ สรีรภาพ จิตสังคม หรือหลายอย่างรวมกัน (Roy and Roberts, 1981 อ้างใน พัชรี ศรีศิริสิทธิกุล, 2546: 26-27) แบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ สิ่งเร้าตรง (Focal Stimuli) หมายถึง สิ่งเร้าภายในหรือภายนอกที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น เปรียบเสมือนระดับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระตุ้นให้บุคคลเกิดการปรับตัว สิ่งเร้าร่วม (Contextual Stimuli) หมายถึง สิ่งเร้าอื่นๆที่ปรากฏอยู่ในสภาพการณ์หรือสิ่งแวดล้อมขณะนั้น และมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของบุคคลด้วยเช่นกัน โดยอาจมีผลต่อการปรับตัวทั้งในทางบวกหรือทางลบ กล่าวคือ สิ่งเร้าร่วมที่มีผลต่อการปรับตัว ในทางบวกจะช่วยเอื้ออำนวยให้บุคคลมีพฤติกรรมปรับตัวที่เหมาะสม สามารถช่วยลดอิทธิพลจากสิ่งเร้าตรง ทำให้ปัญหาการปรับตัวลดลง ส่วนสิ่งเร้าที่มีผลต่อการปรับตัวในทางลบจะมีผลในทิศทางเดียวกันกับสิ่งเร้าตรง จึงเป็นสิ่งที่เสริมความรุนแรงของสิ่งเร้าตรง ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมปรับตัวที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีปัญหาในการปรับตัวเพิ่มขึ้นและสิ่งเร้าแฝง (Residual Stimuli) หมายถึง สิ่งเร้าหรือปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในหรือภายนอกบุคคล ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวในสภาพการณ์นั้นๆ ไม่ชัดเจน บุคคลอาจไม่รู้ตัวว่าสิ่งเร้าเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัว หรือไม่สามรถสังเกตผลของสิ่งเร้านี้ได้กล่าวคืออาจจะตรวจสอบได้ยาก หรือตรวจสอบไม่ได้เลย สิ่งเร้าทั้งสามชนิดสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สิ่งเร้าที่เคยเป็นสิ่งเร้าตรงอาจกลายเป็นสิ่งเร้าร่วม ส่วนสิ่งเร้าร่วมอาจกลายเป็นภูมิหลังหรืออาจกลายเป็นสิ่งเร้าแฝงในเวลาต่อมาได้

ตามแนวความคิดของรอย บุคคลจะมีกระบวนการตอบสนองหรือกระบวนการควบคุมสิ่งเร้าที่เรียกว่ากลไกการจัดการ (Coping Mechanism) ซึ่งกลไกนี้อาจมีมาแต่กำเนิด (Innate Coping Mechanism) หรืออาจเกิดขึ้นภายหลัง (Acquired Coping Mechanism) ก็ได้โดยกลไกการจัดการที่มีมาแต่กำเนิด เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีผลมาจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม การเกิดขึ้นของกลไกนี้ จะเป็นไปโดยอัตโนมัติโดยบุคคลไม่ได้คาดคิดมาก่อน ส่วนกลไกการจัดการที่เกิดขึ้นภายหลัง เป็นผลมาจากพัฒนาการและการเรียนรู้ของบุคคลกลไกการจัดการ ประกอบด้วยระบบย่อย 2 ระบบ ได้แก่ ระบบย่อยการควบคุม (Regulator Subsystem) หมายถึง ระบบย่อยของการตอบสนองที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของระบบประสาท สารเคมีและระบบต่อมไร้ท่อ เมื่อมีสิ่งเร้าเข้าสู่ระบบย่อย การควบคุมระบบประสาทจะทำหน้าที่รับและส่งผ่านความรู้สึกไปมีผลกระตุ้นการทำงานของสารเคมีได้แก่ สารน้ำ อิเล็กโทรลิต์ และระบบต่อมไร้ท่อ ทั้งนี้เพื่อควบคุมการทำหน้าที่ของระบบต่างๆภายในร่างกายให้อยู่ในภาวะสมดุล ส่วนอีกระบบย่อยหนึ่ง ได้แก่ ระบบย่อยการรับรู้ (Cognator Subsystem) หมายถึง ระบบย่อยของการตอบสนองที่ผ่านช่องทางอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดซึ่งเกี่ยวข้องกับรับรู้หรือการรับข้อมูล การเรียนรู้ การตัดสินใจและการตอบสนองทางอารมณ์ โดยการรับรู้หรือการรับข้อมูล คือกิจกรรมการพิจารณาเลือก รวบรวม และจดจำสิ่งที่บุคคลนั้นสนใจ

ส่วนการเรียนรู้เป็นลักษณะของการเลียนแบบ การเสริมสร้างความรู้ และการมีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สำหรับการตัดสินใจเป็นกิจกรรมของการตัดสินใจแก้ปัญหาของบุคคล และการตอบสนองทางอารมณ์ โดยการรับรู้หรือการรับข้อมูล คือกิจกรรมการพิจารณาทางเลือก รวบรวม และจดจำในสิ่งที่บุคคลนั้นสนใจ ส่วนการเรียนรู้เป็นลักษณะของการเลียนแบบ การเสริมสร้างความรู้ และการมีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สำหรับการตัดสินใจเป็นกิจกรรมของการตัดสินใจแก้ปัญหาของบุคคล และการตอบสนองทางอารมณ์ คือการใช้กลไกการป้องกันหรือกระบวนการทางจิตที่บุคคลใช้ในการลดความรู้สึกวิตกกังวล หรือสิ่งที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของบุคคล ดังนั้นการทำหน้าที่ของระบบย่อยการเรียนรู้ จึงจัดว่าเป็นกระบวนการตอบสนองทางจิตสังคม ที่บุคคลใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับความคิดต่างๆ ที่เป็นผลมาจากพัฒนาการนั้นเอง ระบบย่อยทั้งสองนี้ จะทำหน้าที่ควบคุมสัมพันธ์กันเปรียบเสมือนหน่วยเดียวที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ โดยมีการเรียนรู้ (Perception) ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของระบบ และจะปรากฏผลออกมาเป็นการปรับตัว(Adaptive Mode) ซึ่งมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การปรับตัวด้านสรีรวิทยา (Physiological Mode) คือ ปฏิกริยาที่บุคคลแสดงการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านร่างกาย โดยเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของเซลล์ เนื้อเยื่อ อวัยวะ และระบบต่างๆ ที่ประกอบอยู่ภายในร่างกายของบุคคล ประกอบด้วย ส่วนประกอบย่อยที่เป็นความต้องการพื้นฐานด้านร่างกาย 5 ประการ ได้แก่ ออกซิเจน โภชนาการ การขับถ่าย การทำกิจกรรมและการพักผ่อน รวมถึงการป้องกัน นอกจากนี้ รอยยังได้รวมกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของระบบย่อยการควบคุม คือการรับความรู้สึกสารถน้ำและอิเลคโตรลิตซ์ การทำหน้าที่ของระบบประสาท และการทำหน้าที่ของระบบไร้ท่อเป็นส่วนประกอบย่อยของการปรับตัวด้านนี้ด้วย

2. การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (Self-Concept Mode) คือปฏิกริยาที่บุคคลแสดงการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่นคงทางด้านจิตใจ ที่เน้นในประเด็นทางด้านจิตใจและจิตวิญญาณ (Spiritual) ของบุคคล โดยเกี่ยวข้องกับความเชื่อหรือความรู้สึกที่บุคคลยึดถือเกี่ยวกับตนเองในช่วงเวลาหนึ่งๆ ซึ่งเป็นการรับรู้ทั้งที่เกิดขึ้นภายในตนเอง และการรับรู้จากปฏิกริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง แบ่งเป็น 2 ส่วนประกอบย่อยคือ

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย (Physical Self) เป็นความรู้สึกที่บุคคลประเมินตนเองเกี่ยวกับร่างกายรูปร่าง การทำหน้าที่ของร่างกาย ความรู้สึก ภาวะสุขภาพและสมรรถภาพทางเพศ ประกอบด้วยส่วนย่อยด้านการรับรู้ความรู้สึกของร่างกาย (Body Sensation) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับสภาวะและสมรรถภาพของร่างกาย และส่วนย่อยด้านภาพลักษณ์ (Body Image) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับขนาด รูปร่างและท่าทาง

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนบุคคล (Personal Self) เป็นความรู้สึกที่บุคคลประเมินถึงลักษณะเฉพาะของตนเองเกี่ยวกับความคาดหวัง ค่านิยม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วยส่วนย่อยด้านความสม่ำเสมอแห่งตนเอง (Self-Consistency) ซึ่งหมายถึงความรู้สึกที่บุคคลพยายามคงไว้ซึ่งความสม่ำเสมอในชีวิตของตนเอง โดยบุคคลจะปรับตัวเพื่อหลีกเลี่ยงสภาวะที่ก่อให้เกิดความไม่สมดุลต่างๆ ส่วนย่อยด้านอุดมคติแห่งตนเอง (Self-Ideal) หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดที่บุคคลมุ่งหวังว่าจะเป็น หรือมุ่งหวังว่าจะทำตามความคาดหวังของตนเองหรือบุคคลอื่นซึ่งบุคคลจะใช้เป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมให้

บรรลุป่าหมาย และส่วนย่อยด้านศีลธรรมจรรยา และจิตวิญญาณแห่งตนเอง (Moral-Ethical-Spiritual) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับความเชื่อ ศีลธรรมจรรยา และค่านิยมทางด้านจิตวิญญาณที่บุคคลยึดถือ และใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติหรือการดำเนินชีวิต ตลอดทั้งประเมินสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

3. การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ (Role Function Mode) คือ ปฏิกริยาตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้าเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคมที่เน้นถึงบทบาท และตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ซึ่งแต่ละบุคคลต้องกระทำตามบทบาทหน้าที่ของตนตามที่สังคมคาดหวังไว้อย่างเหมาะสม สามารถประเมินได้จากพฤติกรรมชีวิต (Instrumental Behavior) หรือพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดโดยสังคม และพฤติกรรมสื่อความหมาย (Expressive Behaviors) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกตามความรู้สึก หรือทัศนคติความชอบหรือไม่ชอบเกี่ยวกับบทบาทที่ตนเองได้รับ

ทฤษฎีการปรับตัวของรอย กล่าวว่า บุคคลประกอบด้วย กาย-จิต-สังคม และเป็นหน่วยเดี่ยวแบ่งแยกไม่ได้ องค์ประกอบทั้งสามส่วนนี้มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทำงานผสมผสานเป็นหน่วยเดียวเพื่อคงสภาวะปกติสุขหรือสุขภาพดี หากมีการกระทบต่อระบบใดระบบหนึ่งย่อมกระทบทุกระบบ โยกระบวนการในการปรับตัวของบุคคล ประกอบด้วยสิ่งนำเข้า (Input) เป็นตัวกระตุ้นให้กาย จิต สังคม ตอบสนอง ส่วนการควบคุม (Control) เป็นความสามารถในการปรับปรุงตัวของบุคคลสิ่งนำออก (Output) เป็นความสามารถในการตอบสนองต่อตัวที่มากกระตุ้นซึ่งเป็นการปรับตัวและกระบวนการป้อนกลับ (Feedback Process) เป็นสิ่งที่บอกให้รู้ว่าสิ่งเร้า สามารถแบ่งออกเป็นสิ่งเร้าตรง สิ่งเร้าร่วม และสิ่งเร้าแฝง เมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบทำให้บุคคลมีการปรับตัว ซึ่งการปรับตัวจะแบ่งออกเป็นหลายด้าน ได้แก่ การปรับตัวด้านร่างกาย การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านพึงพาระหว่างกัน บทบาทนี้อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับระยะพัฒนาการของบุคคล โดยรอยเน้นว่าการแสดงบทบาทตามหน้าที่ของบุคคลที่ถือว่าเหมาะสมนั้นต้องประกอบด้วย 2 ส่วน คือ พฤติกรรมแสดงการกระทำ (Instrumental Behavior) จะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมและพฤติกรรมแสดงความรู้สึก (Expressive Behavior) ซึ่งมีผลต่อการแสดงออกต่อบทบาทของตนในขณะนั้นลักษณะที่เกิดจากการปรับตัวตามบทบาทที่ไม่เหมาะสมการที่บุคคลจะมีการปรับตัวได้ดีนั้นจะเกิดจากการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมซึ่งแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 อย่าง ได้แก่ พฤติกรรมการกระทำ (Instrumental Behavior) หมายถึง พฤติกรรมการกระทำต่างๆ ของบุคคล ที่แสดงว่ากระทำบทบาทที่ตนดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสม เช่น การหาเลี้ยงดูบุตร ภรรยา การอบรมสั่งสอน การดูแลเอาใจใส่ยามเจ็บป่วย

พฤติกรรมความรู้สึก (Expressive Behavior) หมายถึง พฤติกรรมแสดงความรู้สึก

ทัศนคติ ความชอบ ไม่ชอบต่อบทบาทนั้น หรือสอดคล้องกับพฤติกรรมการกระทำ เช่น ความ

ห่วงใยเอื้ออาทร ความปรารถนาดี ความวิตกกังวล

4. การปรับตัวด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence Mode) คือ ปฏิกริยาตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้าเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคม ที่เน้นในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเกี่ยวกับการให้และการรับด้วยความรัก ความเต็มใจ และมองเห็นถึงคุณค่า โดยบุคคลจะแสดงออกถึงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ (Contributive Behavior) และพฤติกรรมการรับความช่วยเหลือ (Receptive Behavior) ทั้งนี้เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ไม่ว่าจะบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต (Significant Others) และบุคคลหรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องในระบบของการเกื้อหนุน (Support System)

การปรับตัวด้านความสัมพันธ์พึ่งพาระหว่างกัน (Interdependence Mode) มีเป้าหมายเพื่อความมั่นคงทางสังคมของบุคคล การพึ่งพาระหว่างกัน หมายถึง ความสมดุลระหว่างการเป็นตัวของตัวเอง (Independence) และการพึ่งพาผู้อื่น (Dependence) ในสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยธรรมชาติของการอยู่ร่วมกัน บุคคลจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นบุคคลจึงต้องการผู้ที่รู้จักหรือสนิทสนมกันเป็นพิเศษ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการให้ความรัก เคารพ ยกย่อง และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องเป็นผู้ให้และผู้รับไปพร้อมๆกัน ด้วยความเข้าใจและเต็มใจ ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างสมดุล ดังนั้นการปรับตัวแต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเสมอ และมีลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสังเกต ตรวจสอบหรือวัดได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมากการตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพของพฤติกรรม การปรับตัว จะต้องคำนึงถึงการประเมินด้วยตนเอง หรือการรับรู้ของบุคคลและสภาวะการณ์แวดล้อมในขณะนั้นด้วย อย่างไรก็ตามทั้งพฤติกรรมปรับตัวที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมก็จะย้อนกลับไปเป็นสิ่งที่นำเข้าสู่ระบบ เพื่อดำรงไว้ซึ่งการปรับตัวที่เหมาะสมหรือเพื่อการปรับตัวที่เหมาะสมต่อไป

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผลัก-ดึง (Push-Pull Theory)

Lee (1966) (อ้างใน รุณัฐ และโยธิน; ม.ป.ป.)ซึ่งกล่าวไว้ในทฤษฎีผลัก-ดึง (Push-Pull Theory)ทฤษฎี ดังกล่าวถูกใช้อย่างแพร่หลายในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยกำหนดการย้ายถิ่นรวมถึงประยุกต์ใช้ในการ อธิบายและศึกษาถึงแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาด้านการย้ายถิ่น “ปัจจัย ผลัก” มักหมายถึง ปัจจัยผลักดันในถิ่นต้นทางที่มีผลต่อการย้ายถิ่นออกของประชากรซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจมีหลากหลายแตกต่างกันตามลักษณะของบุคคล ลักษณะทางภูมิศาสตร์และสภาพภูมิอากาศของพื้นที่ต้นทางซึ่งส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อตัวผู้ย้ายถิ่นและผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นออก ในขณะที่ “ปัจจัยดึงดูด” หมายถึง ปัจจัยดึงดูดในถิ่นปลายทางซึ่งมักมีลักษณะเป็นปัจจัยในด้านบวกดึงดูดให้เกิด การย้ายถิ่นเข้า

ในการศึกษาด้านแรงจูงใจต่อการท่องเที่ยว นั้น “ปัจจัยผลัก” คือความได้ถึงความต้องการที่เกิด ขึ้นจากสภาวะภายในของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งใน หลายกรณีถูกกำหนดหรือได้รับผลกระทบทั้งจากสภาวะปัจจัยส่วนตัวและสภาวะปัจจัยจากสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม วิธีการดำรงชีวิตและสภาพการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต้นทางของนักท่องเที่ยว ปัจจัยผลักถือได้ว่าเป็นแรงกระตุ้นหรือปัจจัยกำหนดที่จูงชวนความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวส่วนการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปหรือพำนักนั้นถูกกำหนดโดยลักษณะเฉพาะหรือ “ปัจจัยดึงดูด” ของแหล่ง ท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นจากปัจจัยผลักได้มากน้อยเพียงไร

2.6 ปัจจัยที่ดึงดูดการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศกลายเป็นทางเลือกของคนวัยเกษียณจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งรวมถึงชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณที่เดินทางมาพำนักในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นกัน เช่น ผู้สูงวัยที่เดินทางมาอยู่อาศัยที่ประเทศมาเลเซีย (cited Toyota 2006; Ono 2008) (Casado-Diaz, 2012:125) ทั้งนี้ ปัจจัยที่ดึงดูดใจการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณในภูมิภาคนี้มีอยู่หลายประการ ได้แก่

2.6.1 นโยบายภาครัฐที่สนับสนุนการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณ

Miyazaki (2008:142-143)กล่าวว่านโยบายภาครัฐของญี่ปุ่นที่ชัดเจนมากที่สุดคือ นโยบายในปี พ.ศ. 2529 เมื่อกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan Ministry of International Trade and Industry) (หรือในปัจจุบันคือ Japan Ministry of Economy, Trade and Industry) ได้ริเริ่มโครงการ “Silver Columbia Plan” ซึ่งมีจุดประสงค์ในการสร้างเมืองและหมู่บ้านให้ชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณสามารถเดินทางออกนอกประเทศเพื่อการอาศัย อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่ากระทรวงที่ดำเนินการด้านนี้ควรเป็นกระทรวงสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการของญี่ปุ่น (Japan Ministry of Health, Labor and Welfare) ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านกองทุนเงินบำนาญและชีวิตความเป็นอยู่ของคนวัยเกษียณ หรือควรเป็นความรับผิดชอบของกระทรวงคมนาคมของญี่ปุ่น (Japan Ministry of Land and Transportation) ซึ่งดูแลเรื่องธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศ แต่พบว่ารัฐบาลญี่ปุ่นในขณะนั้นได้แต่งตั้งคณะทำงานที่ประกอบไปด้วยตัวแทนธุรกิจภาคเอกชนด้านอสังหาริมทรัพย์และนายหน้าด้านอสังหาริมทรัพย์เป็นหลัก เนื่องจากในปีดังกล่าวเศรษฐกิจของญี่ปุ่นได้เจริญเติบโตถึงขีดสุด จึงสมควรให้เกิดการลงทุนในต่างแดน อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียได้แสดงให้เห็นว่าไม่รับแนวคิดนี้ เพราะจะเป็น “การส่งออก” คนสูงวัยของญี่ปุ่นจำนวนมหาศาลออกนอกประเทศเพื่อการย้ายถิ่นที่อยู่และเพื่อการลงหลักปักฐานอย่างถาวรในต่างประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ประเทศญี่ปุ่นจึงได้จัดตั้ง The Japanese Long Stay Foundation (มูลนิธิฯ) ขึ้นเพื่อสำรวจความเป็นไปได้ของ “การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว” (long-stay tourism) ซึ่งฟังดูว่าเป็นเรื่องของการท่องเที่ยวมากกว่าเรื่องของการย้ายถิ่นที่อยู่ของคนญี่ปุ่นสูงวัย มูลนิธิฯ ได้กำหนดนิยาม การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (long-stay tourism) ว่าเป็นการพักอาศัยในต่างประเทศของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเป็นระยะเวลาหลายๆเดือน (ซึ่งนานกว่าหลายๆ วันเช่นการท่องเที่ยวแบบแพ็คเกจทัวร์) จากนั้นเป็นต้นมามูลนิธิฯ ได้เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการในรูปแบบต่างๆ ซึ่งรวมถึงการกระตุ้นให้มีการเดินทางสำรวจระยะสั้นๆ (pre-survey) ตามสถานที่ในประเทศต่างๆ ก่อนที่คนญี่ปุ่นสูงวัยจะตัดสินใจเลือกอาศัยอยู่ ทั้งยังมีการจัดประชุมเพื่อรณรงค์ให้เกิดความร่วมมือกับสำนักงานท่องเที่ยวของรัฐบาลประเทศต่างๆ มีการออกคู่มือสำหรับผู้สำเร็จการอบรม “Long Stay Advisors” กิจกรรมของมูลนิธิฯ ยังรวมถึงการพิมพ์คู่มือการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวซึ่งวางขายตามร้านหนังสือในเขตเมืองใหญ่ของญี่ปุ่น มีวารสารเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวหลายฉบับที่ให้ข้อมูลเรื่องการขอวีซ่า ข้อกำหนดเรื่องการทำงาน การเงินการธนาคาร การซื้อและการขายรถยนต์ การซื้อบ้านพักอาศัย และแม้แต่การให้บริการดูแลบ้านในประเทศญี่ปุ่น

2.6.2 การเปลี่ยนแปลงของการอาศัยอยู่ร่วมกันของครอบครัววัยชราในประเทศไทย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาประเด็นนี้น่าจะเป็นเรื่องของการพำนักระยะยาวและ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของชาวญี่ปุ่น มากกว่าการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศของคนวัยเกษียณของโลกตะวันตก โดย Toyota, Boecker, and Guild (2006)ระบุว่าในประเทศญี่ปุ่นมีคนวัยเกษียณจำนวนน้อยลงที่ยังคงอาศัยอยู่กับลูกหลาน จากสถิติปี พ.ศ. 2513 การอาศัยอยู่ร่วมกันของครอบครัววัยชราในประเทศญี่ปุ่นยังคงอยู่ที่ร้อยละ 77 และลดลงเหลือเพียงร้อยละ 52 ในปี พ.ศ. 2540 Jones (2008: 34) แสดงให้เห็นว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของสัดส่วนคนสูงวัยที่ใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพังหรืออาศัยอยู่กับคู่สมรส ยิ่งไปกว่านั้นบรรดาลูกสะใภ้ของคนสูงวัยต่างเห็นความสำคัญในการดูแลแม่ของสามีน้อยลง (ซึ่งแตกต่างไปจากประเพณีปฏิบัติในอดีตที่ผ่านมา) ประกอบกับระบบเงินบำนาญของประเทศญี่ปุ่นซึ่งแม้จะไม่มากนักแต่ก็เพียงพอที่จะเอื้อให้คนวัยเกษียณสามารถใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพังได้ (จะได้อีกต่อไปเรื่องระบบเงินบำนาญ) Jones (2008:45)กล่าวถึงความรู้สึกใกล้ชิดหรือความรู้สึกห่างกับสมาชิกในครอบครัวที่คนวัยเกษียณสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจให้คนสูงวัยตัดสินใจใช้ชีวิตหลังเกษียณนอกประเทศ

2.6.3 ระบบเงินบำนาญของประเทศญี่ปุ่น

Jones (2008:36)กล่าวว่าในปี พ.ศ. 2542 ประเทศญี่ปุ่นมีการจัดการระบบเงินบำนาญให้แก่คนวัยเกษียณโดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 60 ของรายได้ในครัวเรือนของคนวัยเกษียณ ซึ่งมีครัวเรือนจำนวนมากถึงประมาณร้อยละ 50 ที่จำเป็นต้องพึ่งพาระบบเงินบำนาญดังกล่าว (อ้างอิง Horlacher and MacKellar, 2003:113) ประเทศญี่ปุ่นมีระบบเงินบำนาญพื้นฐานอยู่สองระบบคือ Employees' Pension Scheme (EPS) ซึ่งเป็นเงินบำนาญสำหรับผู้ทำงานในบริษัท และ The National Pension Scheme (NPS) ซึ่งเป็นเงินบำนาญภาคบังคับ โดย NPS ครอบคลุมจำนวนแรงงานประมาณร้อยละ 90 ของแรงงานทั้งหมดในประเทศ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่ากองทุนเงินสำรองที่สะสมไว้เพื่อครอบคลุมการจ่ายผลประโยชน์เพื่อคนวัยเกษียณในอนาคตมีอยู่อย่างไม่เพียงพอ ดังนั้น รัฐบาลญี่ปุ่นจึงจำเป็นต้องทำการเปลี่ยนแปลงระบบเงินบำนาญจากระบบเดิมมาเป็นระบบ pay-as-you-go (เป็นระบบที่ไม่มีการเรียกเก็บเงินจากประชาชนหรือผู้สูงอายุ แหล่งเงินของบำนาญมาจากรายได้ภาษีทั่วไป ดังนั้นผู้รับบำนาญจึงเป็นประชาชนที่เสียภาษีในปัจจุบัน ผู้ได้รับประโยชน์คือ ผู้เกษียณอายุในปัจจุบัน เงินที่ใช้เพื่อจ่ายเป็นบำนาญไม่มีการเก็บสะสมเงินไว้เป็นกองทุน (Jones, 2008:37) การปฏิรูปดังกล่าวเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ ในการเข้าร่วมของอัตราการประกันภัย การเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนการเข้าร่วมของรัฐในกองทุนเพื่อผลประโยชน์ระบบเงินบำนาญพื้นฐาน รวมทั้งการทยอยลดตัวลงของระดับผลประโยชน์ต่างๆ ที่คนวัยเกษียณจะได้รับ (จากร้อยละ 59 ของรายได้ส่วนบุคคลเหลือเพียงร้อยละ 50) จากมุมมองทางการเงินการปฏิรูปเช่นนี้สามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ระบบเงินบำนาญของประเทศได้ หากแต่ไม่สามารถสร้างความพอเพียงให้กับผลประโยชน์ของการเกษียณอายุในผู้สูงวัย โดยหลักการแล้ว อายุของการเกษียณสำหรับระบบเงินบำนาญ NPS อยู่ที่ 65 ปี หากแต่ผู้ใดที่เริ่มเกษียณเมื่ออายุ 60 ปีก็จะได้รับการจ่ายเงินในอัตราที่ลดลง ในขณะที่ระบบเงินบำนาญ EPS สามารถเข้าถึงได้ตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป (อ้างอิง Social Insurance Agency, 2006) ดังนั้น คนญี่ปุ่นวัยเกษียณจำนวนมากจึงรู้สึกได้ถึงข้อจำกัดทางการเงินในความพยายามรักษาระดับการครองชีพที่ตนเองคุ้นเคย โดยได้ปรากฏหลักฐานในงานวิจัยหลายต่อหลายชิ้นที่ดำเนินการโดยกระทรวงมหาดไทยของประเทศ Jones (2008:38)กล่าวอีกว่าในปัจจุบันมีคนญี่ปุ่นวัยเกษียณในสัดส่วนสูงที่เป็นกลุ่มชนชั้นกลางซึ่งต้องเผชิญกับการลดลงของรายได้ที่แท้จริงหลังเกษียณ คนญี่ปุ่นเหล่านี้จึงน่าจะมีศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวและ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศสูง นอกจากนี้ Jones (2008:38-39)ยังกล่าวอีกด้วยว่าความแตกต่างกันเป็นอย่างมากของรายได้และอำนาจการซื้อระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก เป็นสิ่งที่สร้างความเป็นไปได้ของพัฒนาการการพำนักระยะยาวและ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศดังกล่าว ญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งระบุว่าคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเพียงหนึ่งในสามของผู้มีอายุ 60 ปีและมากกว่าเท่านั้นที่รู้สึกว่าเงินออมของตนเองมีมากเพียงพอ หรืออาจจะมียอดเพียงพอในการใช้ชีวิตหลังเกษียณ (อ้างอิง Toyota, 2006)

2.6.4 สถานะทางสุขภาพของชาวญี่ปุ่นสูงวัย

Jones (2008)กล่าวว่าประเทศญี่ปุ่นยังคงแสดงจุดยืนในการไม่เห็นด้วยกับการว่าจ้างแรงงานต่างชาติเพื่อดูแลเด็กเล็กและคนชราในประเทศญี่ปุ่น (อ้างอิง Iguchi, 2005) สิ่งนี้ทำให้ชาวญี่ปุ่นผู้สูงวัยพิจารณาถึงประเด็นของการพำนักระยะยาว และ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศเพื่อแสวงหาผู้ช่วยเหลือด้านการดูแลสุขภาพและคุณภาพบริการทางการแพทย์ (เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายด้านนี้ในประเทศญี่ปุ่น) Jones (2008:41)กล่าวว่าคนญี่ปุ่นวัยเกษียณสามารถใช้ชีวิตด้วยความคล่องตัวทางการเงินมากขึ้นในประเทศที่มีระดับค่าครองชีพต่ำและมีค่าใช้จ่ายด้านการแพทย์ระดับน้อย ซึ่งหมายรวมถึงประเทศไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

2.7 ความหมายของ ikigai ของชาวญี่ปุ่น

แนวคิดเรื่อง ikigai หรือค่านิยมของชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับ “สิ่งที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่าสมควรแก่การดำรงอยู่ของมนุษย์” (หรือ what makes life worth living) ซึ่งให้คำนิยามไว้โดย Gordon Mathews (1996) (อ้างถึงโดย Ono, 2008: 153) มีความหมายว่าสำหรับคนญี่ปุ่นในวัยทำงาน ikigai ของพวกเขาคือการทุ่มเทให้กับการงานและการเลี้ยงดูลูกหลานให้เจริญเติบโต หากแต่ในวัยเกษียณคนญี่ปุ่นก็ยังคงมี ikigai อยู่ เช่น การทำงานอาสาสมัคร การทำงานอดิเรก เป็นต้น เนื่องจากคนญี่ปุ่นผู้สูงวัย เป็น “ผู้มีฐานะดีพอสมควร มีสุขภาพแข็งแรง และเป็นผู้มีวิวุฒิ” จึงทำให้การพำนักระยะยาว และ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมด้วย Shirai et al. (2006) นำเสนอแนวคิดเรื่อง “ikigai” ว่าเป็นสภาวะเชิงอัตวิสัย (subjective well-being) ซึ่งอาจเป็นปัจจัยของการพยากรณ์ด้านกรมีอายุขัยที่ยืนยาวและการเป็นผู้สูงวัยอย่างมีสุขภาพ (healthy ageing) ในวัยเกษียณ เพราะเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิต การนับถือตนเอง การมีขวัญกำลังใจ และความสุข รวมถึงการประเมินผลด้านความหมายของชีวิตของใครคนใดคนหนึ่งอีกด้วย หลังการเกษียณจากการทำงานอันคร่ำเคร่งของชาวญี่ปุ่นแล้ว การแสวงหา ikigai กลายมาเป็นเป้าหมายสำคัญของการผนึกความเข้มแข็ง (consolidate) ของคนๆ หนึ่งกับชีวิตในวัยเกษียณของตนเอง การมีโอกาสใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นกว่าเดิม อากาศที่อบอุ่นกว่า ค่าครองชีพที่ต่ำกว่าในประเทศญี่ปุ่น และดำรงไว้ซึ่ง ikigai เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสุขใจ อย่งกระตือรือร้น และอย่างมีคุณภาพอันน่าพึงพอใจของชีวิตวัยเกษียณ อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดเรื่อง ikigai สามารถสร้างสภาวะให้แก่ผู้สูงวัยเพื่อการย่างก้าวผ่านการเป็นผู้สูงวัยได้อย่างประสบผลสำเร็จ (successful ageing)

2.8 ชีวิตหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น

Kazuko TATEMACHI(2543) กล่าวถึงชีวิตชาวญี่ปุ่นหลังเกษียณอายุ สรุปว่าปัจจุบันนี้คนญี่ปุ่นนิยมมาอยู่ต่างประเทศหลังเกษียณอายุด้วยเหตุสำคัญคือ ไม่อยากจะทำบ้านพักคนชรา กระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม(The Ministry of International Trade and Industry) เคยเริ่มโครงการSilver Columbia Planซึ่งให้คนที่เกษียณอายุแล้ว ไปอยู่ที่ Columbiaแต่โครงการนี้ล้มเหลวเพราะไม่เป็นที่นิยมกันในการส่งผู้สูงอายุออกนอกประเทศ แต่ในประเทศญี่ปุ่นมีมูลนิธิชนิดบุคคลLong Stayซึ่งสนับสนุนให้กับคนที่อยากอยู่ต่างประเทศหลังจากที่เกษียณอายุด้วย

Kazuko TATEMACHIพูดถึงเงื่อนไขที่จะเลือกประเทศนั้นๆดังต่อไปนี้

1. ความราบรื่นดี
2. อากาศดี อบอุ่น
3. อาหารอร่อย
4. คนใจดี นิสัยดี
5. ค่าครองชีพถูก
6. ใช้ภาษาอังกฤษได้

2.9 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ ปัจจัยทางเศรษฐกิจอาจแยกได้เป็น 5 แบบคือ

2.9.1 โอกาสในเชิงเศรษฐกิจและระดับการครองชีพ

ผู้ย้ายถิ่นต้องการที่จะมีชีวิตดีกว่าเดิม ต้องการย้ายไปอยู่ ณ ที่มีโอกาสในเชิงเศรษฐกิจดีกว่าเดิม มีรายได้จากการทำงานมากกว่าเดิม คนเรานั้นบางทีก็มองถึงอนาคต คือต้องการย้ายไปยังที่ที่ตนจะได้ประโยชน์ในอนาคตมากกว่าเก่า โดยเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของตน โดยเฉพาะในด้านรายได้หรือระดับการครองชีพ

2.9.2 ที่ดิน

การขาดแคลนที่ดินทำกินในประเทศส่งผลให้ประชากรย้ายถิ่นฐานออก กับการที่มีที่ดินอย่างเหลือเฟือในประเทศ ส่งผลให้มีการย้ายถิ่นเข้า เป็นการช่วยให้คนตัดสินใจที่จะย้ายถิ่น ระบบประเพณีการแบ่งมรดกที่ดินในระหว่างทายาท ที่ทำให้นับวันการถือครองที่ดินจะน้อยลงไปทุกที ก็อาจเป็นเครื่องสนับสนุนให้คนย้ายถิ่นฐานออกได้ ในทวีปเอเชียพบว่าประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีมากขึ้นทุกที ประชากรในชนบทอยู่กันหนาแน่นมากขึ้น รวมทั้งมีระดับการครองชีพต่ำ ทำให้จีน อินเดีย เกาหลี และญี่ปุ่น ก่อนยุคอุตสาหกรรมหาทางส่งคนย้ายถิ่นออกไปอยู่ยังประเทศอื่นในกลางศตวรรษที่ 19

2.9.3 การพัฒนาอุตสาหกรรม

การพัฒนาอุตสาหกรรม มีผลต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศจำนวนไม่น้อย การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศที่เคยส่งคนออก อาจมีผลต่อการย้ายถิ่น กล่าวคือ เมื่อเริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ อาจทำให้มาตรฐานการครองชีพลดลง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่างๆ อาจกระตุ้นให้ประชากรย้ายถิ่นออก แต่เมื่อการพัฒนาก้าวไปสู่ระดับที่สูงแล้ว ระดับการย้ายถิ่นฐานออกจะลดลง การขยายและการเจริญเติบโตของเมืองและระบบอุตสาหกรรม มีผลต่อการเพิ่มความดึงดูดใจให้มีผู้ย้ายถิ่นเข้ามาแทน

2.9.4 การพัฒนาระบบการขนส่งคมนาคม

ความยากลำบากของการย้ายถิ่นสมัยก่อนได้แก่ความยากลำบากในการเดินทาง รวมทั้งค่าใช้จ่ายสูง การปรับปรุงด้านการคมนาคมรวมทั้งระบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่ และการพัฒนาการพาณิชย์มีส่วนลดความยากลำบากในข้อนี้ลงไปได้อย่างมาก

การปรับปรุงการคมนาคม ทำให้การเดินทางข้ามประเทศสะดวกขึ้น เมื่อมีการใช้เรือกลไฟ เครื่องบิน ได้ช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่าย

2.9.5 บริษัทและองค์การเอกชนส่งเสริมการย้ายถิ่น

จำนวนการย้ายถิ่นนั้น อาจเพิ่มขึ้นเมื่อหน่วยงานหรือองค์การเอกชนต้องการแรงงานเป็นต้นว่าบริษัทขนส่งหรือองค์การกรรมกร เป็นต้น บริษัทต่างๆหรือบรรดานายจ้างต้องการแรงงานที่มีความชำนาญด้วยค่าจ้างในราคาถูก หรือมีความต้องการแรงงานอย่างมาก ซึ่งแรงงานภายในประเทศมีไม่พอ การย้ายถิ่นข้ามทวีปของคน จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย ในครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 และตอนต้นศตวรรษ 20 ก็เป็นการย้ายถิ่นที่จัดการโดยบรรดานายจ้างทั้งหลาย

2.10 ปัจจัยทางประชากร

การเพิ่มประชากร โดยธรรมชาติอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ ทำให้มีผลต่อการย้ายถิ่นออกจำนวนไม่น้อย ปัจจัยทางข้อนี้มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับปัจจัยทางเศรษฐกิจด้วย การที่ที่ดินทำกินมีการขาดแคลนลง ก็เป็นเพราะการเพิ่มโดยธรรมชาติของประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมากรุนแรง และอาจทำให้มีการย้ายถิ่นออกได้

ปัจจัยทางประชากรอาจมีอิทธิพลต่อนโยบายการย้ายถิ่นได้ ประเทศที่ยังมีประชากรจำนวนน้อย อาจมีนโยบายรับคนย้ายถิ่นเข้าประเทศ ในขณะที่ประเทศที่มีอัตราเพิ่มโดยธรรมชาติสูง อาจพยายามกระตุ้นให้ประชากรของตนย้ายถิ่นออกนอกประเทศ ทั้งนี้เพราะมีปัญหาจากความกดดันทางประชากร แต่ถ้าประเทศมีอัตราเพิ่มประชากรสูงแต่ไม่เป็นไปควบคู่กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสัดส่วนที่ดินทำกินยังมีมากและดีพอรวมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ก็อาจมีความพยายามกระตุ้นให้คนย้ายถิ่นเข้าได้ แต่การย้ายถิ่นเข้าอย่างเดี๋ยวนั้น อาจไม่ใช่วิธีที่จะทำให้มีการเพิ่มประชากรอย่างมาก ดังนั้น ก็อาจมีการนำมาตรการอื่นๆมาใช้ เช่น การส่งเสริมการแต่งงาน หรือรัฐบาลช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น

นโยบายการย้ายถิ่น ยังอาจเป็นไปในรูปของการคัดเลือกของผู้ย้ายถิ่นเข้า โดยคำนึงถึง อายุ เพศ เป็นต้น เพื่อที่จะปรับความสมดุลระหว่างคนหนุ่มสาว กับคนแก่ หรือผู้ที่อยู่ในแรงงานกับผู้ที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้ทางเศรษฐกิจ หรือระหว่างเพศชายกับเพศหญิง เป็นต้น ส่วนประเทศที่มีอัตราเพิ่มโดยธรรมชาติสูง ซึ่งมีเด็กเป็นจำนวนมาก ก็อาจมีนโยบายคัดเลือกผู้ย้ายถิ่นเข้าที่อยู่ในวัยทำงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดอัตราส่วนผู้ที่เป็นภาระและเป็นการเพิ่มสัดส่วนของผู้ผลิตกับผู้บริโภคขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในระยะสั้น

2.11 ปัจจัยทางสังคม

2.11.1 ความเหมือนกันและความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม

ความผูกพันทางสังคม วัฒนธรรม และภาษา มีผลต่อการย้ายถิ่นของประชากร ความผูกพันดังกล่าวมีมากในอดีต ความผูกพันทางสังคมและวัฒนธรรมทำให้เป็นการยากที่คนจะย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่น หรือว่าถึงจะย้ายถิ่นก็มักจะย้ายไปสู่ที่มีแบบแผนทางวัฒนธรรมคล้ายๆกัน หรือความคล้ายคลึงกันด้านภาษาและระเบียบประเพณี

ความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมทางประชากร อาจมีผลทำให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศนั้นต้องย้ายถิ่นออก

2.11.2 การพัฒนาการบริการทางสังคม

การเพิ่มหลักประกันทางสังคมต่างๆหรือบริการในด้านสวัสดิการสังคมต่างๆในประเทศ ทำให้ความเป็นอยู่และสุขภาพอนามัยของประชากรดีขึ้น ทำให้ลดอัตราการย้ายถิ่นออกลงได้ การให้เกิดความคุ้มครองสิทธิต่างๆของประชากร อาทิ เช่น หลักประกันในเรื่องค่าจ้างแรงงาน สวัสดิการต่างๆแก่คนงานและครอบครัว ในยามเจ็บไข้ได้ป่วยหรือไม่มีงานทำ การประสบอุบัติเหตุจากการทำงานเหล่านี้ ทำให้ประชากรไม่อยากจะย้ายถิ่นออก เพราะสภาพความเป็นอยู่ของตนก็ได้อยู่แล้ว

2.11.3 นิสัยของคนในท้องถิ่น

นิสัยของคนในท้องถิ่น เช่น ความโอ้อวมอารี ชอบช่วยเหลือคนอื่นก็มีส่วนดึงดูดให้คนเข้ามาอยู่ในพื้นที่

2.12 ปัจจัยทางการเมือง

2.12.1 นโยบายของประเทศเกี่ยวกับการย้ายถิ่นเข้าและออกจากประเทศ

นโยบายของรัฐบาลแต่ละประเทศที่ส่งเสริมหรือไม่ส่งเสริมการย้ายถิ่นเข้าหรือย้ายถิ่นออกในหลายกรณี มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลญี่ปุ่นส่งเสริมการย้ายถิ่นออก ซึ่งเป็นการลดจำนวนประชากรที่มีมากเกินไปในประเทศ กับเป็นการช่วยเหลือต่อการขยายตัวทางการทหารและเศรษฐกิจในตะวันออกไกล

บางประเทศมีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ห้ามการย้ายถิ่นออก ในประเทศญี่ปุ่นการย้ายถิ่นออกเพียงจะถือว่าเป็นการถูกต้องตามกฎหมายเมื่อปี

1865ในปี1907ญี่ปุ่นได้มีข้อตกลงกับสหรัฐอเมริกาซึ่งรัฐบาลทั้งสองประเทศจะร่วมมือกันในการควบคุมการย้ายถิ่นของชาวญี่ปุ่นไปยังสหรัฐอเมริกาลาดานาบริเวณใกล้เคียง

2.12.2 ปัญหาทางการเมือง

ปรากฏทุกสมัยที่ความปรารถนาจะหลีกเลี่ยงจากความกดดันทางการเมืองเป็นเหตุให้คนย้ายถิ่นออก เนื่องจากกลัวต่อการถูกบังคับให้เป็นทหารเป็นเวลานาน รวมทั้งข้อจำกัดในเชิงบังคับเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง และการขาดเสรีภาพในการนับถือศาสนา

2.13 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและสิ่งบริการอำนวยความสะดวก

2.13.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อม

พื้นที่ที่มีสภาพอากาศดี มีภูมิประเทศสวยงาม ก็มีส่วนดึงดูดให้คนย้ายเข้าไปอยู่ เช่น คนญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้ว นิยมย้ายไปอยู่ประเทศที่อากาศอบอุ่นกว่าประเทศตนเอง ประเทศที่นิยมไปคือ ฮาวาย ออสเตรเลีย และมาเลเซีย เป็นต้น

2.13.2 สิ่งบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย

พื้นที่ที่มีสิ่งบริการอำนวยความสะดวกดี มีความปลอดภัยสูง ก็มีส่วนดึงดูดให้คนย้ายเข้าไปอยู่ เช่นประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกดีและความปลอดภัยสูง เมื่อคนญี่ปุ่นย้ายเข้าไปอยู่ประเทศอื่น คนญี่ปุ่นจึงเลือกประเทศที่มีปัจจัยเหล่านี้

2.14 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมด้านการพำนักระยะยาว และ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด งานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาขนาดเล็กของ Ono (2008) เรื่องการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นในมาเลเซียและงานวิจัยของ Hongsranagon et al. (in press) อาจกล่าวพอสังเขปได้ดังนี้

2.14.1 การศึกษาของ Ono (2008) เรื่องการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นที่บ่งถึงการสร้างประสบการณ์ของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณและรูปแบบการใช้ชีวิตข้ามชาติของคนญี่ปุ่นที่ประเทศมาเลเซียภายใต้โครงการ “Malaysia My Second Home” (MM2H) เพื่อกระตุ้นให้มีการ การย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศมากขึ้นด้วยการออกวีซ่าแบบ multiple-entry social visit pass ให้แก่ชาวญี่ปุ่นสูงวัย โดย Ono (2008:151) ได้ปูพื้นความเข้าใจก่อนด้วยการนิยามการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (long-stay) หรือ rongusutei ซึ่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (รวมถึงประเทศไทยและประเทศมาเลเซียด้วย) ล้วนเป็นประเทศปลายทาง (destination) ของคนวัยเกษียณชาวต่างชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2543 โดยอยู่ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (health tourism) หรือการท่องเที่ยวเพื่อการแพทย์ (medical tourism) (Ono, 2008 อ้างถึง cf. Chee, 2007) ในปี พ.ศ. 2531 รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้งโครงการ “Silver Hair Program” เพื่อรองรับการย้ายถิ่นไปยังต่างประเทศของคนวัยเกษียณชาวต่างชาติอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป โดยคนเหล่านี้จะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานหารายได้ในประเทศมาเลเซียและจะต้องมีเงิน

ฝากในธนาคารมาเลเซียจำนวน 150,000 ริงกิต ภายใต้นโยบายนี้ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศมาเลเซียสามารถรับผู้พำนักระยะยาว /ผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศได้เพียง 900 รายเท่านั้น (Ono, 2008 อ้างถึง New Straits Times 14 February 2002) ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลมาเลเซียจึงตัดสินใจมอบอำนาจให้กับกระทรวงการท่องเที่ยวของมาเลเซียดำเนินการ โครงการพำนักระยะยาว /การย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศแทนภายใต้ชื่อใหม่ว่า “MM2H” program (“Malaysia My Second Home” program) พร้อมทั้งทำการปฏิรูประบบวีซ่าเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ในปลายปี พ.ศ. 2549 ประเทศมาเลเซียสามารถเปิดรับพำนักระยะยาว /ผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศ จำนวนมากถึง 9,551 รายจากกว่า 75 ประเทศทั่วโลก ได้แก่ ชาวญี่ปุ่น (อยู่ในลำดับที่หก คิดเป็นจำนวน 513 ราย) โดยตามหลังจีน (2,021 ราย) บังกลาเทศ (1,429 ราย) สหราชอาณาจักรอังกฤษ (1,049 ราย) ไต้หวัน (621 ราย) และสิงคโปร์ (604 ราย) จากการสำรวจเชิงชาติพันธุ์วรรณานขนาดเล็กกับผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศ ชาวญี่ปุ่นจำนวน 11 ราย Ono (2008)47 ค้นพบสาเหตุสำคัญ 4 ประการของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศของชาวญี่ปุ่นในประเทศมาเลเซีย ประการแรกคือ เป็นการแสวงหาชีวิตแบบซีกโลกใต้ เช่น การพักอาศัยบนเกาะปีนังที่เอื้อประโยชน์ด้านค่าใช้จ่ายของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศมากกว่าประเทศต่างๆ ในยุโรปหรือสหรัฐอเมริกา ประการที่สองคือเป็นการแสวงหาค่านิยมของ ikigai หลังเกษียณ เช่น การทำกิจกรรมอาสาสมัครใน Cameron Highlands ร่วมกับองค์กรเพื่อการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศ การเล่นกอล์ฟ และการสอนภาษาญี่ปุ่นให้แก่ชาวมาเลเซียท้องถิ่น จนทำให้ Cameron Highlands เป็นแหล่งที่ได้รับความนิยมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2543 นอกจากนี้ ผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศชาวญี่ปุ่นยังได้ใช้ Cameron Highlands เป็นฐานของการพักอาศัยก่อนจะออกเดินทางท่องเที่ยวสู่ประเทศต่างๆ ในละแวกอีกด้วย ประการที่สามคือเป็นการขยายประสบการณ์ของการที่ตนเอง เคยทำงานอยู่ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ก่อนเกษียณโดยย้อนกลับไปได้ไกลถึงปี พ.ศ. 2503-2513 และประการสุดท้ายเป็นการแสวงหาผู้ช่วยดูแลสุขภาพ ดังที่พบใน Kota Kinabalu ซึ่งนอกจากจะเป็นสถานที่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพักตากอากาศริมชายหาด การเล่น scuba diving แล้ว ยังมีคนดูแลรับใช้ภายในบ้านและมีผู้ช่วยดูแลสุขภาพด้วย Ono (2008)กล่าวสรุปว่า สาเหตุของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศของชาวญี่ปุ่น จากกรณีศึกษาทั้งสี่กรณีคือระดับค่าครองชีพที่ต่ำ สภาพภูมิอากาศและภูมิทัศน์ที่สวยงาม สิ่งแวดล้อมที่น่ารื่นรมย์ ระบบวีซ่าที่มีประสิทธิภาพ การมีอยู่ของบริการดูแลผู้สูงอายุ ความพึงพอใจต่อกิจกรรมเรื่อง ikigai และการมีอยู่ของชุมชนชาวญี่ปุ่นในประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่ารัฐบาลประเทศมาเลเซียกล่าวอย่างชัดเจนว่า MM2H program ไม่ได้เป็นโครงการของการย้ายถิ่นอย่างถาวรของผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศ หากแต่เป็นเพียงโครงการ “บ้านที่สอง” ในประเทศมาเลเซียเท่านั้น

2.14.2 งานวิจัยของ Hongsrnagon et al. (in press) ที่จังหวัดภูเก็ต ประเทศไทยด้วยการสนทนากลุ่ม (focused group discussion) กับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่เป็นคนญี่ปุ่นวัยเกษียณจำนวน 16 รายในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับ (1) คุณลักษณะของผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศชาวญี่ปุ่นที่จังหวัดภูเก็ต (2) กิจกรรมทางสังคมอันพึงประสงค์ของผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศชาวญี่ปุ่นกับคนไทยสูงวัยของจังหวัด (3) ความกังวลใจของผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศชาวญี่ปุ่นในการใช้ชีวิตที่ภูเก็ต ด้วยการให้ความยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย (informed consent) การศึกษาได้ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2553-2554 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (qualitative content analysis) มีการถอดบทจากการบันทึกเสียงสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (verbatim) ด้วยผู้สัมภาษณ์และผู้แปลที่เป็นเจ้าของภาษา (native speaker) (ทั้งภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย) มีการสำรวจดู theme, category, codes ด้วยการให้รหัสแบบ(manual coding) ผลการวิจัยพบว่าการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศชาวญี่ปุ่นในจังหวัดภูเก็ตมี 3 รูปแบบ ได้แก่ long-term stayers/IRM แบบถาวร; short-term stayers (long stayer); pre-IRM ซึ่งทั้งสามกลุ่มยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมกับคนไทย หากแต่แนะนำว่า

อาจเริ่มต้นได้ด้วยการทำอาหารและงานอาสาสมัคร ทั้งนี้ กลุ่ม long-term stayers/IRM มีความกังวลใจเรื่องความปลอดภัยของการใช้ชีวิตในภูเก็ต (แหล่งท่องเที่ยวที่มีชาวต่างชาติจำนวนมากและเป็นแหล่งที่ล่อตาล่อใจการโจรกรรมที่มีอัตราเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก) ในขณะที่กลุ่ม short-term stayers/long stay รู้สึกว่าตนเองต้องการข้อมูลแนะนำสถานที่ต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมในจังหวัดภูเก็ต และกลุ่ม pre-IRM ผู้นิยมใช้ชีวิตท่ามกลางหาดทรายและแสงแดดกังวลใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงของภูเก็ตเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตที่ผ่านมา ผลของการวิจัยขนาดย่อมนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการให้แง่คิดด้านความต้องการของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศ ชาวญี่ปุ่นในจังหวัดภูเก็ต

นอกจากนี้ Toyota, Boecker, and Guild (2006) กล่าวสรุปว่า แท้ที่จริงแล้วผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศสัญชาติต่างๆ ล้วนเป็นผู้ดำเนินแผนการเกษียณเชิงรุก เป็นผู้สำรวจดูสถาบันทางสังคมต่างๆ เป็นผู้ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย เป็นผู้สร้างรูปแบบการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ๆ และเป็นผู้สร้างชุมชนข้ามชาติแนวใหม่อีกด้วย

2.14.3 สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (2545) พบว่า ปัจจัยหรือองค์ประกอบซึ่งนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ความพร้อมและความ สะดวกในด้านที่พักอาศัย ความสะดวกของการเดินทาง และการสื่อสาร ภาษา การบริการสุขภาพความ หลากหลายของกิจกรรมท้องถิ่น กิจกรรมเชิงสังคม อาสาสมัคร หรือกิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรม ที่มีให้ทำหรือเข้าร่วม
2. ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การคมนาคมในการท่องเที่ยว บริการการท่องเที่ยว
3. ด้านปัจจัยสนับสนุน จากหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว ได้แก่ เรื่องความสะดวกด้านการตรวจคน เข้าเมือง เอกสารการลงตรา

2.14.4 อิชายะ คิโนชิตะ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องการย้ายถิ่นฐานของชาวญี่ปุ่น ที่พักอาศัยอยู่

ในเมืองเชียงใหม่ 2545 พบว่าปัจจัยที่ชาวญี่ปุ่นเลือกมาเชียงใหม่ นั้นโดยรวมพบว่าปัจจัยค่าครองชีพ

ถูกมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยทางด้านภูมิอากาศดี เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในเขต

ร้อน และอากาศดีตลอดทั้งปี เหมาะสำหรับชาวญี่ปุ่น เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมี 4 ฤดู และเปลี่ยน

ฤดูกาลตลอดทั้งปี ส่วนปัจจัยด้านอุปนิสัยของคนไทยพบว่า คนไทยเข้ากับคนต่างชาติได้ดี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สำหรับปัจจัยความปลอดภัยจากอาชญากรรม ประเทศไทยมีอัตราการเกิดอาชญากรรมต่ำ ประเทศญี่ปุ่น นั้นมีความปลอดภัย

สูงเทียบอันดับต้น ๆ ของโลกเมื่อเทียบกับเชียงใหม่ กรุงเทพฯ หรือเมืองอื่น ๆ เชียงใหม่ถือได้ว่ามีความปลอดภัยสูงกว่าที่อื่น

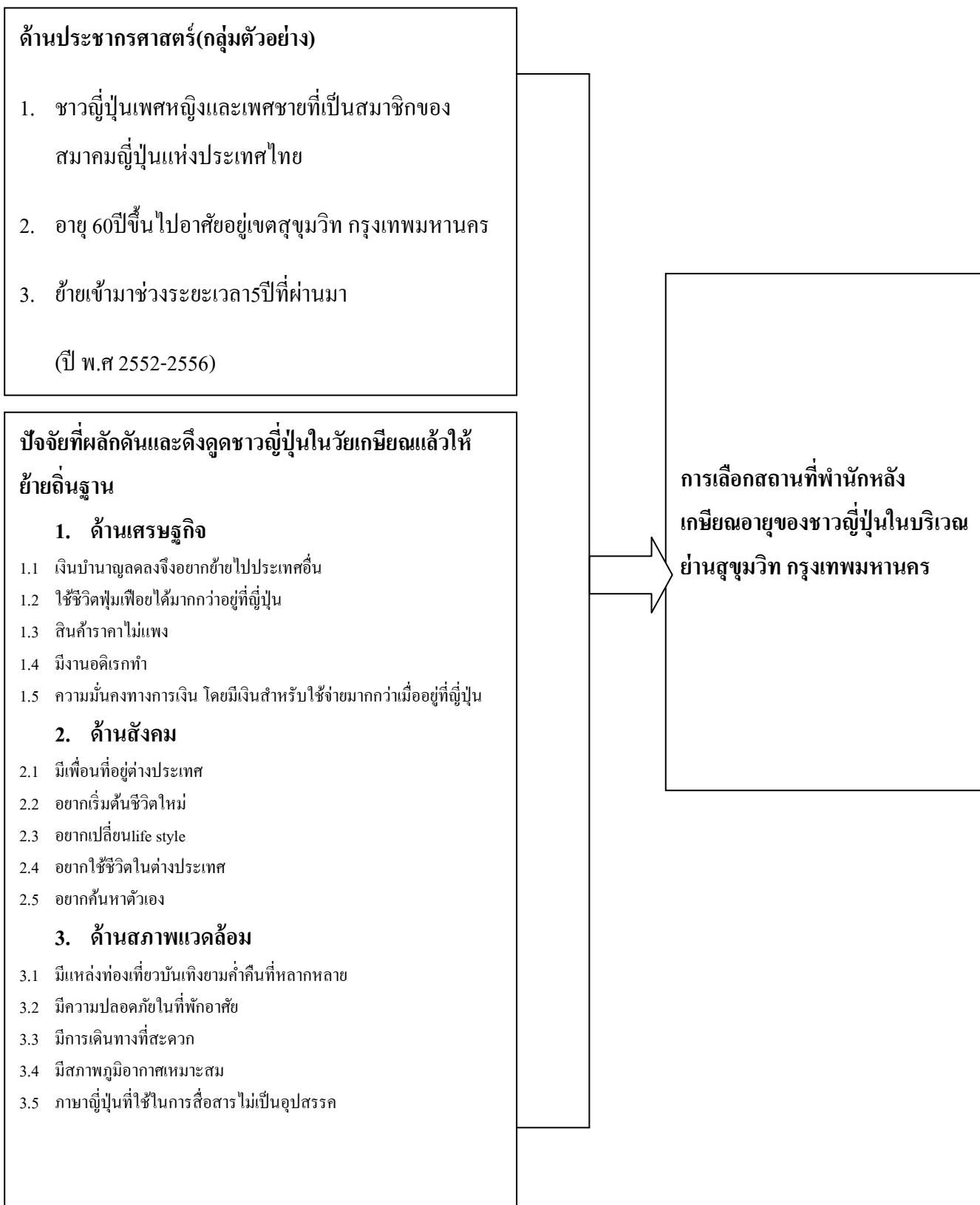
2.14.5 วิไล โทโมตะ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้มาท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีสถานภาพสมรสแล้ว อายุระหว่าง 21 – 30 ปี การศึกษาระดับอนุปริญญา และมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 410,000 – 500,000 เยน นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเชียงใหม่ ในช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคมมากที่สุด ส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัวและเพื่อน โดยเดินทางมาเที่ยวเชียงใหม่ ครั้งแรก มีระยะเวลาพำนัก 1- 2 วัน และข่าวสารข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่ได้รับมาจากเพื่อนหรือญาติ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดมีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวคือความปลอดภัย ในเรื่องของชีวิตและทรัพย์สิน นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงระบบความปลอดภัยที่พิกมากที่สุด รองลงมาคือความมั่นคงภายในประเทศ และความปลอดภัยในการเดินทางตามลำดับ นักท่องเที่ยวให้ความประทับใจในเรื่องอรรถาธิบายไมตรีของคนเชียงใหม่ ส่วนปัจจัยในเรื่องของความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และประเพณีมากที่สุด

2.15 สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น

2.16 กรอบแนวคิดตามทฤษฎี ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดตามทฤษฎี



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประเภทของงานวิจัย

มีลำดับการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2 กลุ่มประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วทั้งเพศหญิงและเพศชายซึ่งมีอายุ 60 ขึ้นไปที่ย้ายเข้ามาอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา(ปีพ.ศ.2552–2556)และเป็นสมาชิกของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย(JapanClubThailand)จำนวนทั้งสิ้น1,001คนที่นำมาวิเคราะห์พฤติกรรมการย้ายถิ่นฐาน การคัดเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างโดยกำหนดคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ชาวญี่ปุ่น
 2. ทั้งเพศหญิงและเพศชาย
 3. มีอายุ 60 ขึ้นไป
 4. อาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
 5. ย้ายเข้ามาอยู่ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (ปีพ.ศ. 2552 – 2556)
 6. เป็นสมาชิกของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย
- เมื่อได้ประชากรตามคุณสมบัติที่กำหนดแล้วจึงทำการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วทั้งเพศหญิงและเพศชายซึ่งมีอายุ 60 ขึ้นไปที่ย้ายเข้ามาอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา(ปีพ.ศ.2552–2556)และเป็นสมาชิกของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย(JapanClubThailand)จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น1,001คน โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดโดยอาศัยการเปิดตารางสำเร็จของTaroYamane (Taro Yamane,1967)ที่ความเชื่อมั่น95%

โดยความผิดพลาดไม่เกิน5%

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n =ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

การศึกษาครั้งนี้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้เท่ากับ 300 คน เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้มากขึ้นในการวิจัยครั้งนี้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อทราบถึงเหตุผลที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครปรับตัวจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์เป็นค่าทางสถิติและใช้โปรแกรมทางสถิติมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครโดยพิจารณาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended question) โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพำนักระยะยาวของชาวญี่ปุ่น มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ โดยวัดจากตัวชี้วัดดังนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
2. ปัจจัยด้านสังคม
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยคำถามซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและคำถามข้อความแบบมาตราวัดลักษณะแบบไลเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ ให้เลือกตอบตามความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย มาตรวัดของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale โดยให้ค่าของคำตอบเป็น 5 ช่วง และกำหนดการให้คะแนนดังนี้ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยคำถามซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและคำถามข้อความแบบมาตราวัดลักษณะแบบไลเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ ให้เลือกตอบ

ตามความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย มาตรวัดของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale โดยให้ค่าของคำตอบเป็น 5 ช่วง และกำหนดการให้คะแนนดังนี้

ระดับความเห็น ระดับคะแนนคำถาม

| | |
|--------------------|---------|
| เห็นด้วยมากที่สุด | 5 คะแนน |
| เห็นด้วยมาก | 4 คะแนน |
| เห็นด้วยปานกลาง | 3 คะแนน |
| เห็นด้วยน้อย | 2 คะแนน |
| เห็นด้วยน้อยที่สุด | 1 คะแนน |

การพิจารณาแปลความหมายโดยคำนวณค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์การให้คะแนน ด้วยการใช้สูตร

คำนวณหาความกว้างอัตราภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

โดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย การแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ตามค่าที่ได้จากสูตร

คำนวณของระดับชั้น = 0.80

ค่าเฉลี่ย ระดับความเห็นในการพำนักระยะยาว

| | |
|-------------|--------------------|
| 4.21 – 5.00 | เห็นด้วยมากที่สุด |
| 3.41 – 4.20 | เห็นด้วยมาก |
| 2.61 – 3.40 | เห็นด้วยปานกลาง |
| 1.81 – 2.60 | เห็นด้วยน้อย |
| 1.0 – 1.80 | เห็นด้วยน้อยที่สุด |

3.4 การทดสอบเครื่องมือ

ทบทวนตรวจสอบแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำเป็นแบบสอบถามออกมาโดยการนำแบบสอบถามที่เคยมีผู้ที่ได้ทำการวิจัยมาแล้ว อ้างอิงจากที่มาของแบบสอบถาม(โมโม โกะทาภิกษาอะ.2552)โดยผู้วิจัยได้ทำการนำแบบสอบถามมาตรวจและนำมาประยุกต์ใช้กับแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นว่ามีการพิมพ์ผิดตกหล่นที่ใดบ้าง คำตอบของคำถามอยู่ในหน้าเดียวกันหรือขาดหายไปหรือไม่

นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ

- 1.ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองกับตัวแทนประชากรกลุ่มเล็กๆประมาณ 30 ตัวอย่างจากจำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด 300 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบทาโร่ ยามาเน่จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,001 คน เพื่อดูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง ถ้ามีต้องนำกลับมาแก้ไขแล้วนำไปทดลองใหม่จนกว่าจะหมดปัญหา โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น Reliability Test จากการแจกจ่ายแบบสอบถามนอกกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 ชุด คำนวณผลโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักที่ระดับความเชื่อมั่น $SD= 0.80$ แล้วแจ้งผลอาจารย์ที่ปรึกษา

2.อาจารย์ที่ปรึกษาอนุญาตให้แจกจ่ายแบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ได้

3.เก็บแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ทางสถิติและแปรผลเป็นตารางและอธิบายให้ละเอียดในหัวข้อวิจัยนั้นๆ ตามหลักงานวิจัย

3.5 วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ

เก็บรวบรวมข้อมูล จากชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมาไม่น้อยกว่า 5 ปีโดยจัดส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากรจำนวน 300 ชุด ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์แปลผล สรุปและรายงานผลการศึกษา โดยมีขั้นตอนรายละเอียดของการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

ก. การสำรวจภาคสนามและสำรวจสภาพพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

ข. ข้อมูลจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองสนามบินสุวรรณภูมิจังหวัด

สมุทรปราการ

ค. เจ้าหน้าที่กงสุลญี่ปุ่นจังหวัดกรุงเทพมหานครและเจ้าหน้าที่ชมรมของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทยในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.กงสุลญี่ปุ่นจังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.1 ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ของกงสุลเข้าใจ เมื่อได้รับการยินยอมจึงเริ่มเก็บข้อมูล

1.2 ผู้ศึกษาทำการสำรวจจำนวนของชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร (ซึ่งได้ส่งใบแจ้งที่พำนักระยะหนึ่ง)

1.3 ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

2.ด่านตรวจคนเข้าเมืองสนามบินสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ

2.1 ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองสนามบินสุวรรณภูมิจังหวัดสมุทรปราการเข้าใจ เมื่อได้รับการยินยอมจึงเริ่มเก็บข้อมูล

2.2 ผู้ศึกษาสำรวจจำนวนของชาวญี่ปุ่นที่มีวีซ่า non - immigrant visa – o (ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปได้เงินบำนาญไม่ได้เข้ามาเพื่อทำงาน และวีซ่ามีอายุ 90 วัน) และ non – immigrant visa – o - a (ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ได้เงินบำนาญหรือเงินเดือนไม่ได้เข้ามาเพื่อทำงาน และวีซ่ามีอายุหนึ่งปี) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด

2.3 ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรชาวญี่ปุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.4 ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

3. ชมรมสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย

3.1 ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ของชมรมสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย เข้าใจ เมื่อได้รับการยินยอมจึงเริ่มเก็บข้อมูล

3.2 เจ้าหน้าที่ชมรมได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรชาวญี่ปุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปจากฐานข้อมูลซึ่งเป็นสมาชิกของชมรม และอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร ไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยทำการแจกจ่ายแบบสอบถามให้กับสมาชิกแบบเจาะจง Purposive Sampling

3.3 ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

ข้อมูลทฤษฎี

ก. ข้อมูลสถิติของชาวญี่ปุ่นที่ย้ายเข้ามาอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จากด้านตรวจคนเข้าเมืองสนามบินสุวรรณภูมิ และจากกงสุลญี่ปุ่นจังหวัดกรุงเทพมหานครและเจ้าหน้าที่ชมรมของสมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย

ข. เอกสารสิ่งพิมพ์ผลงานทางวิชาการและข้อมูลพื้นฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยและจากเว็บไซต์

3.6 วิธีการทางสถิติ

การวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมา ตรวจสอบและลงรหัสในแบบสอบถามทุกข้อและนำข้อมูลที่ลงรหัสไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการประมวลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

- 1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เพื่อแปลความหมายของข้อมูลต่างๆ
- 3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4 T-test แบบ independent Sample test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยเรื่องเพศกับการเลือกสถานที่พำนัก หลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
- 5 Pearson's Product Moment Correlative Coefficient ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยเกษียณให้ย้ายถิ่นฐานกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

บทที่ 4

บทวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการวิจัย โดยใช้การบรรยายเชิงเปรียบเทียบและใช้วิธีการทางสถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (X) เพื่อแปลความหมายของข้อมูลต่างเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ค่า T-test แบบ independent Sample test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น และใช้ Pearson's Product Moment Correlative Coefficient ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยเกษียณให้ย้ายถิ่นฐานกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นมีจุดประสงค์เพื่อนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมการย้ายถิ่นฐาน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถาม จำนวน 300 ชุด ได้รับกลับคืนมาและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 300 ชุด สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอ โดยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเพื่อการพำนักระยะยาวในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐาน

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับลักษณะส่วนบุคคลของชาวญี่ปุ่นที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร

ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพก่อนเกษียณ รายรับและรายจ่ายต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน ภูมิลำเนาเดิม ลักษณะสุขภาพ ข้อมูลการลงทะเบียนที่สถานกงสุล และประเภทวิชา โดยจะทำการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ ดังแสดงในตารางลักษณะทางประชากรชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1.5 เพศ

| เพศ | จำนวน | ร้อยละ |
|------|-------|--------|
| ชาย | 200 | 66.7 |
| หญิง | 100 | 33.3 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

เพศ

จากการศึกษาพบว่าชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครนั้น

จากแบบสอบถามทั้งหมด 300 ชุด พบว่าชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิงคือ มีจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของชาวญี่ปุ่นทั้งหมดที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร ขณะที่ผู้หญิงชาวญี่ปุ่นจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของชาวญี่ปุ่นทั้งหมดที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร

ตารางลักษณะโครงสร้างอายุ**ตารางที่ 1.6 โครงสร้างอายุประชากร**

| อายุ | จำนวน | ร้อยละ |
|---------------|-------|--------|
| 1.ต่ำกว่า60ปี | 14 | 4.7 |
| 2.60-69ปี | 264 | 88.0 |
| 3.70-79ปี | 15 | 5.0 |
| 4.80ปีขึ้นไป | 7 | 2.3 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

อายุ

สำหรับ โครงสร้างอายุของชาวญี่ปุ่นที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 60-69 ปีซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ88.0รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 70-79 ปีมีจำนวนทั้งหมด 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0ถัดมาคือชาวญี่ปุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปีจำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.7 นอกจากนี้ก็มีชาวญี่ปุ่นที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน7คนคิดเป็นร้อยละ 2.3

ตารางแสดงสถานภาพการสมรส**ตารางที่ 1.7 สถานภาพการสมรส**

| สถานภาพการสมรส | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|----------------|------------------------|--------|
| โสด | 39 | 13.0 |
| แต่งงาน | 210 | 70.0 |
| หย่าร้าง | 39 | 13.0 |
| หม้าย | 12 | 4.0 |

| | | |
|-----|-----|-------|
| รวม | 300 | 100.0 |
|-----|-----|-------|

ที่มา: แบบสอบถาม

สถานภาพการสมรส

จากการศึกษาพบว่า มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดจำนวน 39คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานจำนวน 210คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 กลุ่มตัวอย่างที่หย่าร้างจำนวน 39คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหม้ายจำนวน 12คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตารางแสดงระดับการศึกษา

ตารางที่ 1.8 ระดับการศึกษา

| ระดับการศึกษา | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|------------------------------|------------------------|--------|
| ระดับประถมศึกษา | 0 | 0.0 |
| ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า | 14 | 4.7 |
| ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า | 281 | 93.7 |
| ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า | 3 | 1.0 |
| ระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า | 2 | 0.7 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 93.7 รองลงมามีการศึกษามัธยมปลาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางแสดงลักษณะส่วนบุคคล

ตารางที่ 1.9 ลักษณะส่วนบุคคล

| ลักษณะส่วนบุคคล(อาชีพ) | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|------------------------|------------------------|--------|
| แพทย์ | 0 | 0.0 |
| ว่างงาน | 61 | 20.3 |
| แม่บ้าน | 10 | 3.3 |

| | | |
|------------------------|-----|-------|
| ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว | 5 | 1.7 |
| รับจ้างแรงงาน | 0 | 0.0 |
| เกษตรกรรม | 0 | 0.0 |
| รับจ้างบริษัท/ห้างร้าน | 0 | 0.0 |
| ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ | 0 | 0.0 |
| เกษียณอายุ | 224 | 74.7 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

ลักษณะส่วนบุคคล(อาชีพ)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เกษียณอายุ จำนวน 224คน คิดเป็นร้อยละ 74.7รองลงมาว่างงาน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 แม่บ้านจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และธุรกิจส่วนตัวจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

ตารางแสดงรายได้ครัวเรือน(มีแหล่งที่มาของรายได้จากเงินบำนาญและเงินฝาก)

ตารางที่ 1.10 รายได้ครัวเรือน

| รายได้ครัวเรือน (มีแหล่งที่มาของรายได้จากเงิน บำนาญและเงินฝาก) | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|--|------------------------|--------|
| < 10,000บาท | 0 | 0.0 |
| 10,000-25,000บาท | 0 | 0.0 |
| 25,001-50,000บาท | 0 | 0.0 |
| 50,001-100,000บาท | 280 | 93.3 |
| 100,001-150,000บาท | 15 | 5.0 |
| > 150,000บาท | 5 | 1.7 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาทจำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 ถัดไปคือ มีรายได้ของครัวเรือนระหว่าง 100,001-150,000 บาทจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยมากกว่า 150,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

ตารางแสดงรายจ่ายประจำเดือน

ตารางที่ 1.11 รายจ่ายประจำเดือน

| รายจ่ายประจำเดือน | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|--------------------|------------------------|--------|
| < 10,000บาท | 0 | 0.0 |
| 10,000-25,000บาท | 0 | 0.0 |
| 25,001-50,000บาท | 0 | 0.0 |
| 50,001-100,000บาท | 285 | 95.0 |
| 100,001-150,000บาท | 15 | 5.0 |
| > 150,000บาท | 0 | 0.0 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

รายจ่ายประจำเดือน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อเดือน ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาทจำนวน 285 คน คิดเป็น ร้อยละ 95.0 และถัดไปคือ มีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 100,001-150,000 บาทจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตารางลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม(ผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย)

ตารางที่ 1.12 สมาชิกในครอบครัวผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย

| สมาชิกในครอบครัวผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|-------------------------------------|------------------------|--------|
| คู่สมรส | 281 | 93.7 |
| พี่น้อง | 4 | 1.3 |
| คนรัก | 13 | 4.3 |
| อื่นๆ | 2 | 0.7 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

สมาชิกในครอบครัวผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักอาศัยกับคู่สมรส จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 93.7 รองลงมาอาศัยกับคนรัก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 อาศัยกับพี่น้อง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางลักษณะภูมิสำเนาเดิม

ตารางที่ 1.13 ภูมิสำเนาเดิม

| ถิ่นฐานเดิม | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|-----------------------|------------------------|--------|
| 1.Hokaido,Touhoku | 20 | 6.7 |
| 2.Kanto | 217 | 72.3 |
| 3.Kousinetsu,Hokuriku | 0 | 0.0 |
| 4.Toukai | 0 | 0.0 |
| 5.Kansai | 41 | 13.7 |
| 6.Chugoku | 14 | 4.7 |
| 7.Shikoku | 0 | 0.0 |
| 8.Kyushu,Okinawa | 8 | 2.7 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

ลักษณะภูมิสำเนาเดิม

จากการศึกษาพบว่าชาวญี่ปุ่นที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครนั้นมีภูมิสำเนาเดิมมาจากเมืองต่างๆ โดยเดินทางมาจากเขต Kanto มากที่สุด ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมาคือเดินทางมาจากเขต Kansai ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 เดินทางมาจากเขต Hokaido,Touhoku ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 เดินทางมาจากเขต Chugoku ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 และ เดินทางมาจากเขต Kyushu,Okinawa ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

ตารางลักษณะสุขภาพโดยรวม

ตารางที่ 1.14 สุขภาพโดยรวม

| สุขภาพโดยรวม | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|-----------------------------------|------------------------|--------|
| แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตัวเองได้ | 293 | 97.7 |
| ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการการดูแลบ้าง | 7 | 2.3 |

| | | |
|---|-----|-------|
| ไม่แข็งแรง ต้องการการดูแล เป็นส่วนใหญ่ | 0 | 0.0 |
| อ่อนแอ ต้องการการดูแล ตลอดเวลา | 0 | 0.0 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

สุขภาพโดยรวม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตัวเองได้จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 97.7 และ
รองลงมาคือไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการการดูแลบ้างจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตารางแสดงลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่น

ตารางที่ 1.15 การลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่น

| การลงทะเบียนที่สถาน กงสุลญี่ปุ่น | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|-------------------------------------|------------------------|--------|
| ลงทะเบียน | 300 | 100.0 |
| ไม่ได้ลงทะเบียน | 0 | 0.0 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

การลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่น

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดได้มีการลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่นจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางแสดงประเภทของวีซ่า

ตารางที่ 1.16 ประเภทของวีซ่า

| ประเภทของวีซ่า | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน) | ร้อยละ |
|------------------|------------------------|--------|
| Tourist visa | 0 | 0.0 |
| Non-Immigrant OA | 252 | 84.0 |
| Non-Immigrant O | 40 | 13.3 |
| Official Visa | 8 | 2.7 |
| ไม่มี Visa | 0 | 0.0 |
| รวม | 300 | 100.0 |

ที่มา: แบบสอบถาม

ประเภทของวีซ่า

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้ามาพำนักระยะยาวโดยใช้วีซ่าประเภท Non-Immigrant OA จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือวีซ่าประเภท Non-Immigrant O จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และ Official Visa จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเพื่อการพำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการนำเสนอ เพื่อแสดงให้เห็นถึงระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเพื่อการพำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกรายละเอียด 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
- 2) ปัจจัยด้านสังคม
- 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1.17 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเพื่อการพำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร

| ประเด็นคำถาม | \bar{x} | S.D. | ระดับความคิดเห็น |
|--|-----------|-------|------------------|
| <u>ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ</u> | | | |
| 1. ท่านมีเงินบำนาญลดลงจึงอยากย้ายไปประเทศอื่น | 4.13 | 0.848 | มาก |
| 2. ท่านใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยได้มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น | 4.22 | 0.849 | มากที่สุด |
| 3. ท่านมีความรู้สึกที่สินค้าและบริการที่ซื้อใช้ที่เขตสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพงเลย | 4.41 | 0.686 | มากที่สุด |
| 4. ท่านมีงานอดิเรกทำในขณะที่พำนักระยะยาวอยู่ที่เขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร | 4.21 | 0.825 | มากที่สุด |

| | | | |
|--|------|-------|-----------|
| 5. ท่านรู้สึกว่ามี ความมั่นคงทางการเงิน โดยมีเงินสำหรับใช้จ่ายตามความจำเป็น มากกว่าเมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่น | 4.09 | 0.835 | มาก |
| <u>รวมค่าเฉลี่ย</u> | 4.21 | 0.515 | มากที่สุด |

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า ชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.09 - 4.41 โดยมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดเรื่องสินค้าและบริการที่ซื้อใช้ที่เขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพง ($\bar{x} = 4.41$ S.D. = 0.686) มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดในเรื่องการใช้ชีวิตฟูมเฟอบได้มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น ($\bar{x} = 4.22$ S.D. = 0.849) และมีงานอดิเรกทำในขณะที่พำนักระยะยาวอยู่ที่เขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร ($\bar{x} = 4.21$ S.D. = 0.825) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องมีเงินบำนาญลดลงจึงอยากย้ายไปประเทศอื่น ($\bar{x} = 4.13$ S.D. = 0.848) และมีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องของความมั่นคงทางการเงิน โดยมีเงินสำหรับใช้จ่ายตามความจำเป็นมากกว่าเมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่น ($\bar{x} = 4.09$ S.D. = 0.835)

| ประเด็นคำถาม | \bar{x} | S.D. | ระดับความคิดเห็น |
|--|-----------|-------|------------------|
| ปัจจัยด้านสังคม | | | |
| 1. การที่ท่านเลือกมาพำนักระยะยาวที่เขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานครเพราะท่านมีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ(มีเพื่อนชาวญี่ปุ่นมาอยู่ก่อนที่ท่านจะมาแล้ว) | 4.17 | 0.908 | มาก |
| 2. ท่านมีความรู้สึกว่ายากเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้งหลังเกษียณอายุแล้ว | 4.11 | 0.846 | มาก |
| 3. ท่านมีความรู้สึกว่าการจะลองเปลี่ยน Life style ว่าจะเป็นอย่างไรในวัยที่ตนเองเกษียณอายุแล้ว | 4.02 | 0.845 | มาก |

| | | | |
|---|------|-------|-----|
| 4. ท่านต้องการที่จะลองใช้ชีวิตในต่างประเทศบ้างว่าเป็นอย่างไร | 4.12 | 0.849 | มาก |
| 5. ท่านต้องการจะลองค้นหาตัวเองว่าคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่เป็นอย่างไร | 4.01 | 0.867 | มาก |
| รวมค่าเฉลี่ย | 4.08 | 0.564 | มาก |

ปัจจัยด้านสังคม พบว่าชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.01 - 4.17 โดยมีความคิดเห็นระดับมากเรื่องมาพำนักระยะยาวที่เขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร เพราะมีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ ($\bar{x} = 4.17$ S.D. = 0.908) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องอยากเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้งหลังเกษียณอายุแล้ว ($\bar{x} = 4.11$ S.D. = 0.846) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องต้องการจะลองเปลี่ยนLife Styleกว่าจะเป็นอย่างไรในวัยที่ตนเองเกษียณอายุแล้ว ($\bar{x} = 4.02$ S.D. = 0.845) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องต้องการที่จะลองใช้ชีวิตในต่างประเทศบ้างว่าจะเป็นอย่างไร ($\bar{x} = 4.12$ S.D. = 0.849) และมีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องของต้องการจะลองค้นหาตัวเองว่าคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่เป็นอย่างไร ($\bar{x} = 4.01$ S.D. = 0.867)

| ประเด็นคำถาม | \bar{x} | S.D. | ระดับความคิดเห็น |
|---|-----------|-------|------------------|
| ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม | | | |
| 1. ท่านรู้สึกดีว่าในสแวกที่ท่านพำนักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย | 3.65 | 0.892 | มาก |
| 2. ท่านรู้สึกดีว่าในสถานที่ๆท่านพักอาศัยอยู่นั้นมีความปลอดภัยดี | 3.60 | 0.877 | มาก |
| 3. ท่านมีความรู้สึกดีว่าการเดินทางไปในแต่ละแห่งนั้นไม่มีความยากลำบากเลย | 3.59 | 0.914 | มาก |
| 4. ท่านรู้สึกดีว่าสภาพภูมิอากาศในการพำนักระยะเวลาอยู่นี้มีความเหมาะสม | 3.22 | 0.898 | ปานกลาง |

| | | | |
|---|------|-------|---------|
| 5. ท่านไม่รู้สึกว่าการสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นที่นี่มีความยากลำบากในช่วงพำนักระยะยาวเลย | 3.23 | 0.747 | ปานกลาง |
| <u>รวมค่าเฉลี่ย</u> | 3.46 | 0.576 | มาก |

ที่มา : แบบสอบถาม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.22 - 3.65 มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องสะดวกที่พำนักอาศัยอยู่ที่นี่มีแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย ($\bar{x}=3.65$ S.D.=0.892) มีความคิดเห็นระดับมากในความรู้สึกว่าในสถานที่ๆท่านพักอาศัยอยู่ที่นี่มีความปลอดภัยดี ($\bar{x}=3.60$ S.D.=0.877) มีความคิดเห็นระดับมากกว่าการเดินทางไปในแต่ละแห่งนั้นไม่มีความยากลำบากเลย ($\bar{x}=3.59$ S.D.=0.914) นอกจากนี้มีความคิดเห็นความระมัดระวังปานกลางในเรื่องสภาพภูมิอากาศในการพำนักระยะยาวอยู่ที่นี่มีความเหมาะสม ($\bar{x}=3.22$ S.D.=0.898) และมีความคิดเห็นระดับปานกลางในเรื่องไม่รู้สึกว่าการสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นที่นี่มีความยากลำบากในช่วงพำนักระยะยาวเลย ($\bar{x}=3.23$ S.D.=0.747)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นๆ ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

สรุปได้ว่าเหตุผลหลักที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นย้ายถิ่นฐานไปในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมากที่สุดคือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยพบว่าสินค้าและบริการที่ซื้อใช้ที่เขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพงเลย เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่มีสินค้าและบริการที่แพงเพราะมาจากต้นทุนของสินค้าและบริการที่สูงกว่าประเทศไทย อีกทั้งชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วไม่สามารถใช้เงินฟุ่มเฟือยได้และด้วยเงินบำนาญที่ลดลงจากการที่รัฐบาลญี่ปุ่นได้ขยายเวลาการเกษียณอายุที่ยาวนานขึ้นจากอายุ 60ปี เป็นอายุ65ปีนอกจากนั้นยังกระตุ้นให้ผู้เกษียณอายุออกมาทำงานที่สามารถทำได้อีกด้วย ดังนั้นชาวญี่ปุ่นจึงเลือกที่จะย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่นเพื่อรักษาระดับของคุณภาพชีวิตไว้ดังเดิม

เหตุผลรองลงมาคือปัจจัยทางด้านสังคม ชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณอายุมีความรู้สึกอบอุ่นใจว่ามีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ(มีเพื่อนชาวญี่ปุ่นมาอยู่ก่อนที่จะมาแล้ว)คือในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครและความต้องการที่อยากจะได้ใช้ชีวิตในต่างประเทศบ้างว่าเป็นอย่างไรอีกทั้งความต้องการอยากเปลี่ยนLife Style เนื่องจากสังคมญี่ปุ่นเป็นสังคมที่เข้มงวดมากจึงเริ่มต้นชีวิตใหม่หรือเปลี่ยน Life Style ได้ยาก ดังนั้นคนส่วนใหญ่จึงคิดที่จะย้ายไปอยู่ในต่างประเทศเพื่อทำสิ่งเหล่านี้และปัจจัยที่สำคัญอีกหนึ่งอย่างคือชาวญี่ปุ่นเป็นชนชาติที่มีอายุยืนยาวมากที่สุดในโลก คนส่วนใหญ่จึงคิดว่าชีวิตหลังเกษียณเป็นชีวิตใหม่และต้องการที่จะมี Life Style ต่างไปจากเดิม

เหตุผลต่อมาคือปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ชาวญี่ปุ่นรู้สึกดีว่าในละแวกที่พำนักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย สามารถเดินทางไปในแต่ละแห่งโดยไม่มีความยากลำบากเลย นอกจากนี้ยังมีความปลอดภัย เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นนั้นมีความปลอดภัยสูงอันดับต้นๆของโลก เมื่อเปรียบเทียบ กรุงเทพฯหรือเมืองอื่นๆ แล้วนั้นบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครถือว่ามีความปลอดภัยสูงกว่าที่อื่นๆ อีกทั้งในเรื่องของการสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในช่วงการพำนักระยะยาวนั้นก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคนักหากเปรียบเทียบกับเมืองอื่นๆ

4.3 การทดสอบตามสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ค่าT-test แบบ independent Sample test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยเรื่องเพศกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น เพื่อทดสอบว่าเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นตามปัจจัยต่างๆ ดังนี้

ตารางที่1.18 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณ

| การเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุ | เพศชาย | | เพศหญิง | | t | Sig. |
|------------------------------------|-----------|------|-----------|------|--------|------|
| | ค่าเฉลี่ย | S.D | ค่าเฉลี่ย | S.D | | |
| ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ | 4.20 | .517 | 4.22 | .514 | .269 | .962 |
| ปัจจัยทางด้านสังคม | 4.05 | .584 | 4.16 | .518 | -1.579 | .030 |
| ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม | 3.52 | .589 | 3.32 | .524 | 2.972 | .675 |
| ปัจจัยโดยรวม | 3.92 | .397 | 3.90 | .398 | .554 | .946 |

พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ 1 ในปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlative Coefficient) แบบสองทาง (Two-Tailed significant) เพื่อทดสอบว่าปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นตามปัจจัยต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 1.19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยวิธี Pearson Correlation ค่า Sig. 2-tailed

ระหว่างปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานและการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นโดยรวม

| ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดการเลือกสถานที่พำนัก | การเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น | |
|---|---|-----------------|
| | Pearson r | Sig. (2-tailed) |
| ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ | .845** | .000 |
| ปัจจัยทางด้านสังคม | .782** | .000 |
| ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม | .547** | .000 |
| ปัจจัยโดยรวม | 1.00 | .000 |

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 1.19 เมื่อพิจารณาปัจจัยการพำนักระยะยาวเป็นรายด้าน โดยจำแนกค่า r จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ จะเห็นว่าปัจจัยการพำนักระยะยาว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจโดยรวมที่ $r = .845$ ปัจจัยด้านสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกที่ $r = .782$ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกที่ $r = .547$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$

สรุปได้ว่าปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดการเลือกสถานที่พำนัก ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นในเขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่2

1.20 ตารางผลการสรุปตามสมมติฐาน

| สมมติฐาน | ผลลัพธ์ |
|---|---------|
| สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน | ปฏิเสธ |
| สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น | ยอมรับ |

ผลการสรุปตามสมมติฐานอธิบายได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปฏิเสธสมมติฐานที่1

ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดการเลือกสถานที่พำนัก ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นในเขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ยอมรับสมมติฐานที่2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงเพื่อศึกษาปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร โดยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 300 ชุด จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มีจำนวนทั้งสิ้น 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของประชากรที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความจำนวน 12 ข้อ แบบสอบถามในส่วนที่ 1 เป็นค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในปัจจุบันที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเพื่อการพำนักระยะยาวในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร มีข้อความจำนวน 15 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามในส่วนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยหลังจากการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงนำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เพื่อแปลความหมายของข้อมูลต่างๆ และวิเคราะห์ค่า T-test แบบ independent Sample test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น และใช้ Pearson's Product Moment Correlative Coefficient ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยเกษียณให้ย้ายถิ่นฐานกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นในวัยเกษียณแล้วย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร

เพศ

จากการศึกษาพบว่าชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิงคือ มีจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของชาวญี่ปุ่นทั้งหมดที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครขณะที่มีหญิงชาวญี่ปุ่นจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของชาวญี่ปุ่นทั้งหมดที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร

อายุ

สำหรับโครงสร้างอายุของชาวญี่ปุ่นที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 60-69 ปีซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 88.0 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 70-79 ปีมีจำนวนทั้งหมด 15 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 5.0ถัดมาคือชาวญี่ปุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปีจำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.7 นอกจากนั้นก็มิชาวญี่ปุ่นที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน7คนคิดเป็นร้อยละ 2.3

สถานภาพการสมรส

จากการศึกษาพบว่า มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดจำนวน 39คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานจำนวน 210คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 กลุ่มตัวอย่างที่หย่าร้างจำนวน 39คน คิดเป็นร้อยละ13.0 และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหม้ายจำนวน 12คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 93.7 รองลงมามีการศึกษามัธยมปลาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ลักษณะส่วนบุคคล(อาชีพ)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เกษียณอายุ จำนวน 224คน คิดเป็นร้อยละ 74.7รองลงมาว่างงาน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 แม่บ้านจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และธุรกิจส่วนตัวจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาทจำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 ถัดไปคือ มีรายได้ของครัวเรือนระหว่าง 100,001-150,000 บาทจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยมากกว่า 150,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

รายจ่ายประจำเดือน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อเดือน ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาทจำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 และถัดไปคือ มีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 100,001-150,000 บาทจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

สมาชิกในครอบครัวผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักอาศัยกับคู่สมรส จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 93.7รองลงมาอาศัยกับคนรัก จำนวน 13คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 อาศัยกับพี่น้อง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ภูมิลำเนาเดิม

จากการศึกษาพบว่าชาวญี่ปุ่นที่อยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครนั้นมีภูมิลำเนาเดิมมาจากเมืองต่างๆ โดยเดินทางมาจากเขต Kantoมากที่สุด ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ72.3 รองลงมาคือเดินทางมาจากเขต Kansaiซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ13.7 เดินทางมาจากเขต Hokaido,Touhokuซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 เดินทางมาจากเขต Chugoku ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7และ เดินทางมาจากเขต Kyushu,Okinawa ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

สุขภาพโดยรวม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตัวเองได้จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 97.7 และรองลงมาคือไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการการดูแลบ้างจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

การลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่น

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดได้มีการลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่นจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ประเภทของวีซ่า

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้ามาพำนักระยะยาวโดยใช้วีซ่าประเภท Non-Immigrant OA จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือวีซ่าประเภท Non-Immigrant O จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และ Official Visa จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครมีดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่าชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.09 - 4.41 โดยมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดเรื่องสินค้าและบริการที่ซื้อใช้ที่เขตสุขุมวิท

กรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพง ($\bar{x} = 4.41$ S.D. = 0.686) มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดในเรื่องการใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยได้มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น ($\bar{x} = 4.22$ S.D. = 0.849) และมีงานอดิเรกทำในขณะที่พำนักระยะยาวอยู่ที่เขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร ($\bar{x} = 4.21$ S.D. = 0.825) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องมีเงินบำนาญลดลงจึงอยากย้ายไปประเทศอื่น ($\bar{x} = 4.13$ S.D. = 0.848) และมีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องของความมั่นคงทางการเงิน โดยมีเงินสำหรับใช้จ่ายตามความจำเป็นมากกว่าเมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่น ($\bar{x} = 4.09$ S.D. = 0.835) จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นย้ายถิ่นฐานไปในบริเวณย่านสุขุมวิท

กรุงเทพมหานคร คือ สินค้าและบริการที่ซื้อใช้ที่เขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพง ชาวญี่ปุ่นสามารถใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยได้มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น เนื่องจากค่าครองชีพที่ต่ำ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่มีค่าครองชีพสูง ชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วไม่สามารถใช้เงินฟุ่มเฟือยได้ ดังนั้นจึงเลือกที่จะย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่น

ปัจจัยด้านสังคม พบว่า ชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.01 - 4.17 โดยมีความคิดเห็นระดับมากเรื่องมาพำนักระยะยาวที่เขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานครเพราะมีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ ($\bar{x} = 4.17$ S.D. = 0.908) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องอยากเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้งหลังเกษียณอายุแล้ว ($\bar{x} = 4.11$ S.D. = 0.846) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องต้องการจะลองเปลี่ยน Life Style ว่าจะเป็นอย่างไรวัยที่ตนเองเกษียณอายุแล้ว ($\bar{x} = 4.02$ S.D. = 0.845) มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องต้องการที่จะลองใช้ชีวิตในต่างประเทศบ้างว่าจะเป็นอย่างไร ($\bar{x} = 4.12$ S.D. = 0.849) และมีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องของต้องการจะลองค้นหาตัวเองว่าคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่เป็นอย่างไร ($\bar{x} = 4.01$ S.D. = 0.867) โดยปัจจัยทางด้านสังคมที่สำคัญมากคือชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณอายุมี

ความรู้สึกชอบอุ่นใจว่ามีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ(มีเพื่อนชาวญี่ปุ่นมาอยู่ก่อนที่จะมาแล้ว)คือในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครและความต้องการที่อยากจะลองใช้ชีวิตในต่างประเทศว่าเป็นอย่างไร

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.22 - 3.65 มีความคิดเห็นระดับมากในเรื่องสะดวกที่พำนักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย($\bar{x}=3.65$ S.D.=0.892) มีความคิดเห็นระดับมากในความรู้สึกว่าในสถานที่ๆพำนักอาศัยอยู่นั้นมีความปลอดภัยดี($\bar{x}=3.60$ S.D.=0.877) มีความคิดเห็นระดับมากกว่าการเดินทางไปในแต่ละแห่งนั้นไม่มีความยากลำบากเลย($\bar{x}=3.59$ S.D.=0.914) นอกจากนี้มีความคิดเห็นความระมัดระวังปานกลางในเรื่องสภาพภูมิอากาศในการพำนักระยะยาวอยู่นี้มีความเหมาะสม($\bar{x}=3.22$ S.D.=0.898) และมีความคิดเห็นระดับปานกลางในเรื่องไม่รู้สึกรำคาญการสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นที่มีความยากลำบากในช่วงพำนักระยะยาวเลย($\bar{x}=3.23$ S.D.=0.747) โดยปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญมากคือ ในสะดวกที่พำนักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย สามารถเดินทางไปในแต่ละแห่งโดยไม่มีความยากลำบาก มีความปลอดภัยและการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารไม่ได้เป็นอุปสรรคนักในช่วงการพำนักระยะยาว

สรุปผลวิจัยตามสมมติฐาน

- 1.ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 ในปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน
- 2.เมื่อพิจารณาปัจจัยการพำนักระยะยาวเป็นรายด้านโดยจำแนกค่า r จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ จะเห็นว่าปัจจัยการพำนักระยะยาว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจโดยรวมที่ $r = .845$ ปัจจัยด้านสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกที่ $r = .782$ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกที่ $r = .547$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$

สรุปได้ว่าปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดการเลือกสถานที่พำนัก ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นในเขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

5.2 อภิปรายผล

เปรียบเทียบกับทฤษฎีแนวความคิด

ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีแนวความคิด โดยรวมจากการศึกษาคราวนี้แล้วพบว่าเหตุผลหลักที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นย้ายถิ่นฐานไปในเขตบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครคือ สินค้าและบริการที่ซื้อใช้ในเขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพงเลย การได้

ใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยได้มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น เนื่องจากค่าครองชีพที่ต่ำ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่มีค่าครองชีพสูง ชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วไม่สามารถใช้เงินฟุ่มเฟือยได้ ดังนั้นจึงเลือกที่จะย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่น จึงสอดคล้องกับแนวความคิดของปัจจัยทางเศรษฐกิจได้กล่าวถึงด้านเศรษฐกิจว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ คือโอกาสในเชิงเศรษฐกิจและระดับการครองชีพ

ผู้ย้ายถิ่นต้องการที่จะมีชีวิตดีกว่าเดิม ต้องการย้ายไปอยู่ ณ ที่มีโอกาสในเชิงเศรษฐกิจดีกว่าเดิม มีรายได้จากการทำงานมากกว่าเดิม คนเรานั้นบางทีก็มองถึงอนาคต คือต้องการย้ายไปยังที่ที่ตนจะได้ประโยชน์ในอนาคตมากกว่าเก่า โดยเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันของตนโดยเฉพาะในด้านรายได้หรือระดับการครองชีพ และว่าด้วยระบบเงินบำนาญของประเทศญี่ปุ่น ซึ่ง Jones (2008:38) กล่าวว่าในปัจจุบันมีคนญี่ปุ่นวัยเกษียณในสัดส่วนสูงที่เป็นกลุ่มชนชั้นกลางซึ่งต้องเผชิญกับการลดลงของรายได้ที่แท้จริงหลังเกษียณ คนญี่ปุ่นเหล่านี้จึงน่าจะมีความวิตกกังวลในการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว และ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศสูง นอกจากนี้ Jones (2008:38-39) ยังกล่าวอีกด้วยว่าความแตกต่างกันเป็นอย่างมากของรายได้และอำนาจการซื้อระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก เป็นสิ่งที่สร้างความเป็นไปได้ของพัฒนาการการพำนักระยะยาวและ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศดังกล่าว ญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งระบุว่าคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเพียงหนึ่งในสามของผู้มีอายุ 60 ปีและมากกว่าเท่านั้นที่รู้สึกว่ามีเงินออมของตนเองมีมากเพียงพอหรืออาจจะมากเพียงพอในการใช้ชีวิตหลังเกษียณ (อ้างถึง Toyota, 2006) และยังคงสอดคล้องกับบทวิจัยของ

อิซาโยะ คิโนชิตะ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องการย้ายถิ่นฐานของชาวญี่ปุ่น ที่พักอาศัยอยู่

ในเมืองเชียงใหม่ 2545 พบว่าปัจจัยที่ชาวญี่ปุ่นเลือกมาเชียงใหม่ นั้น โดยรวมพบว่าปัจจัยค่าครองชีพ

ถูกมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยทางด้านภูมิอากาศดี เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในเขต

ร้อน และอากาศดีตลอดทั้งปี เหมาะสำหรับชาวญี่ปุ่น เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมี 4 ฤดู และเปลี่ยน

ฤดูกาลตลอดทั้งปี ส่วนปัจจัยด้านอุปนิสัยของคนไทยพบว่า คนไทยเข้ากับคนต่างชาติได้ดี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สำหรับปัจจัยความปลอดภัยจากอาชญากรรม ประเทศไทยมีอัตราการเกิดอาชญากรรมต่ำ ประเทศญี่ปุ่น นั้นมีความปลอดภัยสูงเทียบอันดับต้น ๆ ของโลกเมื่อเทียบกับเชียงใหม่ กรุงเทพฯ หรือเมืองอื่น ๆ เชียงใหม่ถือได้ว่ามีความปลอดภัยสูงกว่าที่อื่น

ด้านสังคม

ชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณอายุมีความรู้สึกอบอุ่นใจว่ามีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ(มีเพื่อนชาวญี่ปุ่นมาอยู่ก่อนที่จะมาแล้ว)คือในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครและความต้องการที่อยากจะลองใช้ชีวิตในต่างประเทศ อีกทั้งความต้องการอยากเปลี่ยน Life Style เนื่องจากสังคมญี่ปุ่นเป็นสังคมที่เข้มงวดมากจึงเริ่มต้นชีวิตใหม่หรือเปลี่ยน Life Style ได้ยาก ดังนั้นคนส่วนใหญ่จึงคิดที่จะย้ายไปอยู่ในต่างประเทศเพื่อทำสิ่งเหล่านี้ และปัจจัยที่สำคัญอีกหนึ่งอย่างคือชาวญี่ปุ่นเป็นชนชาติที่มีอายุยืนยาวมากที่สุดในระดับต้นๆของโลก คนส่วนใหญ่จึงคิดว่าชีวิตหลังเกษียณเป็นชีวิตใหม่และต้องการที่จะมี Life Style ต่างไปจากเดิมจึงสอดคล้องกับแนวความคิดของปัจจัยทางสังคม โดย Kazuko TATEMACHI(2543) กล่าวถึงชีวิตชาวญี่ปุ่นหลังเกษียณอายุสรุปว่าปัจจุบันนี้คนญี่ปุ่นนิยมมาอยู่ต่างประเทศหลังเกษียณอายุด้วยเหตุสำคัญคือไม่อยากจะเข้าบ้านพักคนชรา กระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม(The Ministry of International Trade and Industry) เคยเริ่มโครงการ Silver Columbia Plan ซึ่งให้คนที่เกษียณอายุแล้วไปอยู่ที่ Columbia แต่โครงการนี้ล้มเหลวเพราะไม่เป็นที่นิยมกันในการส่งผู้สูงอายุ

ออกนอกประเทศ แต่ในประเทศญี่ปุ่นมีมูลนิธิสนับสนุนคน Long Stay ซึ่งสนับสนุนให้กับคนที่อยากจะอยู่ต่างประเทศหลังจากที่เกษียณอายุด้วย

Kazuko TATEMACHI พูดถึงเงื่อนไขที่จะเลือกประเทศนั้นๆดังต่อไปนี้

1. ความราบรื่นดี
2. อากาศดี อบอุ่น
3. อาหารอร่อย
4. คนใจดี นิสัยดี
5. ค่าครองชีพถูก
6. ใช้ภาษาอังกฤษได้

และยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “IKIGAI” หรือคำนิยามของชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับ “สิ่งที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่าสมควรแก่การดำรงอยู่ของมนุษย์” (หรือ *what makes life worth living*) ซึ่งให้คำนิยามไว้โดย Gordon Mathews (1996) (อ้างถึงโดย Ono, 2008: 153) มีความหมายว่าสำหรับคนญี่ปุ่นในวัยทำงาน ikigai ของพวกเขาคือการทุ่มเทให้กับการงานและการเลี้ยงดูลูกหลานให้เจริญเติบโต หากแต่ในวัยเกษียณคนญี่ปุ่นก็ยังคงมี *ikigai* อยู่ เช่น การทำงานอาสาสมัคร การทำงานอดิเรก เป็นต้น เนื่องจากคนญี่ปุ่นผู้สูงวัย เป็น “ผู้มีฐานะดีพอสมควร มีสุขภาพแข็งแรง และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์” จึงทำให้การพำนักระยะยาว และ/หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ไปในต่างประเทศเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมด้วย Shirai et al. (2006) นำเสนอแนวคิดเรื่อง “*ikigai*” ว่าเป็นสุขภาวะเชิงอัตวิสัย (subjective well-being) ซึ่งอาจเป็นปัจจัยของการพยากรณ์ด้านการมีอายุขัยที่ยืนยาวและการเป็นผู้สูงวัยอย่างมีสุขภาวะ (healthy ageing) ในวัยเกษียณ เพราะเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิต การนับถือตนเอง การมีขวัญกำลังใจ และความสุข รวมถึงการประเมินผลด้านความหมายของชีวิตของใครคนใดคนหนึ่งอีกด้วย หลังการเกษียณจากการทำงานอันคร่ำเคร่งของชาวญี่ปุ่นแล้ว การแสวงหา *ikigai* กลายมาเป็นเป้าหมายสำคัญของการผนึกความเข้มแข็ง (consolidate) ของคนๆหนึ่งกับชีวิตในวัยเกษียณของตนเอง การมีโอกาใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นกว่าเดิม อากาศที่อบอุ่นกว่า ค่าครองชีพที่ต่ำกว่าในประเทศญี่ปุ่น และดำรงไว้ซึ่ง *ikigai* เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสุขใจ อย่างกระตือรือร้น และอย่างมีคุณภาพอันน่าพึงพอใจของชีวิตวัยเกษียณ อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดเรื่อง *ikigai* สามารถสร้างสุขภาวะให้แก่ผู้สูงวัยเพื่อการย่างก้าวผ่านการเป็นผู้สูงวัยได้อย่างประสบความสำเร็จ (successful ageing)

ด้านสภาพแวดล้อม

ในละแวกที่พำนักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยววันถึงยามค่ำคืนที่หลากหลาย สามารถเดินทางไปในแต่ละแห่งโดยไม่มีความยากลำบาก อีกทั้งยังมีความปลอดภัยและสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในช่วงพำนักระยะยาวได้ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเองนั้นมีแหล่งบันเทิงอย่างมากมายและมีความสะดวกสบายในเรื่องของสาธารณูปโภคเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีความปลอดภัยสูงอันดับต้นๆของโลก เมื่อเปรียบเทียบ กรุงเทพฯหรือเมืองอื่นๆ แล้วนั้นบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานคร ถือได้ว่ามีความเหมาะสมอย่างมากที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นเข้ามาพำนักระยะยาวสอดคล้องกับแนวความคิดของปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม สิ่งบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย พื้นที่ที่มีสิ่งบริการอำนวยความสะดวกดี มีความปลอดภัย

สูง ก็มีส่วนดึงดูดให้คนย้ายเข้าไปอยู่ เช่น ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยสูง เมื่อคนญี่ปุ่นย้ายเข้าไปอยู่ประเทศอื่น คนญี่ปุ่นจึงเลือกประเทศที่มีปัจจัยเหล่านี้

และยังสอดคล้องกับบทวิจัยจากสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545) พบว่า ปัจจัยหรือองค์ประกอบซึ่งนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ความพร้อมและความ สะดวกในด้านที่พักอาศัย ความสะดวกของการเดินทาง และการสื่อสาร ภาษา การบริการสุขภาพความ หลากหลายของกิจกรรมท้องถิ่น กิจกรรมเชิงสังคม อาสาสมัคร หรือกิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรม ที่มีให้ทำหรือเข้าร่วม
2. ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การคมนาคมในการท่องเที่ยว บริการการท่องเที่ยว
3. ด้านปัจจัยสนับสนุน จากหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว ได้แก่ เรื่องความสะดวกด้านการตรวจคน เข้าเมือง เอกสารการลงตรา

ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถตอบคำถามงานวิจัยได้ว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญมากที่สุดต่อคนญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วในการย้ายถิ่นฐานมาอยู่บริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานครคือ การที่สินค้าและบริการที่ซื้อใช้ในเขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพงเลย อีกทั้งยังมีการใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยได้มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น เนื่องจากค่าครองชีพที่ต่ำ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่มีค่าครองชีพสูง ชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วไม่สามารถใช้เงินฟุ่มเฟือยได้ ดังนั้นจึงเลือกที่จะย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่น ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับในงานวิจัยของอิซาโยะ คิโนชิตะ ได้เคยสรุปไว้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ชาวญี่ปุ่นเลือกเมืองเชียงใหม่เป็นที่อยู่อาศัยเพื่อการพำนักระยะยาวนั้นก็มาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ ค่าครองชีพถูก ซึ่งเหมือนกับการศึกษาในครั้งนี้เช่นกันที่พบว่า ชาวญี่ปุ่นสามารถที่จะพำนักระยะยาวในเขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานครได้ เนื่องจากค่าครองชีพที่เขตสุขุมวิทกรุงเทพมหานครต่ำกว่าที่ญี่ปุ่นในระดับมากที่สุดนั่นเอง

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสถานที่พำนักของชนญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในบริเวณย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
2. จะทำให้ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องสามารถหาแนวทางเพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตหลังเกษียณของชาวญี่ปุ่นให้สามารถพำนักระยะยาวได้อย่างราบรื่น
3. กรมการท่องเที่ยวสามารถดำเนินแผนการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมภาคธุรกิจการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวในการให้บริการข้อมูลต่างๆแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสร้างโมเดลรูปแบบทางธุรกิจบริการประเภท One Stop Service ของการพำนักระยะยาวให้สอดคล้องกับความต้องการของชาวญี่ปุ่นแบบครบวงจรเพื่อเป็นแนวทางในการอำนวยความสะดวกในการพำนักระยะยาวของชาวญี่ปุ่นและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวญี่ปุ่นให้มีการพำนักระยะยาวในประเทศไทยได้อย่างยาวนานและยั่งยืนตลอดไป
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสถานที่พำนักของประชากรชนชาติอื่นๆที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในบริเวณกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2556. ข้อมูลจาก www.tat.or.th/

คาซุโกะ ทาเดมิชิ. 2543. 年金・月 21 万円の海外二人暮らし (Living of Two People in Foreign Countries of 21,000Yen of Monthly Pension). Bunshun Nesco. Tokyo.

โครงการส่งเสริมและการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวภายใต้การดูแลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2012. ประเภทและตัวกำหนดของการย้ายถิ่นที่อยู่ไปยังต่างประเทศ กรณีศึกษา ชาวญี่ปุ่นในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย . Retrieved May 13 , 2013 ,from <http://www.longstayatthailand.com>

เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ อรไท โสภารัตน์ (2553). “การพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่: การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังการพำนัก”วารสารญี่ปุ่นศึกษา “(หน้า 16-34). สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ชมรม Japan Association in Thailand.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.jat.or.th/>. วันที่ค้นข้อมูล 1 พฤษภาคม 2556.

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2545. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว : กรณีศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวอายุ 50 ปีขึ้นไปที่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อน. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักข่าวสารญี่ปุ่น สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น. 2556. ข้อมูลจาก www.th.emb-japan.go.jp/th

โมโมโกะ ทากิซาวะ. (2552). คุณภาพชีวิตของ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว เขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วิล โทโมดะ. 2547. ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้มาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์การเมือง). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย

อิซาโยะ คิโนซิตะ. 2545. การย้ายถิ่นฐานของชาวญี่ปุ่นที่พักอาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Japan Foundation. 2012. Countries with Japanese Language Education: Separated by Country (Nihongo Kyouikukoku Chiikibetsu Jyouhou). Retrieved May 5, 2013, from <http://www.jpf.go.jp/j/japanese/survey/country/2012/thailand.html>

Jones GW. Population Ageing in Asia and Its Implications for Mobility. *Population Ageing* 2008(1):31-49.

Long Stay Foundation. (2013). The Outline of the “Long Stay”. Retrieved May 30, 2013, from http://www.longstay.or.jp/english/tc_1.html

Miwa Koshiji. 2554. ปัจจัยของการย้ายถิ่นหลังการเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่:กรณีศึกษาสมาชิกของชมรมLong Stay Life (CLL Club). การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต(ภูมิภาคศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Nezaki, K. (2553). Long Stay Foundation: from a country we wish to visit to the country we wish to live in. เอกสารประกอบการ สัมมนาเรื่อง "โอกาสของเชียงใหม่กับ Japanese Long-stay". วันอังคารที่ 7 กันยายน 2553 จังหวัดเชียงใหม่

Ministry of Foreign Affairs. 2012. Annual Report of Statistics on Japanese Nationals Overseas. Retrieved from www.mofa.go.jp/mofaj/toko/tokei/hojin/10/pdfs/1.pdf

Ono M. Long-Stay Tourism and International Retirement Migration: Japanese Retirees in Malaysia. In Yamashita et al., eds. *Transnational Migration in East Asia*. *Senri Ethnological Reports* 2008(77): 151-162.

Toyota M, Boecker A, and Guild E. Pensioners on the move: Social security and trans-border retirement migration in Asia in Asia and Europe. ASEF-Alliance Workshop, 5-7 January 2006, Singapore.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาภาคนิพนธ์เรื่อง
การเลือกสถานที่พำนักหลังวัยเกษียณของชาวญี่ปุ่น
: กรณีศึกษาชาวญี่ปุ่นหลังวัยเกษียณในพื้นที่ ย่านสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
 ดำเนินการศึกษาโดย มณีกัญญา นากามัทสึ นิสิตระดับปริญญาโท
 คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ 1) ต่ำกว่า 60 ปี 2) 60-69 ปี
 3) 70-79 ปี 4) 80ปีขึ้นไป
3. สถานภาพสมรส
 1) โสด 2) สมรส
 3) หย่า/ แยกกันอยู่ 4) หม้าย
4. ระดับการศึกษา
 1) ระดับประถมศึกษา 2) ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
 3) ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า 4) ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
 5) ระดับปริญญาเอก หรือเทียบเท่า
5. อาชีพของท่านก่อนมาพำนักระยะยาวในบริเวณย่านสุขุมวิทกรุงเทพมหานครคืออะไร
 1) แพทย์ 2) ว่างาน 3) แม่บ้าน
 4) ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว 5) รับจ้างแรงงาน 6) เกษตรกรรม
 7) รับจ้างบริษัท/ห้างร้าน 8) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 9) เกษียณอายุ
6. ระดับรายได้ของท่านต่อเดือนโดยมีแหล่งที่มาของรายได้จากเงินบำนาญและเงินฝาก
 1) < 10,000บาท 2) 10,000-25,000บาท
 3) 25,001-50,000บาท 4) 50,001-100,000บาท
 5) 100,001-150,000บาท 6) > 150,000บาท
7. ระดับรายจ่ายของท่านต่อเดือน
 1) < 10,000บาท 2) 10,000-25,000บาท
 3) 25,001-50,000บาท 4) 50,001-100,000บาท

- 5) 100,001-150,000บาท 6) > 150,000บาท

8. สมาชิกในครอบครัวของท่าน ที่อาศัยอยู่ด้วยกันในปัจจุบันกับใคร

- 1) คู่สมรส 2) พี่น้อง
 3) คนรัก 4) อื่นๆ

9. ภูมิภาคเดิมที่ญี่ปุ่น จังหวัด.....

- 1) Hokaido,Touhoku 2) Kanto
 3) Kousinetsu,Hokuriku 4) Toukai
 5) Kansai 6) Chugoku
 7) Shikoku 8) Kyushu,Okinawa

10. ลักษณะสุขภาพของท่านโดยรวม

- 1) แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตัวเองได้ 2) ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการการดูแลบ้าง
 3) ไม่แข็งแรง ต้องการการดูแลเป็นส่วนใหญ่ 4) อ่อนแอ ต้องการการดูแลตลอดเวลา

11. ท่านลงทะเบียนที่สถานกงสุลญี่ปุ่นหรือไม่

- 1) ลงทะเบียน 2) ไม่ได้ลงทะเบียน

12. ท่านใช้ Visa ประเภทใด

- 1) Tourist visa 2) Non-Immigrant OA
 3) Non-Immigrant O 4) Official Visa
 5) ไม่มี Visa

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุแล้วย้ายถิ่นฐาน

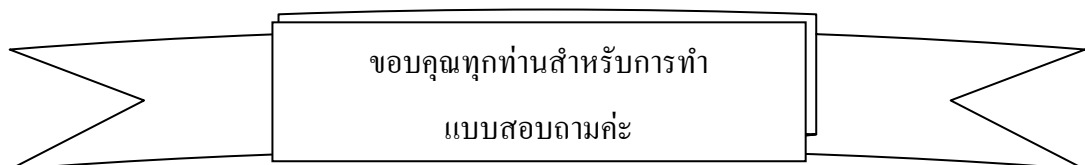
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและกรุณา “ทำทุกข้อ”

- | | |
|-------------------|--|
| เห็นด้วยมากที่สุด | หมายถึง ท่านเห็นด้วยมากที่สุดหรือยอมรับข้อความโดยไม่มีข้อยกเว้น |
| เห็นด้วยมาก | หมายถึง ท่านเห็นด้วยมากหรือยอมรับข้อความ โดยมีข้อยกเว้นเพียงเล็กน้อย |
| เห็นด้วยปานกลาง | หมายถึง เห็นด้วยปานกลางหรือยอมรับข้อความปานกลาง |
| เห็นด้วยน้อย | หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือยอมรับข้อความ โดยมีข้อยกเว้นอยู่เป็นจำนวนมาก |

เห็นด้วยน้อยที่สุด หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือยอมรับข้อความ โดยมีข้อยกเว้นมากที่สุด

| ข้อคำถาม | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|---|------------------|-----|---------|------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| <u>ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ</u> | | | | | |
| 1.ท่านมีเงินบำนาญลดลงจึงอยากย้ายไปประเทศอื่น | | | | | |
| 2.ท่านใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยได้มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น | | | | | |
| 3.ท่านมีความรู้สึกที่สินค้าและบริการที่ซื้อใช้ที่เขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานครมีราคาไม่แพงเลย | | | | | |
| 4.ท่านมีงานอดิเรกทำในขณะที่พำนักระยะยาวอยู่ที่เขตสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพมหานคร | | | | | |
| 5.ท่านรู้สึกว่ามีความมั่นคงทางการเงิน โดยมีเงินสำหรับใช้จ่ายตามความจำเป็น มากกว่าเมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่น | | | | | |
| <u>ปัจจัยด้านสังคม</u> | | | | | |
| 1.การที่ท่านเลือกมาพำนักระยะยาวที่เขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานครเพราะท่านมีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ(มีเพื่อนชาวญี่ปุ่นมาอยู่ก่อนที่ท่านจะมาแล้ว) | | | | | |
| 2.ท่านมีความรู้สึกที่อยากเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้งหลังเกษียณอายุแล้ว | | | | | |
| 3.ท่านมีความรู้สึกที่ต้องการจะลองเปลี่ยน Life style ว่าจะเป็นอย่างไรในวัยที่ตนเองเกษียณอายุแล้ว | | | | | |
| 4.ท่านต้องการที่จะลองใช้ชีวิตในต่างประเทศบ้างว่าเป็นอย่างไร | | | | | |
| 5.ท่านต้องการจะลองค้นหาตัวเองว่าคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่เป็นอย่างไร | | | | | |
| <u>ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม</u> | | | | | |
| 1.ท่านรู้สึกดีว่าในละแวกที่ท่านพักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย | | | | | |
| 2.ท่านรู้สึกดีว่าในสถานที่ที่ท่านพักอาศัยอยู่นั้นมีความปลอดภัยดี | | | | | |

| | | | | | |
|--|--|--|--|--|--|
| 3.ท่านมีความรู้สึกว่าการเดินทางไปในแต่ละแห่งนั้นไม่มีความยากลำบากเลย | | | | | |
| 4.ท่านรู้สึกว่าคุณสมบัติอากาศในการพำนักระยะเวลาอยู่ที่นี่มีความเหมาะสม | | | | | |
| 5.ท่านไม่รู้สึกว่าการสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นที่นี่มีความยากลำบากในช่วงพำนักระยะยาวเลย | | | | | |



勉強するためのアンケート
 スクンビットエリア、バンコク省の退職後日本人高齢者の移行の要因
 日本クラブ・タイランドのメンバーへ
 提案者：永松 マニカンヤ。修士の学生
 スタンフォード国際大学のビジネス管理学部

パート1 基本的な一般的な質問 12 問

説明: 下記のうち事実として一番正しいと思う・マークを入れてください。

1. 性別
 - 1) 男性
 - 2) 女性

2. 年齢
 - 1) 60歳未満
 - 2) 60-69歳
 - 3) 70-79歳
 - 4) 80歳以上

3. 婚姻状態
 - 1) 未婚
 - 2) 結婚
 - 3) 離婚/分離滞在
 - 4) 未亡人

4. 教育レベル
 - 1) 初等レベル
 - 2) 中等レベル
 - 3) 学士
 - 4) 修士
 - 5) 博士

5. スクンビットエリア、バンコクで長期滞在する前の職業の退職前に、あなたの仕事では何でしたか?
 - 1) 医者
 - 2) 仕事なし
 - 3) 主婦
 - 4) 小さな店/独自のビジネス
 - 5) 労働者
 - 6) 農家
 - 7) 会社員/卸売
 - 8) 公務人
 - 9) その他
 記入してください.....

6. 毎月、国民年金または銀行預金からどのぐらいの金額を貰えますか?
 - 1) < 10,000バーツ
 - 2) 10,000-25,000バーツ
 - 3) 25,001-50,000バーツ
 - 4) 50,001-100,000バーツ
 - 5) 100,001-150,000バーツ
 - 6) > 150,000バーツ

7. 毎月、あなたの支出はどのぐらいですか?
 - 1) < 10,000バーツ
 - 2) 10,000-25,000バーツ
 - 3) 25,001-50,000バーツ
 - 4) 50,001-100,000バーツ
 - 5) 100,001-150,000バーツ
 - 6) > 150,000バーツ

8. あなたのご家族として誰と一緒に住んでいますか?
 - 1) 夫婦
 - 2) 親戚
 - 3) 恋人
 - 4) その他

9. あなたは、日本のどの県から来ましたか。
 - 1) 北海道、東北
 - 2) 関東
 - 3) 甲信越、北陸
 - 4) 東海

- 5) 関西
 • 7) 四国
- 6) 中国地方
 • 8) 九州、・沖縄

10. あなたの健康状態はどうですか？

- 1) 非常に良い、介助不要
 • 2) あまり良くない、時には介助が必要
 • 3) 良くない、しばしば介助が必要
 • 4) 悪い、いつも介助が必要

11. あなたは、日本大使館で長期滞在、タイへの入国を登録しましたか？

- 1) 登録しました
 • 2) 登録していない

12. あなたは、タイへのビザではどのようなものを入力したのですか？

- 1) 観光ビザ
 • 2) 非入国移住者—0A
 • 3) 非入国移住者—0
 • 4) 公式ビザ
 • 5) ビザなし

パート2. ロングステイに関する質問 15 問

説明: スクンビットエリア、バンコクで・ロングステイに関する質問に対し、当てはまる段階を・マークにてご回答下さい。全ての質問にお答えください。

- | | |
|-----------|-------------------------|
| とても同意 | 質問の内容にとても同意できる |
| 同意 | 質問の内容に同意できる |
| 中間 | 質問の内容に <u>半ば同意</u> |
| あまり同意できない | 質問の内容に <u>あまり同意できない</u> |
| 同意できない | 質問の内容に <u>全然同意できない</u> |

| 質問 | ご意見 | | | | |
|--------------------------------|--------|-----------|----|----|-------|
| | 同意できない | あまり同意できない | 中間 | 同意 | とても同意 |
| 経済面 | | | | | |
| 1. 日本国民年金が減少しますので、日本から外に移動したい | | | | | |
| 2. 日本より贅沢な生活ができます | | | | | |
| 3. 商品が高くない | | | | | |
| 4. スクンビットエリア、バンコクで趣味でやっている事がある | | | | | |
| 5. 日本にいる時よりも金銭的に余裕がある | | | | | |
| 社会面 | | | | | |
| 1. その国の友人を持っている | | | | | |
| 2. 新しい生活のために挑戦したい | | | | | |

| | | | | | |
|-------------------------|--|--|--|--|--|
| 3. ライフスタイルのために変更したい | | | | | |
| 4. 海外に滞在したい | | | | | |
| 5. 私が本当に欲しいものを知りたい | | | | | |
| 環境面 | | | | | |
| 1. エンターテイメントショップがたくさんあり | | | | | |
| 2. 安全おを感じるなところ | | | | | |
| 3. 便利な交通機関 | | | | | |
| 4. 適切な気候 | | | | | |
| 5. 日本語のコミュニケーションが問題なし | | | | | |

ご協力, ありがとう

ございました。

เพศ

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-----------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid ชาย | 200 | 66.7 | 66.7 | 66.7 |
| หญิง | 100 | 33.3 | 33.3 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

ช่วงอายุ

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-----------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid <60 | 14 | 4.7 | 4.7 | 4.7 |
| 60-69 | 264 | 88.0 | 88.0 | 92.7 |
| 70-79 | 15 | 5.0 | 5.0 | 97.7 |
| >80 | 7 | 2.3 | 2.3 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

สถานภาพสมรส

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|---------------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid โสด | 39 | 13.0 | 13.0 | 13.0 |
| สมรส | 210 | 70.0 | 70.0 | 83.0 |
| หย่า/ แยกกันอยู่ | 39 | 13.0 | 13.0 | 96.0 |
| หม้าย | 12 | 4.0 | 4.0 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

ระดับการศึกษา

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|--|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid ระดับมัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า | 14 | 4.7 | 4.7 | 4.7 |
| ระดับปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า | 281 | 93.7 | 93.7 | 98.3 |
| ปริญญาโทหรือเทียบเท่า | 3 | 1.0 | 1.0 | 99.3 |
| ระดับปริญญาเอก หรือ เทียบเท่า | 2 | .7 | .7 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

อาชีพ

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-----------------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid ว่างงาน | 61 | 20.3 | 20.3 | 20.3 |
| แม่บ้าน | 10 | 3.3 | 3.3 | 23.7 |
| ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว | 5 | 1.7 | 1.7 | 25.3 |
| เกษียณอายุ | 224 | 74.7 | 74.7 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

รายได้

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-------------------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid 50,001-100,000บาท | 280 | 93.3 | 93.3 | 93.3 |
| 100,001-150,000บาท | 15 | 5.0 | 5.0 | 98.3 |
| > 150,000บาท | 5 | 1.7 | 1.7 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

รายจ่าย

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-------------------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid 50,001-100,000บาท | 285 | 95.0 | 95.0 | 95.0 |
| 100,001-150,000บาท | 15 | 5.0 | 5.0 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

สมาชิกในครอบครัว

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|---------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid คู่สมรส | 281 | 93.7 | 93.7 | 93.7 |
| พี่น้อง | 4 | 1.3 | 1.3 | 95.0 |
| คนรัก | 13 | 4.3 | 4.3 | 99.3 |
| อื่นๆ | 2 | .7 | .7 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

ภูมิภาคที่ญี่ปุ่น

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-----------------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid Hokaido,Touhoku | 20 | 6.7 | 6.7 | 6.7 |
| Kanto | 217 | 72.3 | 72.3 | 79.0 |
| Kansai | 41 | 13.7 | 13.7 | 92.7 |
| Chugoku | 14 | 4.7 | 4.7 | 97.3 |
| Kyushu,Okinawa | 8 | 2.7 | 2.7 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

สุขภาพ

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-------------------------------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตัวเองได้ | 293 | 97.7 | 97.7 | 97.7 |
| ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการการดูแลบ้าง | 7 | 2.3 | 2.3 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

ลงทะเบียน

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|-----------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid ลงทะเบียน | 300 | 100.0 | 100.0 | 100.0 |

Visa

| | Frequency | Percent | Valid Percent | Cumulative Percent |
|------------------------|-----------|---------|---------------|--------------------|
| Valid Non-Immigrant OA | 252 | 84.0 | 84.0 | 84.0 |
| Non-Immigrant O | 40 | 13.3 | 13.3 | 97.3 |
| Official Visa | 8 | 2.7 | 2.7 | 100.0 |
| Total | 300 | 100.0 | 100.0 | |

Descriptive Statistics

| | N | X bar | Std. Deviation |
|---|-----|--------|----------------|
| E1ท่านมีเงินบำนาญลดลงจึง อยากย้ายไปประเทศอื่น | 300 | 4.13 | .848 |
| E2ท่านใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยได้ มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น | 300 | 4.2200 | .84892 |
| E3สินค้าและบริการที่ซื้อใช้ใน เขตสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพฯมี ราคาไม่แพงเลย | 300 | 4.4167 | .68651 |
| E4มีงานอดิเรกทำในขณะที่พำนัก ระยะยาวอยู่ที่เขตสุขุมวิทจังหวัด กรุงเทพฯ | 300 | 4.2100 | .82553 |
| E5มีความมั่นคงทางการเงิน โดย มีเงินสำหรับใช้จ่ายตามความ จำเป็น มากกว่าเมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่น | 300 | 4.0900 | .83520 |
| TotalE | 300 | 4.2127 | .51542 |
| Valid N (listwise) | 300 | | |

Descriptive Statistics

| | N | X bar | Std. Deviation |
|---|-----|--------|----------------|
| S1การที่ท่านเลือกมาพำนักระยะยาวที่ เขตสุขุมวิทจังหวัดกรุงเทพฯเพราะท่าน มีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ | 300 | 4.1733 | .90887 |
| S2ท่านมีความรู้สึกว่ายากเริ่มต้นชีวิต ใหม่อีกครั้งหลังเกษียณอายุแล้ว | 300 | 4.1133 | .84629 |
| S3ท่านมีความรู้สึกว่าการจะลอง เปลี่ยน Life style ว่าจะเป็นอย่างไรวัย ที่ตนเองเกษียณอายุแล้ว | 300 | 4.0200 | .84576 |
| S4ท่านต้องการที่จะลองใช้ชีวิตใน ต่างประเทศบ้างว่าเป็นอย่างไร | 300 | 4.1200 | .84932 |
| S5ท่านต้องการจะลองค้นหาตัวเองว่า คุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่เป็นอย่างไร | 300 | 4.0100 | .86741 |
| Total_S | 300 | 4.0873 | .56495 |
| Valid N (listwise) | 300 | | |

Descriptive Statistics

| | N | Xbar | Std. Deviation |
|--|-----|--------|----------------|
| EV1ท่านรู้สึกดีว่าในละแวกที่ท่าน พำนักอาศัยอยู่นั้นมีแหล่งท่องเที่ยว บันเทิงยามค่ำคืนที่หลากหลาย | 300 | 3.6533 | .89208 |
| EV2ท่านรู้สึกว่ในสถานที่ที่ท่านพัก อาศัยอยู่นั้นมีความปลอดภัยดี | 300 | 3.6000 | .87706 |
| EV3ท่านมีความรู้สึกว่ในการเดินทาง ไปในแต่ละแห่งนั้นไม่มีความ ยากลำบากเลย | 300 | 3.5967 | .91476 |
| EV4ท่านรู้สึกว่สภาพภูมิอากาศใน การพำนักระยะเวลาอยู่นี้มีความ เหมาะสม | 300 | 3.2200 | .89868 |
| EV5ท่านไม่รู้สึกว่การสื่อสารโดยใช้ ภาษาญี่ปุ่นที่นี่มีความยากลำบาก ในช่วงพำนักระยะยาวเลย | 300 | 3.2300 | .74764 |
| Total_EV | 300 | 3.4600 | .57611 |
| Valid N (listwise) | 300 | | |

สมมติฐานที่ 1 เพศแตกต่างกันมีผลต่อการเลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน

Group Statistics

| | เพศ | N | Mean | Std. Deviation | Std. Error Mean |
|----------------|------|-----|--------|----------------|-----------------|
| TotalE | ชาย | 200 | 4.2070 | .51719 | .03657 |
| | หญิง | 100 | 4.2240 | .51427 | .05143 |
| Total_S | ชาย | 200 | 4.0510 | .58456 | .04133 |
| | หญิง | 100 | 4.1600 | .51874 | .05187 |
| Total_EV | ชาย | 200 | 3.5290 | .58932 | .04167 |
| | หญิง | 100 | 3.3220 | .52485 | .05249 |
| OverallFactors | ชาย | 200 | 3.9290 | .39782 | .02813 |
| | หญิง | 100 | 3.9020 | .39814 | .03981 |

Independent Samples Test

| | | Levene's Test for Equality of Variances | | t-test for Equality of Means | | | | | | |
|----------------|-----------------------------|---|------|------------------------------|---------|-----------------|-----------------|-----------------------|---|--------|
| | | F | Sig. | t | df | Sig. (2-tailed) | Mean Difference | Std. Error Difference | 95% Confidence Interval of the Difference | |
| | | | | | | | | | Lower | Upper |
| TotalE | Equal variances assumed | .002 | .962 | -.269 | 298 | .788 | -.01700 | .06322 | -.14142 | .10742 |
| | Equal variances not assumed | | | -.269 | 199.116 | .788 | -.01700 | .06310 | -.14144 | .10744 |
| Total_S | Equal variances assumed | 4.751 | .030 | -1.579 | 298 | .115 | -.10900 | .06902 | -.24483 | .02683 |
| | Equal variances not assumed | | | -1.643 | 220.420 | .102 | -.10900 | .06633 | -.23972 | .02172 |
| Total_EV | Equal variances assumed | .176 | .675 | 2.972 | 298 | .003 | .20700 | .06965 | .06993 | .34407 |
| | Equal variances not assumed | | | 3.089 | 219.717 | .002 | .20700 | .06702 | .07492 | .33908 |
| OverallFactors | Equal variances assumed | .005 | .946 | .554 | 298 | .580 | .02700 | .04874 | -.06891 | .12291 |
| | Equal variances not assumed | | | .554 | 197.970 | .580 | .02700 | .04875 | -.06913 | .12313 |

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดชาวญี่ปุ่นในวัยที่เกษียณแล้วให้

ย้ายถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับการ เลือกสถานที่พำนักหลังเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่น

Descriptive Statistics

| | Mean | Std. Deviation | N |
|----------------|--------|----------------|-----|
| TotalE | 4.2127 | .51542 | 300 |
| Total_S | 4.0873 | .56495 | 300 |
| Total_EV | 3.4600 | .57611 | 300 |
| OverallFactors | 3.9200 | .39747 | 300 |

Correlations

| | | TotalE | Total_S | Total_EV | OverallFactors |
|-------------|---------------------|--------|---------|----------|----------------|
| Economic | Pearson Correlation | 1 | .717** | .151** | .845** |
| | Sig. (2-tailed) | | .000 | .009 | .000 |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 |
| Social | Pearson Correlation | .717** | 1 | -.003 | .782** |
| | Sig. (2-tailed) | .000 | | .959 | .000 |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 |
| environment | Pearson Correlation | .151** | -.003 | 1 | .547** |
| | Sig. (2-tailed) | .009 | .959 | | .000 |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 |
| | | | | | |
| Overall | Pearson Correlation | .845** | .782** | .547** | 1 |
| | Sig. (2-tailed) | .000 | .000 | .000 | |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 |

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

| | | E1ท่านมีเงิน บำนาญ ลดลงจึง อยากย้าย ไป ประเทศ อื่น | E2ท่านใช้ ชีวิต ฟุ่มเฟือย ได้ มากกว่า อยู่ที่ญี่ปุ่น | E3สินค้าที่ ซื้อใช้ที่เขต สุขุมวิท จังหวัด กรุงเทพฯมี ราคาไม่ แพงเลย | E4มีงาน อดิเรกทำใน ขณะที่พำนัก ระยะยาวอยู่ ที่เขต สุขุมวิท จังหวัด กรุงเทพฯ | E5มีความ มั่นคง ทางการเงิน โดยมีเงิน สำหรับใช้ จ่ายตาม ความจำเป็น มากกว่าเมื่อ อยู่ที่ญี่ปุ่น | TotalE | OverallFactors |
|--|--|--|---|--|--|---|----------------|----------------|
| E1ท่านมีเงิน บำนาญลดลงจึง อยากย้ายไป ประเทศอื่น | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) N | 1 | .806** .000 | -.143* .013 | .048 .409 | .914** .000 | .868** .000 | .681** .000 |
| E2ท่านใช้ชีวิต ฟุ่มเฟือยได้ มากกว่าอยู่ที่ญี่ปุ่น | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) N | .806** .000 | 1 | -.089 .124 | -.033 .572 | .830** .000 | .830** .000 | .643** .000 |
| E3สินค้าที่ซื้อใช้ที่ เขตสุขุมวิท จังหวัดกรุงเทพฯมี ราคาไม่แพงเลย | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) N | -.143* .013 | -.089 .124 | 1 | .069 .231 | -.171** .003 | .157** .006 | .062 .284 |
| E4มีงานอดิเรกทำ ในขณะที่พำนัก ระยะยาวอยู่ที่เขต สุขุมวิทจังหวัด | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .048 .409 | -.033 .572 | .069 .231 | 1 | .060 .302 | .363** .000 | .533** .000 |

| | | | | | | | | |
|--|---|--------------------|--------------------|---------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
| กรุงเทพฯ | N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |
| E5มีความมั่นคง ทางการเงิน โดยมี เงินสำหรับใช้จ่าย ตามความจำเป็น มากกว่าเมื่ออยู่ที่ ญี่ปุ่น | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .914** .000 | .830** .000 | -.171** .003 | .060 .302 | 1 .000 | .872** .000 | .683** .000 |
| TotalE | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .868** .000 | .830** .000 | .157** .006 | .363** .000 | .872** .000 | 1 .000 | .845** .000 |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |
| OverallFactors | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .681** .000 | .643** .000 | .062 .284 | .533** .000 | .683** .000 | .845** .000 | 1 .000 |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Correlations

| | | S1การที่ท่าน เลือกมา พำนักระยะ ยาวที่เขต สุขุมวิท จังหวัด กรุงเทพฯ เพราะท่านมี เพื่อนอยู่ ต่างประเทศ | S2ท่านมี ความรู้สึก ว่าอยาก เริ่มต้นชีวิต ใหม่อีกครั้ง หลัง เกษียณอายุ แล้ว | S3ท่านมี ความรู้สึก ว่าต้องการ จะลอง เปลี่ยน Life style ดู ว่าจะเป็น อย่างไรใน วัยที่ตนเอง เกษียณอายุ แล้ว | S4ท่าน ต้องการที่ จะลองใช้ ชีวิตใน ต่างประเท ศบ้างว่า เป็นอย่างไร | S5ท่าน ต้องการ จะลอง ค้นหา ตัวเองดู ว่าคุณค่า ของการ ดำรงชีวิต อยู่เป็น อย่างไร | Total_S | OverallFac tors |
|---|--|---|--|--|---|--|-------------------------------|-------------------------------|
| S1การที่ท่าน เลือกมา พำนักระยะ ยาวที่เขต สุขุมวิท จังหวัด กรุงเทพฯ เพราะท่านมี เพื่อนอยู่ ต่างประเทศ | Pearson Correlati on Sig. (2- tailed) N | 1 300 | .166** .004 300 | .022 .710 300 | .133* .021 300 | .053 .361 300 | .434** .000 300 | .238** .000 300 |
| S2ท่านมี ความรู้สึกว่า อยากเริ่มต้น ชีวิตใหม่อีก ครั้งหลัง เกษียณอายุ แล้ว | Pearson Correlati on Sig. (2- tailed) N | .166** .004 300 | 1 300 | .146* .011 300 | .958** .000 300 | .172** .003 300 | .738** .000 300 | .515** .000 300 |
| S3ท่านมี ความรู้สึกว่า ต้องการจะ | Pearson Correlati on | .022 | .146* | 1 | .141* | .957** | .686** | .649** |

| | | | | | | | | |
|--|--|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| ลองเปลี่ยน Life style คุณ ว่าจะเป็น อย่างไรในวัย ที่ตนเอง เกษียณอายุ แล้ว | Sig. (2- tailed) N | .710 300 | .011 300 | | .015 300 | .000 300 | .000 300 | .000 300 |
| S4ท่าน ต้องการที่จะ ลองใช้ชีวิต ใน ต่างประเทศ บ้างว่าเป็น อย่างไร | Pearson Correlati on Sig. (2- tailed) N | .133* 300 | .958** 300 | .141* 300 | 1 300 | .153** 300 | .720** 300 | .522** 300 |
| S5ท่าน ต้องการจะ ลองค้นหา ตัวเองดูว่า คุณค่าของ การดำรงชีวิต อยู่เป็น อย่างไร | Pearson Correlati on Sig. (2- tailed) N | .053 300 | .172** 300 | .957** 300 | .153** 300 | 1 300 | .708** 300 | .651** 300 |
| Total_S | Pearson Correlati on Sig. (2- tailed) N | .434** 300 | .738** 300 | .686** 300 | .720** 300 | .708** 300 | 1 300 | .782** 300 |
| OverallFacto rs | Pearson Correlati on | .238** | .515** | .649** | .522** | .651** | .782** | 1 |

| | | | | | | | |
|-----------------|------|------|------|------|------|------|------|
| Sig. (2-tailed) | .000 | .000 | .000 | .000 | .000 | .000 | .000 |
| N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Correlations

| | | EV1ท่าน รู้สึกดีว่าใน ละแวกที่ ท่านพำนัก อาศัยอยู่นั้นมี แหล่ง ท่องเที่ยว บันเทิงยาม ค่ำคืนที่ หลากหลาย | EV2ท่าน รู้สึกว่าเป็น สถานที่ๆ ท่านพัก อาศัยอยู่ นั้นมี ความ ปลอดภัย ดี | EV3ท่าน มีความรู้สึก ว่าในการ เดินทาง ไปในแต่ ละแห่ง นั้นไม่มี ความ ยากลำบาก เลย | EV4ท่าน รู้สึกว่าเป็น สภาพ ภูมิอากาศ ในการ พำนัก ระยะเวลา อยู่นี้มี ความ เหมาะสม | EV5ท่าน ไม่รู้สึกว่าเป็น การ สื่อสาร โดยใช้ ภาษาญี่ปุ่น ที่นี่มีความ ยากลำบาก ในช่วง พำนัก ระยะยาว เลย | Total_EV | OverallFactors |
|--|---|--|---|---|---|---|----------------|----------------|
| EV1ท่าน รู้สึกดีว่าใน ละแวกที่ท่าน พำนักอาศัย อยู่นั้นมี | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | 1 | .639** .000 | .082 .156 | .233** .000 | .426** .000 | .713** .000 | .298** .000 |

| | | | | | | | | |
|--|---|----------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| แหล่ง ท่องเที่ยว บันเทิงยาม ค่ำคืนที่ หลากหลาย | N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |
| EV2 ท่าน รู้สึกว่าเป็น สถานที่ๆ ท่านพักอาศัย อยู่นั้นมีความ ปลอดภัยดี | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .639** .000 | 1 300 | .290** 300 | .197** 300 | .457** 300 | .774** 300 | .311** 300 |
| EV3 ท่านมี ความรู้สึกว่า ในการ เดินทางไป ในแต่ละแห่ง นั้นไม่มี ความ ยากลำบาก เลย | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .082 .156 | .290** 300 | 1 300 | .121* 300 | .019 300 | .474** 300 | .422** 300 |
| EV4 ท่าน รู้สึกว่าสภาพ ภูมิอากาศใน การพำนัก ระยะเวลาอยู่ นี้มีความ เหมาะสม | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .233** .000 | .197** 300 | .121* 300 | 1 300 | .636** 300 | .648** 300 | .382** 300 |
| EV5 ท่านไม่ รู้สึกว่ากร สื่อสารโดย ใช้ | Pearson Correlation Sig. (2- tailed) | .426** .000 | .457** 300 | .019 300 | .636** 300 | 1 300 | .735** 300 | .410** 300 |

| | | | | | | | | |
|---|------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| ภาษาญี่ปุ่น ที่มีความ ยากลำบาก ในช่วงพำนัก ระยะยาวเลย | N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |
| Total_EV | Pearson Correlation | .713** | .774** | .474** | .648** | .735** | 1 | .547** |
| | Sig. (2- tailed) | .000 | .000 | .000 | .000 | .000 | | .000 |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |
| OverallFactors | Pearson Correlation | .298** | .311** | .422** | .382** | .410** | .547** | 1 |
| | Sig. (2- tailed) | .000 | .000 | .000 | .000 | .000 | .000 | |
| | N | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |

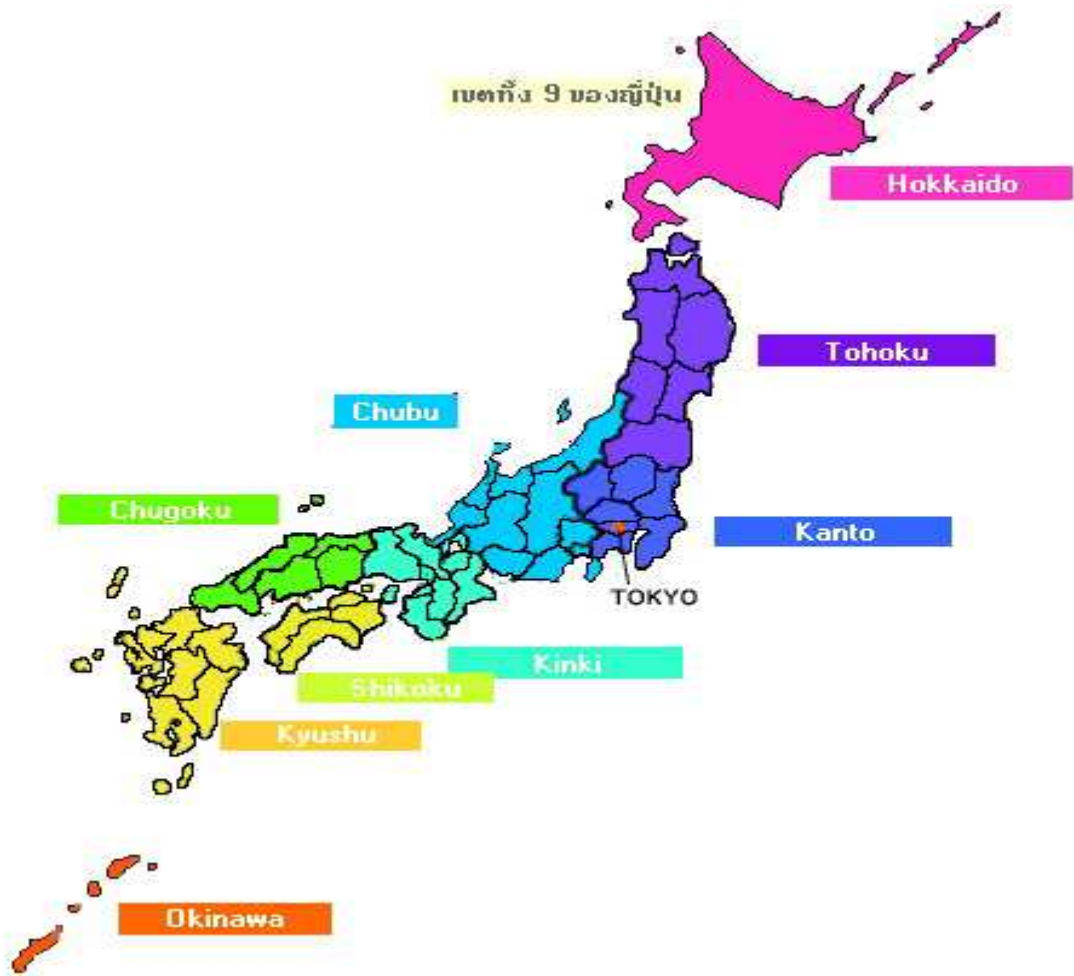
** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

ภาคผนวก ข

ประเทศญี่ปุ่น

ฤดูกาลในญี่ปุ่นมี 4 ฤดู คือเริ่มจาก ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว ซึ่งแต่ละฤดูก็มีความสวยงาม ความน่ารัก อันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ว่าจะท่านจะได้ไปเยือนญี่ปุ่นในช่วงใดก็ตาม ญี่ปุ่นจะสร้างความประทับใจให้ท่านเสมอไม่รู้จัก



ฤดูใบไม้ผลิ (มี.ค. – พ.ค.)

เริ่มต้นในเดือนมีนาคมเรื่อยไปจนถึงเดือนพฤษภาคมเป็นช่วงเวลาแห่งความสดชื่นเบิกบาน ดอกไม้เริ่มผลิแย้ม ใบไม้สีเขียวขจีแตกยอดชูไสว ลมเอื่อยๆเริ่มพัดพาเอากลิ่นไอแห่งธรรมชาติ เป็นฤดูที่น่าเที่ยวมากที่สุด โดยเฉพาะช่วงเดือนเมษายนอันเป็นเดือนที่ดอกซากุระบานสะพรั่งทุกแห่งหน จะถูกปกคลุมไปด้วยสีชมพู และขาว ชาวญี่ปุ่นจะพากันเอาเสื่อมาปูใต้ต้นซากุระและจิบสาเกพลางชื่นชมความงามของซากุระ เป็นภาพที่ติดตรึง อยู่ในความทรงจำและประทับใจ โดยเฉพาะสวนซากุระที่ศาลเจ้าเฮย์อันร ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นสวนซากุระที่สวยงามที่สุดในโลก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ซากุระนี้จะบานอยู่เพียง 1-2 สัปดาห์เท่านั้น อุณหภูมิ ประมาณ 12-16 c



ฤดูร้อน (มิ.ย.- ส.ค.)

ฤดูร้อนในญี่ปุ่นเริ่มในเดือนมิถุนายนซึ่งก่อนหน้านี้จะฝนตกอยู่ประมาณ 5 อาทิตย์ ทำให้ชาวกระรูงหมด แต่จะกลายเป็นการเริ่มต้นแห่งฤดูปลูกข้าวของชาวนา อากาศจะเริ่มอบอุ่นขึ้นเรื่อย ๆ ฤดูนี้จะเป็นฤดูแห่งความสนุกสนาน เพราะเป็นช่วงที่มีเทศกาลประจำปีต่าง ๆ มากมายรวมทั้งการเฉลิมฉลองต่าง ๆ เป็นช่วงแห่งการท่องเที่ยว และตากอากาศตาม สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จนเต็มไปด้วยผู้คนทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะตามสถานที่ตากอากาศ แถบชายทะเล และ ภูเขาเป็นฤดูที่มีอากาศดี ท้องฟ้าสีครามสดใส เหมาะแก่การถ่ายภาพเป็นอย่างยิ่ง ในฤดูนี้จะมีผลไม้มากมาย นับเป็นฤดูที่น่าท่องเที่ยวมากไม่แพ้ฤดูใบไม้ผลิ



ฤดูใบไม้ร่วง (ก.ย.- พ.ย.)

ฤดูใบไม้ร่วงในญี่ปุ่นจะเริ่มในราวเดือนกันยายนจนถึงเดือนพฤศจิกายนเป็นช่วงที่มีอากาศดี เพราะหลังจากฤดูร้อนผ่านพ้นไป ลมเย็นเอื่อย ๆ ก็พัดมาแทนที่ เหล่าพฤษภานานาพันธุ์ เริ่มผลัดสีจากเขียวเป็นแดง ส้ม เหลือง แล้วก็พากันร่วงหล่นลงดิน เหลือแต่กิ่งก้าน โบกไหวไปตามลมรอวันที่ลมหนาวพัดมาเยือนอย่างทำทนาย ในฤดูนี้นับว่าเป็นฤดูที่มีสีสันมากที่สุดตามภูเขาในป่า สวนสาธารณะจะเต็มไปด้วยสีแดง ส้ม เหลือง และบรรดาพฤษภผลัดสีทั้งหลายนี้ มีมากมาย หลายพันธุ์ที่พอสลัดใบร่วงหล่นหมดก็จะแตกช่อออกดอก นับเป็นช่วงฤดูกาลที่สวยงามยิ่งนัก และโดยเฉพาะ สำหรับชาวญี่ปุ่นมันเป็นเวลาแห่งการกีฬา ดนตรี และพักผ่อน อุณหภูมิประมาณ 14-18 c



ฤดูหนาว. (ธ.ค.- ก.พ.)

ฤดูหนาวของญี่ปุ่นเริ่มต้นในราวเดือนธันวาคมไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงฤดูกาลที่หนาวเย็น ทุกแห่งหนเต็มไปด้วยหิมะปกคลุมขาวโพลนอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในทางภาคเหนือ น้ำในแม่น้ำลำคลอง และทะเลสาบ บางแห่งจะกลายเป็นน้ำแข็ง บรรดาเด็กและผู้ใหญ่ต่างพากันออกมาเล่นสเก็ตน้ำแข็งกัน ส่วนบนภูเขาจะมีการ เล่นสกีกันอย่างสนุกสนาน ในเมืองซัปโปโร ที่เกาะฮอกไกโด จะมีงาน “เทศกาลหิมะ” เฉลิมฉลองกันอย่างเต็มที่ เป็นงาน เทศกาลใหญ่ระดับโลกี่ว่าได้ มีการประกวด การปั้นหิมะ เป็นรูปสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้างในประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้เป็น ช่วงฤดูหนาวแห่งความสุขของครอบครัว อย่างแท้จริง ทุกคนในครอบครัว จะได้มานั่งผิงไฟ ร่วมกันพูดคุยหยอกล้อเป็นความสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่มีค่ามาก เด็ก ๆ ทุกคนต่างพากันรอนับวันสำคัญที่พวกเขาถือว่า เป็นวันที่ดีที่สุดในรอบปี นั่นคือ วันคริสต์มาสและวันปีใหม่ ทุกแห่งหนจะมีการประดับประดาด้วยไฟหลากสีสวยงาม น่าประทับใจยิ่งนัก อุณหภูมิประมาณ 1-8 c



ชุดประจำชาติญี่ปุ่น



กิโมโน (着物) เป็นเครื่องแต่งกายที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีนราวราชวงศ์ถัง ซึ่งถ้าจะนับไปแล้วมีมากกว่าพันปี เรียกได้ว่าเกิดพร้อมๆ กับการก่อตั้งประเทศญี่ปุ่นเลยก็ว่าได้ โดยเริ่มจากยุคนาระ (ค.ศ. 710 - 754) ที่รูปทรงของเสื้อผ้าจะคล้ายคลึงกับชุดในราชสำนักของชาวจีน จนต่อมาในสมัยเฮอัน (ค.ศ. 974 - 1191) ซึ่งถือเป็นยุคที่กิโมโนรุ่งเรือง เริ่มมีการดัดแปลงให้มีกิโมโนหลากหลายแบบมากขึ้น และเริ่มมีเอกลักษณ์ของญี่ปุ่นมากขึ้นด้วย มีการแบ่งแยกชัดเจนในเรื่องของสีสันและรูปแบบตามสถานะทางสังคม จนต่อมาในสมัยเอโดะ (ค.ศ. 1603 - 1858) กิโมโนได้ถูกพัฒนาขึ้นอีกครั้ง เริ่มมีความเป็นแฟชั่นมากขึ้น โดยเฉพาะผ้าคาดเอวที่เรียกว่า "โอบิ" นั้นมีการดัดแปลงและเพิ่มวิธีการผูกแบบใหม่ๆ ขึ้นอย่างมากมาย ทำให้การสวมใส่กิโมโนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย กลายเป็นชุดประจำชาติที่สง่างาม จนมาในช่วง 100 ปีให้หลังนี้ ที่วัฒนธรรมต่างชาติ

เข้าสู่ญี่ปุ่นมากขึ้น ชุดประจำชาติอย่างกิโมโนจึงถูกลดบทบาทลง กลายเป็นชุดที่ใช้ในงานเทศกาล พิธีการสำคัญๆ หรืองานแสดงแบบโบราณเท่านั้น กิโมโนจะแตกต่างกันทั้งในยุคสมัย ระดับชั้น และลักษณะการใช้งาน กล่าวคือ ในยุคเฮอันนั้น กิโมโนจะเป็นชุดของจักรพรรดิ ขุนนาง หรือข้าในวังเท่านั้น ซึ่งจะเรียกว่า "กิโมโนจุนิอิโตเอะ" กิโมโนชนิดนี้จะมีความยาวหลายเมตร เนื้อผ้าเป็นผ้าไหม ไซ้การตัดเย็บและศิลปะการทำลวดลายบนผืนผ้า ยิ่งมีความยาวและความสวยงามมากแค่ไหน ก็ยิ่งแสดงถึงความมั่งคั่งมากเท่านั้น ยิ่งถ้าเป็นชุดของนางสนมหรือนางกำนัลในวังแล้วละก็ กิโมโนจะมีจำนวนชั้นที่ซ้อนทับกันอยู่มากถึง 12 ชั้นเลยทีเดียว (ชั้นหนึ่งหนักประมาณ 1 กิโล) ปัจจุบันด้วยความยิ่งใหญ่และอลังการ "กิโมโนจุนิอิโตเอะ" จึงถูกสงวนไว้สำหรับเชื้อพระวงศ์หรือผู้มีฐานะเท่านั้น โดยจะใส่ในงานพระราชพิธีสำคัญหรือการจัดงานแต่งงานแบบราชสำนัก ต่อมาเมื่อกิโมโนเริ่มแพร่หลายมากขึ้น จำนวนชั้นก็เริ่มถูกลดจำนวนลงโดยหญิงในชนชั้นสูงจะสวมใส่กิโมโน 6 ชั้นก็ถือว่าหนาแล้ว ส่วนสามัญชนคนทั่วไปก็ลดจำนวนชั้นลงตามความเหมาะสมและฐานะทางสังคม รูปทรงเริ่มทะมัดทะแมง สั้นและกระชับขึ้น เพื่อการขยับร่างกายและสวมใส่สบาย แต่ยังไงแล้วกิโมโนก็ยังคงเป็นชุดที่ยุ่งยากสำหรับคนทั่วไปไม่น้อย ถึงขนาดต้องมีโรงเรียนสอนการใส่กิโมโน ที่เรียกว่า "โอคิซึเคะ" กันเลยทีเดียว ที่นี้จะสอนทั้งการสวมใส่ การซ่อมแซมและการเก็บรักษา ใช้ระยะเวลาเรียนกันเป็นปี เพราะชุดกิโมโนมีแบบแผนและวิธีการมากมาย ส่วนประกอบต่างๆ อย่างต่ำๆ ก็ประมาณ 10 กว่าชิ้น การใส่ใน 1 ครั้งต้องใช้เวลาเกือบ 2 ชั่วโมง นี่อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่เราไม่ค่อยได้เห็นสาว ๆ ยุคนี้ใส่กิโมโนกัน จะคงเห็นเพียงคนเฒ่าคนแก่ หรือหนุ่มสาวที่สวมกันในงานเทศกาลสำคัญๆ อย่างงานแต่งงาน งานฉลองบรรลุนิติภาวะ งานปีใหม่เท่านั้น

ตัวอักษรญี่ปุ่น

| Hiragana | | | | | Katakana | | | | |
|----------|---|---|---|---|----------|---|---|---|---|
| あ | い | う | え | お | ア | イ | ウ | エ | オ |
| か | き | く | け | こ | カ | キ | ク | ケ | コ |
| さ | し | す | せ | そ | サ | シ | ス | セ | ソ |
| た | ち | つ | て | と | タ | チ | ツ | テ | ト |
| な | に | ぬ | ね | の | ナ | ニ | ヌ | ネ | ノ |
| は | ひ | ふ | へ | ほ | ハ | ヒ | フ | ヘ | ホ |
| ま | み | む | め | も | マ | ミ | ム | メ | モ |
| や | | ゆ | | よ | ヤ | | ユ | | ヨ |
| ら | り | る | れ | ろ | ラ | リ | ル | レ | ロ |
| わ | | | | を | ワ | | | | ヲ |
| ん | | | | | ン | | | | |

映開魚研作字主色切代通堂服問力
 英海去犬黑私手場夕台朝動風目料
 運會牛兄考試借少赤貸鳥道不明旌
 員画急計広始者春世待町同品味立
 院家究空工使写重正体注冬病妹理
 飲夏起銀口死社住青多昼答飯方洋
 以歌帰近古仕質終凶族着度癸歩用
 意花漢業元止室習真足茶田買勉曜
 医音館京言姉持集親送地転壳別有
 安屋楽教験思事秋新走知店肉文野
 悪馱界強建紙自週心早題弟特物夜

ก่อนพ.ศ. 900 ภาษาญี่ปุ่นไม่มีระบบการเขียนเป็นของตนเอง หลังจากนั้น เริ่มปรับปรุงอักษรจีนมาใช้ คาดว่าผ่านมาทางเกาหลี ครั้งแรกภาษาญี่ปุ่นเขียนด้วยอักษรจีนโบราณ หรือรูปแบบผสมระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ตัวอย่างของรูปแบบผสมเช่น โคอิจิกิ (kōjiki:บันทึกประวัติศาสตร์) เขียนเมื่อ พ.ศ. 1255 พวกเขาเริ่มใช้รูปแบบอักษรจีนเขียนภาษาญี่ปุ่น ในรูปอักษรพยางค์ไบไม้หมื่นใบ

เมื่อเวลาผ่านไป ระบบการเขียนเป็นแบบใช้อักษรจีนเขียนคำยืมจากภาษาจีน หรือคำไวยากรณ์ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน รูปแบบอักษรจีนยังใช้แทนการออกเสียงในการเขียนไวยากรณ์ และต่อมากลายเป็นอักษรแทนพยางค์ 2 ชนิดคือ ฮิระงานะ และคะตะคะนะ วรรณคดีญี่ปุ่นปรากฏขึ้นเมื่อราว พ.ศ. 1600 เช่น เรื่องเล่าแห่งเคนจิ โดย มูราชากิ ซึกิบุ

ภาษาญี่ปุ่นสมัยใหม่เขียนด้วยรูปแบบผสมของฮิระงานะ คะตะคะนะร่วมกับคันจิ หนังสือสมัยใหม่จะรวมโรมานจิ (อักษรโรมัน) ซึ่งเป็นรูปแบบมาตรฐานสำหรับการเขียนภาษาญี่ปุ่นด้วยอักษรโรมัน คำที่ไม่ใช่ภาษาญี่ปุ่นเขียนด้วยอักษรของภาษานั้นหรือหรือสัญลักษณ์ที่เรียก คิโอะ (kigō)

ในปัจจุบัน นอกจากจะมีการพูดภาษาญี่ปุ่นกันในประเทศญี่ปุ่นแล้ว ในต่างประเทศ เช่นจีนแผ่นดินใหญ่ คาบสมุทรเกาหลี และหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกก็มีการใช้ภาษาญี่ปุ่นด้วย ซึ่งเป็นผลที่ทางรัฐบาลญี่ปุ่น บังคับสอนภาษาญี่ปุ่นให้แก่พวกเขา ในช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 นอกจากนี้แล้ว ยังมีผู้อพยพและลูกหลานของชาวญี่ปุ่น ซึ่งได้อพยพไปสู่ทวีปอเมริกา เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ฮาวาย เปรู อาร์เจนตินา บราซิล ชิลี หลังสงครามอีกจำนวนหนึ่งที่ยังคงสามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้อยู่ ถึงแม้ว่าลูกหลานของพวกเขาจะไม่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้ก็ตาม

สถานะทางราชการ

ภาษา ญี่ปุ่นเป็นภาษาราชการของประเทศด้วยความนิยม ซึ่งเป็นประเทศเดียวในโลกที่มีภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาราชการเต็มตัว (ไม่มีการ ใช้ภาษาต่างประเทศในวงราชการ) ภาษาญี่ปุ่นมีแบบภาษาที่เรียกกันว่ามาตรฐาน 2 แบบ คือ เฮียวจุงโงะ(標準語, hyōjungo?, ภาษามาตรฐาน) ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันโทรทัศน์ และ เฮียวซ็องโงะ(共通語, kyōtsūgo?, ภาษาร่วม) ซึ่งเป็นภาษาที่

ใช้กันอย่างไม่เป็นทางการ

สำเนียงท้องถิ่น

ภาษาญี่ปุ่นมีสำเนียงท้องถิ่นมากมายดังเช่นประเทศอื่นๆในโลก โดยสามารถแบ่งออกเป็นใหญ่ๆได้ 3 ประเภท คือ

- แบบโตเกียว หรือ โตเกียวซึกิ(東京式) สำเนียงทางการ ซึ่งพูดกันในฝั่งตะวันออก หรือ ฮิงาชิฮนัง(東日本)ของญี่ปุ่น
- แบบเคฮัง หรือ เคฮังซึกิ(京阪式) ซึ่งพูดกันในฝั่งตะวันตก หรือ นิชิฮนัง(西日本) และ
- แบบคิวชู ซึ่งบางครั้งจะยุบรวมกับแบบเคฮัง เนื่องจากเป็นเป็นส่วนหนึ่งของนิชิฮนัง

ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นมิได้แบ่งว่าสำเนียงแบบโตเกียวเป็นสำเนียงกลางอย่าง เป็นทางการ เนื่องจากนโยบายของประเทศ ที่ว่าต้องการอนุรักษ์สำเนียงต่างๆไว้ เช่น การผสมผสานสำเนียงภาษาของแต่ละท้องถิ่นเข้าไปในสื่อและรายการโทรทัศน์ของญี่ปุ่น ดังนี้ จึงทำให้คนญี่ปุ่น เมื่อเดินทางไปยังถิ่นภูมิภาคอื่น ก็ยังคงพูดภาษาของถิ่นตนเองดั้งเดิม โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นพูดภาษากลาง

เหล่า นี้สามารถเห็นได้ชัดในนักแสดงชาวภูมิภาคคันไซญี่ปุ่น ซึ่งส่วนมากเป็นนักแสดงตลก เมื่อเดินทางไปทำงานที่โตเกียว พวกเขา ก็ยังคงพูดภาษาถิ่นคันไซของพวกเขาอยู่ดั้งเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง จึงให้เกิดธรรมเนียมที่ว่าดาราดลกญี่ปุ่นต้องพูดภาษาคันไซ สาเหตุที่ทำให้เกิดสิ่งเช่นนี้ก็น่าจะมาจากการออกเสียงของสำเนียงคันไซ ซึ่งฟังดูไม่สิ้นไม่ไพเราะเหมือนถิ่นอื่น กลับกันถ้า นักแสดงละคร หรือดาราหนังร้อง พวกเขาจะไม่นิยมคนที่พูดสำเนียงคันไซเลย

บ่อน้ำแร่กลางแจ้ง



บริการบ่อน้ำแร่หรือน้ำร้อนในร่ม



เข้าฤดูใบไม้ร่วงที่ญี่ปุ่น ก็เข้าหน้าท่องเที่ยวไปอบน้ำพุร้อน หรือ “ออนเซ็น” กัน ซึ่งงานนี้ คนไทยก็ไม่พลาด นิยมการไปออนเซ็นกะเขาเหมือนกัน แต่การอบน้ำพุร้อนนั้นมักจะเป็นการอบน้ำรวม แตงเล็บว่า แยกชายหญิงนะ ที่อบรวมกันทั้งชายหญิงนั้นก็มี แต่ไปหากันเองละกัน การอบน้ำรวมนั้นเป็นวัฒนธรรมเฉพาะตัวของประเทศญี่ปุ่น มีการอบน้ำกันตั้งแต่ในระดับครอบครัว พ่ออบน้ำกับลูก ลูกอบน้ำกับแม่ โดยเฉพาะการที่พ่ออบน้ำกับลูกนั้น เป็นการใช้เวลาด้วยกันระหว่างพ่อลูกที่มีคุณค่าที่สุด เพราะส่วนใหญ่พ่อผู้ซึ่งเป็นผู้แบกรับภาระครอบครัว เป็นผู้ที่ออกไปทำงานนอกบ้าน ส่วนแม่เป็นแม่บ้านดูแลบ้าน ดูแลลูก ทำให้พ่อไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับครอบครัวเท่าไร ดังนั้นเวลาอบน้ำจึงเป็นเวลาที่พ่อจะได้พูดคุยกับลูก ถ้าเป็นลูกผู้ชาย ลูกก็ได้ปรึกษาปัญหาของลูกผู้ชาย เช่น ทะเลาะกับเพื่อนที่โรงเรียน เป็นต้น ถ้าเป็นผู้หญิง พ่อก็อบน้ำกับลูกสาว บาง

คนอาบจนลูกสาวอายุ 10 ขวบหรือโตกว่านั้นถึงจะเลิก เป็นคนไทยคงจะรับไม่ได้ แต่ที่ญี่ปุ่นมันเป็นวัฒนธรรม เป็นการปฏิบัติ สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ดังนั้นการอาบน้ำรวมในที่สาธารณะ เช่น ที่อาบน้ำสาธารณะ สปา ออนเซ็น จึงเป็นเรื่องปกติสำหรับ เขา คนไทยเราซึ่งไม่ชิน หลายคนไปเที่ยวแล้วที่อาบน้ำเป็นที่อาบน้ำรวม โดยเฉพาะออนเซ็น (โรงแรมบางโรงแรมก็เป็น ห้องน้ำอาบนำรวม แต่อาจจะมียุ้งอาบน้ำแยกให้ก็ดีไป) ก็ต้องคอยจัดเวลาว่าใครจะอาบกี่โมง ไม่ให้ตรงกัน ก็ในวัฒนธรรม เราไม่มีแต่อย่างใดก็ตามก็มีบางอย่างที่ควรระวังในการอาบนำรวม ที่เราควรรู้จักมารยาท ไม่ให้คนญี่ปุ่นส่งสายตามองด้วยความเหยียดหยาม หรือพิศวงงงงวย อย่างแรก คือ ไม่นุ่งผ้าเช็ดตัวเข้ามาในห้องอาบน้ำรวม เขามีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ให้เรา ถอดเสื้อผ้าเก็บไว้ในตะกร้าใส่ผ้า หรือในล็อกเกอร์(แล้วแต่ที่) ถอดทั้งหมดไม่เหลืออะไรเลย คนญี่ปุ่นจะนำเฉพาะผ้าผืนเล็กๆ เข้าไป ก็ใช้ซักจี๊โคลเวลาอาบนำ หรือเช็ดหน้าเวลาแช่น้ำร้อนแล้วแห้งออก ก็แล้วแต่จุดประสงค์ของแต่ละคน แต่ในปัจจุบัน สาวญี่ปุ่นก็อาบเหมือนกัน ถึงแม้จะอาบรวมกับผู้หญิงด้วยกัน ก็จะนำผ้าผืนเล็กขนาดผ้าเช็ดผมปิดร่างกายส่วนบนและ ส่วนล่างเวลาเดินเข้าใน ห้องอาบนำรวม หรือเดินจากก๊อกอาบนำไปอ่างน้ำแร่ อย่างที่สอง เป็นเรื่องของการชำระล้างร่างกาย ก่อนจะลงที่อาบนำรวม เขามีก๊อกน้ำหรือฝักบัวเรียงเป็นแถว มีเก้าอี้ตัวเล็กๆ (เหมือนที่นั่งไว้ซักผ้าสมัยก่อน) ให้เรานั่งอาบ ชำระล้างร่างกายให้สะอาดก่อน นอกจากนี้ยังเป็นการปรับอุณหภูมิร่างกายให้เตรียมรับกับความร้อนของอุณหภูมิ น้ำของ น้ำแร่ที่ร้อนระดับ 37-42 องศาเซลเซียสอย่างสุดท้าย ไม่ส่งเสียงดังรบกวนแขกผู้อื่น และไม่ดื่มสุราก่อนเข้ามาแช่น้ำร้อน อาจ ทำให้เสียชีวิตได้ นอกจากนี้ยังมีเทคนิคในการแช่น้ำร้อนที่ควรรู้ไว้ เช่น การลงแช่น้ำร้อนนั้น ควรจะค่อยๆเอาร่างกายลงทีละ ส่วน โดยเอาขาลงไปก่อน แล้วนั่งแช่โดยนั่งให้ตัวอยู่บนขอบอ่าง แล้วแช่เฉพาะขา เพื่อให้ร่างกายค่อยๆปรับตัว แล้วค่อยๆ หย่อนตัวลง ถ้ามีชั้นบันไดในอ่างให้นั่งบนชั้นบันไดก่อน เพื่อให้ร่างกายช่วงล่างปรับตัวกับความร้อน เมื่อรู้สึกชินแล้วจึงลง ไปนั่งกับพื้นอ่าง เท่านั้นคุณก็จะรู้สึกสบาย หรือที่พูดเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า “Kimochi ii” ถ้าน้ำร้อนอุณหภูมิ 42 องศาควรแช่ ประมาณ 10 นาที แต่ถ้าน้ำร้อนน้อยลงมา เช่น ประมาณ 37-39 องศา ก็สามารถแช่ได้ถึง 20 นาที แต่ไม่ควรแช่นานเกินไป ระหว่างที่แช่ก็ควรจะนวดตามร่างกายไปด้วย การนวดในระหว่างแช่น้ำร้อนนั้นจะทำให้เลือดไหลเวียนได้ดีกว่าการนวดใน เวลาปกติ หลังจากที่ขึ้นจากการแช่น้ำร้อนแล้ว บางคนก็ว่าไม่ควรจะล้างตัวเพราะจะทำให้ร่างกายเสียอุณหภูมิ แต่สำหรับบาง คนที่ผิวบาง น้ำแร่ที่มีแร่ธาตุบางอย่างอาจจะทำให้ผิวแพ้ได้ ก็ล้างตัวได้ แต่ควรปรับให้อุณหภูมิของฝักบัวใกล้เคียงกับน้ำที่แช่ หลังจากนั้นก็น้ำเย็นราดๆ จะช่วยป้องกันอาการทำเย็นได้

มารยาทในการแช่น้ำร้อนออนเซ็น มารยาททางสังคมเป็นสิ่งสำคัญมากในสังคมญี่ปุ่น แม้กฎบางข้ออาจเป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติ กันเป็นสากล แต่บางข้อก็เป็นลักษณะเฉพาะของสังคมญี่ปุ่น ซึ่งผู้ที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกันควรเคารพ สำหรับมารยาทในการใช้บ่อน้ำร้อนแบบญี่ปุ่นมีดังนี้

1. ถอดเสื้อผ้าออกทั้งหมดในห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บไว้ในล็อกเกอร์ นำติดตัวไปได้เฉพาะผ้าขนหนูผืนเล็กที่เตรียมไว้ให้เท่านั้น
2. ชาวญี่ปุ่นนิยมแช่น้ำโดยไม่สวมใส่สิ่งใด ออนเซ็นส่วนใหญ่จึงห้ามสวมชุดว่ายน้ำ (เว้นแต่ทางสถานที่อาจจัดเตรียมไว้ให้) นำผ้าขนหนูผืนเล็กเข้าไปในบริเวณบ่อน้ำร้อนได้ โดยอาจใช้ปกปิดบางส่วนของร่างกายในขณะที่ไม่ได้อยู่ในบ่อน้ำร้อน แต่ ห้ามนำผ้าขนหนูผืนเล็กนั้นลงบ่อ ให้วางไว้นอกบ่อ
3. ก่อนลงบ่อน้ำร้อน ต้องอาบนำทำความสะอาดร่างกายที่บริเวณที่นั่งอาบนำ ซึ่งจะมีม้านั่งตัวเตี้ย ก๊อกน้ำร้อน-น้ำเย็น และ ฝักบัวเตรียมไว้ให้ ทำความสะอาดร่างกายทุกส่วนด้วยสบู่และผ้าขนหนูผืนเล็ก เมื่อล้างตัวจนสะอาดแล้วให้ซักผ้าขนหนูให้ สะอาดปราศจากฟองสบู่
4. เนื่องจากบ่อน้ำร้อนมีอุณหภูมิสูงตั้งแต่ 40-44 องศาเซลเซียส จึงควรหย่อนร่างกายลงในบ่อน้ำร้อนอย่างช้าๆ เมื่อลงไป ทั้งตัวแล้วควรเคลื่อนไหวให้น้อยที่สุดเพื่อคุ้มค้ำกับคุณค่าจากบ่อน้ำร้อนอย่างเต็มที่

5. ห้ามทำความสะอาดร่างกายในบ่อน้ำร้อน ต้องทำความสะอาดร่างกายให้เรียบร้อยตั้งแต่ในบริเวณอาบน้ำ
6. ห้ามส่งเสียงดังหรือร้องเพลงขณะแช่น้ำ พุดคุยกันให้น้อยที่สุดด้วยเสียงเบา
7. ห้ามปีศาจะลงในบ่อน้ำร้อน
8. เมื่อเสร็จจากการแช่น้ำ ให้ทำความสะอาดร่างกายในบริเวณอาบน้ำและรักษาความสะอาดเรียบร้อยหลังการใช้งาน

ห้องนอนแบบญี่ปุ่น



โรงแรมที่พักสไตล์ญี่ปุ่น



โรงแรมแบบญี่ปุ่น ผู้เข้าพักจะต้องถอดรองเท้าที่ประตูทางเข้า แล้วสวมรองเท้าแตะที่จัดไว้บริการแทนเมื่อเข้าไปข้างใน ต่อจากนั้นจะต้องถอดรองเท้าแตะก่อนขึ้นไปเหยียบพื้นเสื่อทาทามิ ที่ปูลาดพื้นห้อง ดังนั้น โปรดนำถุงเท้าหนาๆ ของท่านติดตัวไปด้วย ถ้าเป็นช่วงหน้าหนาว ในห้องพักท่านจะนั่งบนพื้น เสื่อญี่ปุ่นตะตะมิ โดยมีเบาะรองนั่งเรียกว่า สะบุดัง วางไว้ให้

นั่ง ครอบๆ โต้ะเตี้ยๆ ในฤดูหนาว อาจจะมีผ้าห่มหนาๆ คลุมรอบ ใต้โต้ะ ท่านสามารถเหยียดขาลงไปใต้ผ้าห่มนั้นได้ เพราะมีความอบอุ่นอยู่ใต้โต้ะที่เกิดจากเตาไฟฟ้าทำความอุ่นเท้าเรียกว่า โคทส์ลี ที่นอนนุ่มอุ่นสบายเรียกว่า ฟุตติ้ง จะถูกนำมาปูให้ท่านบนพื้นห้องประกอบด้วยที่นอน ผ้าปูที่นอน ผ้าห่มหนา หากต้องการก็มีผ้าห่มเพิ่มให้อีก และยังมีชุดผ้าฝ้าย ยุคะตะ ไว้ให้สวมเวลาอยู่ในห้อง ถ้าอากาศหนาว จะมีเสื้อคลุมหนาอีก 1 ตัวไว้ให้สวมทับ

ห้องสุขาแบบญี่ปุ่นเป็นปกติของเรียวกัง วิธีใช้ มิใช่ที่นั่งลงไปบนนั้นแต่นั่งของเหนือสุขภัณฑ์ หันหน้าไปทางด้านที่มีกระบุงโพล์ขึ้นมากันการกระเซ็นเประเอื้อน รองเท้าแตะสำหรับสวมในห้องสุขาใช้เฉพาะเวลาเข้าห้องสุขาก่อนจะลงไปรวมอาบน้ำร้อนธรรมชาติในบ่อรวมกับคนอื่นๆ จะต้องถอดเสื้อผ้าออกหมดในห้อง โถงก่อนถึงที่อาบน้ำ มีตะกร้าหวายวางไว้ให้ใส่เสื้อผ้า ลงในนั้น ถ้าไม่ใช่ตะกร้าก็เป็นช่องกันแบ่งสำหรับแต่ละคนใช้ ทางเรียวกังจัดผ้า เช็ดหน้าขนหนูผืนยาวไว้ให้ใช้พันร่างกายก่อนกลางเวลาลุกขึ้นยืนในห้องน้ำ ผ้าผืนนี้ใช้สำหรับขัดถูร่างกายด้วย และใช้เช็ดตัวด้วย

การอาบน้ำ แรกสุดนั่งลงบนม้านั่งเตี้ยๆ ตรงหน้าก็อกน้ำคู่ร้อน-เย็น ไขน้ำใส่ลงในภาชนะตักน้ำส่วนตัวให้เต็ม แล้วเทราดลงบนร่างกายจนเปียกทั่วตัว ถ้าไม่มีก็อกไขน้ำ ควรจะใช้ภาชนะนั้นจ้วงตักน้ำในบ่อน้ำร้อนขึ้นมาเทรดตัว หากมีฝักบัวให้ใช้ก็ใช้ฝักบัวรดร่างกายจนทั่ว ขณะนั่งอยู่บนม้านั่งเตี้ยๆ (แต่อย่ายืน เนื่องจากน้ำจะกระเซ็นไปปรบกวมนคนข้างๆ) ต่อจากนั้นฟอกสบู่จนทั่วแล้วล้างออกให้หมดจด ทั้งหมดเป็นขั้นตอนที่จำเป็นก่อนลงไปบ่อน้ำร้อน ขั้นตอนต่อไปค่อยๆ เดินลงไปบ่อ แช่ร่างกายตามสบายจนกว่าจะทนความร้อนไม่ไหวจึงขึ้นไปสวมชุดเสื้อผ้า

การอาบน้ำบางครั้งก็เป็นห้องอาบรวม แต่จะมีแยกสัดส่วนไม่ปนกันระหว่างชาย-หญิง ห้องอาบน้ำในโรงแรมแบบญี่ปุ่นตามรีสอร์ทที่มีน้ำพุร้อนธรรมชาติ เป็นที่ๆ ให้ความเพลิดเพลินได้ดีเป็นพิเศษ อัตราค่าห้องพัก รวมค่าอาหารชนิดเบาๆ ในตอนเช้า กับมื้อค่ำไว้แล้ว ประสบการณ์ที่ได้จากการพักที่เรียวกังจะทำให้ได้สัมผัสขนบธรรมเนียมประเพณีและชีวิตดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่นอย่างแท้จริง

การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa)

1. การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว รหัส O (Non-Immigrant Visa “O”)

การตรวจลงตราประเภทนี้จะออกให้แก่คนต่างด้าวที่ประสงค์จะเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง อาทิ การเข้ามาใช้ชีวิตในบั้นปลายในฐานะผู้สูงอายุ การเข้ามาในฐานะคู่สมรส หรือการให้ความอุปการะแก่หรือรับความอุปการะจากบุคคลสัญชาติไทย การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การกุศลสาธารณะ เป็นต้น

1.1 การเข้ามาเพื่อใช้ชีวิตในฐานะผู้สูงอายุ (รหัส O)

- 1.2 ผู้ร้องต้องมีอายุตั้งแต่ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ระบุวัตถุประสงค์ว่าจะขอเข้ามาใช้ชีวิตในฐานะผู้สูงอายุ หรือเกษียณ และจะไม่ทำงานในระหว่างพำนักในไทย

หลักฐานแสดงฐานะทางการเงินหรือหลักฐานการได้รับเงินบำนาญ

(ต้องมีเงินฝากไม่น้อยกว่า 200,000 บาท หรือมีรายได้/บำนาญไม่น้อยกว่าเดือนละ 65,000 บาท)

| หมายเหตุ |
|--|
| <p>1. เมื่อคนต่างด้าวเดินทางเข้าประเทศไทย เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะพิจารณาอนุญาตให้พำนักอยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน 90 วัน การขยายระยะเวลาพำนัก จะต้องติดต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง</p> <p>2. หากเป็นการขอขยายระยะเวลาพำนักระยะยาว คือ 1 ปี สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์การเข้าเมืองของคนต่างด้าว ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 50 ปีบริบูรณ์ ซึ่งประสงค์จะขอรับการตรวจลงตราเพื่อเข้ามาพำนักในราชอาณาจักรคราวละไม่เกิน 1 ปี รหัส O-A โดยใช้หลักเกณฑ์ว่าผู้ร้องต้องมีหลักทรัพย์เป็นเงินฝาก 800,000 บาท หรือมีรายได้/บำนาญเดือนละ 65,000 บาท หรือมีเงินฝากและรายได้รวมกันไม่น้อยกว่า 800,000 บาท)</p> |

1.3 หลักฐานการเป็นบิดา มารดา บุตร / สตรีบัตร / ใบสำคัญการสมรส

1.3 หนังสือรับรองการทำงาน ใบอนุญาตทำงานที่ยังมีอายุใช้งาน ของผู้ที่ทำงานในประเทศไทย (กรณีติดตามคู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าว)

1.4 หลักฐานแสดงว่าคู่สมรสเป็นคนสัญชาติไทย หรือเป็นผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน (กรณีติดตามครอบครัวที่เป็นคนสัญชาติไทย)

ที่มา: <http://www.thaiembassy.fr>

ประวัติผู้เขียน

| | | |
|-------------------|--|--|
| ชื่อ | มณีกัญญา นากามัทสึ | |
| วัน เดือน ปี เกิด | 11 มกราคม 2517 | |
| ประวัติการศึกษา | สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต (B. Econ.), มหาวิทยาลัยเกริก เมื่อ พ.ศ 2538. นักศึกษาศูนย์แลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรม(ประเทศญี่ปุ่น) Japanese Language Communication & Cultural Exchange Hiroshima International Cross Culture Association (JAPAN) เมื่อ พ.ศ 2543 - 2548. | |
| ประวัติการทำงาน | ปี พ.ศ 2548 – 2551 | เลขานุการกรรมการผู้จัดการฯ สำนักงานฝ่ายบริหารสูงสุด บริษัท คามาคุระ(ประเทศไทย) จำกัด. |
| | ปี พ.ศ 2551 – ปัจจุบัน | เลขานุการกรรมการผู้จัดการฯ และบริหารงานสำนักงานทั่วไป, ส่วนงานระดับจัดการและบริหารทั่วไป บริษัท พานาโซนิค เอนเนอร์จี(ประเทศไทย) จำกัด. |

